

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
כ"ב שבט

יִאֲרָצִייט־הִילולָא הַרְבִּיעִי שֶׁל הַרְבֵּנִית הַצַּדִּיקִית
מֵרַת חַי' מוֹשֶׁקָא נ"ע זי"ע

בְּקֶשֶׁר לְכִינוּס הַשְּׁלוּחוֹת הָעוֹלָמִי הַשְּׁנִי

מִכְבוֹד קְדוּשַׁת

אֲדַמּו"ר מִנְחָם מֵעֲנַדֵּל שְׁלִיט"א

שְׁנֵי אֲוֵרֶסָאָהֵן

מְלִיבְאוּוִיטֶשׁ

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושתיים לבריאה
ה' תהא שנת נפלאות בכל
שנת הצדי"ק לכ"ק אדמו"ר שליט"א

**KOVETS
CHOF BEIS SHVAT**

Published and Copyrighted by
"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 493-9250 • 774-4000 • 778-0226 • 774-7200
5752 • 1992

Printed in the U.S.A.

נדפס בדפוס
שמחה ובנו גרשון גלוקמן
Bookmart Press, Inc
N. Bergen, N.J. 07047

נסדר בדפוס „עמפיינער פרעסס“
ע״י מרדכי ליב בן פיגא ויוסף יצחק בן ברכה

Empire Press
550 Empire Blvd. • Brooklyn, N.Y. 11225 • (718) 756-1473
Fax (718) 604-7633

פתח דבר

לקראת יום כ' פ' יתרו, כ"ב שבט — יאָרצייט־הילולא הרביעי של הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא ז"ע זי"ע, ולקראת כינוס השלוחות העולמי השני (חי' שבמרכ"ב שבט) —

הננו מוציאים לאור „קובץ כ"ב שבט" — הכולל ליקוט משיחות ואגרותי כ"ק אדמו"ר שליט"א בקשר לתפקידה המיוחדת של אשה ובת ישראל² בקיום השליחות המיוחדת של דורנו זה בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה³, ובפרט — בהפעלות „להביא לימות המשיח"⁴, אשר בשכר ובזכות⁵ נשים צדקניות בישראל נגאלו אבותינו ממצרים⁶, וכן הוא בדורנו זה⁷ (דרא דעקבתא דמשיחא), שהוא גלגול מדור יוצאי מצרים⁸, וכימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות⁹.

ובמיוחד — שיחות ואגרות בקשר לפרשיות התורה של שבועות אלו — פרשת יתרו, הפרשה של מתן תורה, אשר בהכנה לזה קדמו

- (1) מהנדפס בסידרת אגרות קודש ובהוספות לכרכי לקוטי שיחות.
- (2) ענין השליחות בכלל של נשי (ובנות) ישראל („עקרת הבית") בחינוך בני ובנות ישראל, ובפרט בדורנו זה — נתבאר במקומות רבים בשיחות ומכתבי רבותינו נשיאינו, ובפרט של כ"ק אדמו"ר שליט"א. ועל הלומד — לעיין שם, עפ"י המצויין בספרי המפתחות לספרי רבותינו נשיאינו.
- (3) בביאור ענין השליחות בכלל של כל שלוחי דורנו — הכולל, כפשוטו, גם נשי ובנות ישראל של דורנו — ראה בארוכה בהשיחות ע"ד כינוס השלוחים העולמי שנדפסו בספר השליחות (קה"ת תנש"א. והוספות — תשנ"ב).
- (4) ל' המשנה — ספ"ק דברכות. וראה בארוכה שיחת ש"פ שמות שנה זו.
- (5) ראה במדב"ר פ"ג, ו.
- (6) מוטה יא, ב. שמור"ר פ"א, יב.
- (7) ראה יל"ש רות רמזו בסופו (ממדרש זוטא רות): אין הדורות נגאלים אלא בשכר נשים צדקניות שיש בדור.
- (8) שער הגלגולים הקדמה כ. לקוטי תורה וספר הליקוטים (להאריז"ל) שמות ג, ד.
- (9) מיכה ז, טו.

הנשים להאנשים¹⁰, וכן כפ' תרומה ובפרשיות שלאחריו, פרשת נדבת והקמת המשכן, שגם בזה קדמו הנשים להאנשים¹¹.

בהתחלת קובץ זה — נדפסה שיחת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ לנשי ישראל בעת ביקורו ברינא י"כ' אדר תרצ"ד¹² (שבה נתבארה הקדימה של נשי ובנות ישראל במ"ת ובנדבת המשכן כנ"ל).

מערכת „אוצר החסידים"

ר"ה לאילנות, ט"ו בשבט התשנ"ב (ה' תהא שנת נפלאות בכל)
שנת הצדיק לכ"ק אדמו"ר שליט"א,
ברוקלין, נ"י.

(10) יתרו ימ, ג ובמכילתא ופרש"י עה"פ.
(11) ויקהל לה, כב וברמב"ן עה"פ. ועוד.
(12) נדפסה בלקומי דיבורים ח"ג בסופו.

מפתח

(א) שיחת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

7 לנשי ישראל בעת ביקורו בריגא י"ב-כ' אדר תרצ"ד

(ב) שיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א

- 11 שיחת כ"ו שבט תנש"א — לכינוס השלוחות העולמי הראשון
- 19 משיחת ש"פ משפטים תשמ"ו
- 30 קטע משיחת ש"פ בא, ו' שבט תשנ"ב
- 32 משיחת ש"פ בשלח, י"ג שבט תשנ"ב
- 41 משיחת אדר"ח תמוז תשל"א
- 41 משיחת יו"ד שבט תשכ"ה
- 43 משיחת יו"ד שבט תשח"י
- 48 משיחת י"ב תמוז תשי"ז

(ג) אנרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א -

כביאור התפקיד המיוחד של נשי ובנות ישראל:

- 50 כ"ד טבת תשג"ה
- 51 ה' תרומה תשי"ד
- 52 י"ב אדר ב' תשי"ד
- 54 ר"ח שבט תשט"ו
- 55 מוצש"ק במדבר תשי"ז
- 57 ח' שבט תשח"י
- 58 עש"ק מבה"ח סיון תש"כ
- 59 כ"ה אייר תש"כ
- 61 ל"ג בעומר תשכ"א
- 62 ר"ח שבט תשל"ל
- 63 ד' תרומה תשל"ד

די רייד פון כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ פאר אידישע פרויען בשעת זיין באזוך אין ריגא

י"ב—כ' אדר תרצ"ד

משה רבינו מיט דער אויסשפראך, — כה תאמר, אזוי זאלסטו זאגן — שטייט צוויי מאָל, איין מאָל (שמות י"ט, ג') פאַר מתן תורה, און דער צווייטער מאָל — (שמות כ' י"ט) — נאָך מתן תורה, אין דעם ערשטן מאָל ווערן דערמאָנט מענער און פרויען, אין דעם צווייטען מאָל זיינען דערמאָנט נאָר מענער אַליין.

מתן תורה איז ניט נאָר אַ איינמאָליקע זאַך, דאָס איז אַ שטענדיקע זאַך, דער נוסח הברכה איז נותן התורה, עס איז אַלעמאָל.

אין אידישן פאַמיליען לעבן איז מתן תורה אַט דאָס וואָס מען גיט די קינדער אַ תורה חינוך, די זין אין אַ אידישן פרומען חדר וואָס ווערט אָנגעפירט דורך מלמדים ערלעכע אידן מיט אַ שטרײַנגער הדרכה והשגחה, און די טעכטער ערציען אונטער דער הדרכה והשגחה פון ערלעכע אידישע ערציאונג דורך געוויסע פרומע גוטהערציקע ערציערינס.

פאַר מתן תורה האָט גיט ב"ה געזאָגט צו משה רבינו, כה תאמר לבית יעקב, ותגד לבני ישראל דאָ ווערן פריער דערמאָנט די פרויען נאָכדעם די מענער.

פאַר מתן תורה, דאָס הייסט איידער מען דאַרף די קינדער אַ תורה חנוך געבן, דעם זון אין חדר און די טאָכטער אַ גוטע ערציאונג דאַרף מען ריידן מיט די מאַמעס פון די קינדער.

ביי אייך פרויען אין האַנט ליגט דער גורל פון אייערע קינדער זאָלן געזונט

אין צוויי ערטער אין דער הייליקער תורה, ביי זאָכען וואָס געהערען צום כלל ישראל, מתן תורה און נדבות אויף מאַכען דעם משכן, ווערט איר פרויען דערמאָנט פריער פאַר די מענער.

ביי מתן תורה שטייט (שמות י"ט, ג') כה תאמר לבית יעקב — אלו הנשים, מכילתא — ותגד לבני ישראל, און ביי די נדבות אויף דעם משכן שטייט (שמות ל"ה, כ"ב) ויבואו האנשים על הנשים, — די פרויען זיינען געקומען און געבראַכט זייערע נדבות און נאָכדעם די מענער, רמב"ן —.

אויף דער הייליקער תורה מאַכט מען אַ ברכה, — אשר נתן לנו תורת אמת וחי עולם נטע בתוכנו — געלויבט איז דער בורא וואָס האָט אונז געגעבען אַ ריכטיקע תורה און דעם עולם לעבען האָט גיט ברוך הוא ביי אונז אידן געפלאַנצט.

דער אינהאַלט פון דער ברכה איז, אַז די ריכטיקייט פון אונזער הייליקער תורה איז מיט דעם וואָס זי ווייזט די ריכטיקע שיינע פירונג אין דעם וועלט לעבן, ווי דער מענש דאַרף זיך פירן אין אַלע זאַכן בין אדם למקום, בין אדם לחבירו, און אין פאַמיליען לעבן.

יעדער וואָרט אין דער הייליקער תורה זאָגאַר אויך אפילו דער סדר פון אַ סיפור וואָס ווערט דערציילט אין דער תורה גיט אונז אַ פאַרשטאַנד ווי אַ אידיש הויז דאַרף זיך פירן אין לעבן.

דער באַפעל פון השם יתברך צו

צייטווייליקער בנין, דאָס הייסט אַ איין-מאָליקע געביידע, נאָר יעדע אידיש הויז בויט אַ בית המקדש ווי עס שטייט — (שמות כ"ה, ח) — זיי זאָלען מיר מאַכן אַ הייליקטום וועל איך זיין צווישן זיי.

דער גרויסער גיט ב"ה אז ער האָט געוואָלט מזכה זיין אונז אידן מיט דער גרעסטער מתנה, מאַכן אַ בית המקדש פאַר זיין הייליקן נאָמען ברוך הוא, איז הגם לי הכסף ולי הזהב, האָט געבעטן ביי אידן נדבות אויף צו מאַכן דעם משכן — בית המקדש — מיט די הייליקע כלים, און די ערשטע וואָס האָבן געבראַכט די נדבות זיינען געווען די פרויען.

די הייליקע תורה זאָגט — (שמות ל"ה כ"ב) — עס זיינען געקומען די מענער נאָך די פרויען — וואָס די פרויען האָבן געבראַכט זייער גאָלד-צירונג אַלס גע-שאַנק צו פאַרברויכן אויף די אויס-ביאונג פון דעם משכן — בית המקדש.

פיער ערליי צירונגען האָבען די פרויען געבראַכט אַלס נדבה וואָס פון דעם ווערט אויסגעבויט דער הייליקטום פון גיט'ס הויז ביי אידן.

די פיר צירונגען זיינען: חח, אַ אויערינג; נזם, אַ נאָז-באַנד; טבעת, אַ פינגער-רינג; וכומז, אַ אָרעם-רינג. אַזוי פאַרטייטשט דער אבן עזרא די אַלע דערמאָנטע נעמען פון די צירונגען.

בויען דעם בית המקדש אין דעם פאַמיליען לעבן דאַרפען די מענער און פרויען צוזאַמען, אָבער די ערשטע נדבות אויף דער הייליקער געביידע פון פאַמיליען לעבן איז די געשיינקען פון דער פרוי, ווען זי גיט איר צירונג אויף דער הייליקער געביידע פון חינוך דעמאָלט וועט זייער הויז זיין אַ משכן פאַר תורה און מצות, און ביי זיי אין

זיין, דער גאַנצער צוקונפט פון אייערע קינדער צום גוטן אָדער — חס וחלילה — צום שלעכטן, ווענדט זיך אין דער ערציאונג, אויף אייך ליגט די גאַנצע פּעראַנטוואָרטליכקייט פון דער גרויס-ער האַרבער חינוך אויפגאַבע.

איר פרויען מוזט געדיינקען אז דער גליק אָדער — חס וחלילה — דער אומגליק פון אייער קינד איז ביי אייך אין האַנט, אין וואָס פאַר אַ חדר איר וועט אייער זון געבן און וואָס פאַר אַ ערציאונג איר וועט אייער טאָכטער געבן אין דעם איז אָפּהיינגיק דער גאַנצער גורל פון אייערע קינדער און פון אייך אליין.

פרויען, מאַמעס פון קינדער, גע-דיינקט די ווענדונג פון גיט ברוך הוא צו אייך אין די הייליקע ווערטער כה תאמר לבית יעקב און ערפילט אייער אויפגאַבע אין חינוך מיט דער גרעסטער אויפמערקזאַמקייט און דער גרעסטער ערנסטקייט.

נאָך מתן תורה שטייט כה תאמר לבני ישראל, אז דער זון קומט פון חדר און די טאָכטער קומט פון דער ערציערין, דאַרף מען זיי פאַרהערן, זען וואָס האָבן זיי געלערנט, דער חוב ליגט אויף די מענער אויף די טאַטעס פון די קינדער זאָלן געזונט זיין.

דאָס איז די לערונג וואָס די ערציי-לונג פון מתן תורה גיט אין אידישען פאַמיליען לעבן.

דעם צווייטן מאָל וואו פרויען ווערן דערמאָנט פריער פאַר די מענער איז ביי די נדבות זאַמלונג אויף מאַכן דעם משכן — בית המקדש — מיט די אַלע כלים.

דער בית המקדש איז ניט אַ

געה אין א גוטען וועג, און די שלעכט-
קייט ווען זיי וועלן — חס וחלילה — ניט
פאלגן און גיין אין א שלעכטן וועג.

די פערטע צירונג איז די אַרם-באַנד.
עס מוז זיין אַ שטריינגע פירונג מיט
קינדער, ניט נאָר אַז זיי פאַלגן ניט, נאָר
אויך דאַן ווען זיי פאַלגן, קינדער זאָלן
געזונט זיין מוז מען האַלטן שטריינג און
דורך דעם ערוועקן ביי זיי אַ לעבעדי-
קייט אין זייער לערנען אַז זיי זאָלן
לערנען בשקידה ובהתמדה.

איך בין זיכער אַז די אַלע וואָס
זיינען דאָ, מערערע פון זיי אָדער אַלע
ווילן אַז זייערע קינדער זין און
טעכטער זאָלן געזונט זיין, זאָלן זיין
געזונטע קינדער אין גשמיות און
געזונטע אין רוחניות, שומרי תורה
ומצוות.

אַבער יעדע מוטער און פאָטער מוזן
וויסן אַז וועלען אליין איז נאָך ווייניק,
צו דעם וועלן דאַרף מען טאָן אַזעלכע
זאַכן וואָס דער גוטער ווילן זאָל
פאַרווירקליכט ווערן אין לעבן.

גיט אייערע קינדער זאָלן געזונט זיין
די ריכטיקע גוטע ערציאונג לויט דעם
אַלטן געזונטן פיינעם חינוך, די זין
שיקט אין גוטע פרומע חדרים און די
ישיבות וואו מען לערנט תורה ויראת
שמים, די טעכטער גיט צו גוטע פרומע
ערציערינס, דעמאָלט וועלן די קינדער
אייערע, זאָלן געזונט זיין, זיין שומרי
תורה ומצוה, גיט אייערע צירונגען און
בויט דעם בית המקדש וועט איר זען
פיל נחת בדור ישרים יבורך בגשמיות
וברוחניות.

רש"י טייטשט די צירונג פון כומז, אַז
דאָס איז די מצוה וואָס געהערט צו
פרויען, טהרת המשפחה. איך בין זיכער,
אַז די אַלע וואָס זיינען דאָ איז מיר

שטוב וועט רוען דער הייליקער נאָמען
פון ג-ט ברוך הוא מיט פיל גליק.

די ערשטע נדבה איז די צירונג פון
די אויערן, דאָס מיינט גוט צוהערן זיך
צו די ווערטער וואָס די תורה הקדושה
און גדולי ישראל זאָגן ווי מען דאַרף
קינדער זאָלן געזונד זיין ערציען און ווי
מען דאַרף אַ אידיש הויז פירען, אויך
שטאַרק צוהערן זיך וואָס די קינדער
ריידן צווישן זיך, און מיט זייערע
חברים און חברטעס. געוויינליך, ריידן
קינדער צווישן זיך און מיט זייערע
חברים און חברטעס נאָך דער שטימונג
וואָס זיי הערן ביי זייערע עלטערן אין
שטוב, דאַרפן די עלטערן אויפפירן זיך
צווישן זיך אין דעם שענסטן איידעלען
דרך-ארויַדיקן באַציאונג — ווי די תורה
הקדושה לערנט אונז — אים די קינדער
זאָלן האָבן פאַר זיך דעם ריכטיקן
פיינעם ביישפּיל.

דער צווייטער צירונג איז דער נאָז-
באַנד דאָס מיינט דעם חוש הריח, גוט
אַכטונג געבן מיט וואָס פאַר אַ חברים
און חברטעס זייערע קינדער קומען אין
באַרייונג, ווער און וואָס פאַר אַ קינדער
עס קומען צו זיי און צו וועמען און
וואוהין עס קומען זייערע קינדער און
שטריינג פאַרשן צי דאָס איז די
פאַסענדע חברים און חברטעס פאַר
זייערע קינדער.

דער דריטער צירונג איז דער
פינגער-רינג. דאָס מיינט אַז די ערשטע
צוויי צירונגען זיינען נאָך ניט גענוג
אויף דעם אויסבויען פון דעם הייליקן
בנין, מען דאַרף אַ קינד ווייזן דעם
ריכטיקן וועג ווי אַ קינד דאַרף זיך
אויפפירן, געבענדיק די קינדער זאָלן
געזונט זיין גוטע ערקלערונגען. די
גוטסקייט ווען זיי וועלן פאַלגן און

השם יתברך זאל העלפן אייך און
 אייערע מענער זאלן געזונט זיין אז איר
 זאלט מיט גליק און געזונט און פיל
 פרנסה האדעווען אייערע קינדער זאלן
 געזונט זיין לתורה חופה ומעשים טובים,
 און איר זאלט זען אין זיי פיל נחת, די
 וואָס דערווייל האָבן נאָך ניט קיין
 קינדער זאל השם יתברך ערפרייען
 זייערע הערצער און די הערצער פון
 זייערע מענער זאלן געזונט זיין מיט
 געזונטע לאנגע יאָריקע אידישע
 קינדער.

איבעריג איבער דעם צו ריידן, נאָר איך
 וויל זאָגן אז די פרויען וואָס היטן אָפּ
 אלעס ריכטיק כדין התורה, דאַרפן זיך
 ניט באַנגוגענען מיט זייער אייגענע
 איידעלע באַנעמונג געבן צו ערקלערן
 די באַקאַנטע די וויכטיגקייט פון אָפּ-
 היטן דיני טהרה, און מיט די גרעסטע
 טיפסטע גוט האַרציקע אידישע פריינט-
 שאַפט ווירקען אויף זייערע באַקאַנטע
 היטן טהרת המשפחה, וואָס מיט דעם
 וועלן זיי בריינגען גליק אין זייערע
 הייזער.

בס"ד. שיחת יום א' פ' תרומה, כ"ז שבט ה'תנש"א

– לכינוס השלוחות העולמי הראשון* –

שבת שבו מברכים חודש אדר, דמיני
אזלינן:

אודות ענינו של חודש אדר איתא ב-
גמרא, "משנכנס אדר מרבין בשמחה",
„בריא (תקיף) מזליי".

ובביאור השייכות דב' הענינים יש
לומר (בפשוטו)¹ – שבשביל קיום הציווי
„מרבין בשמחה", צריך הקב"ה ליתן וב-
ודאי נותן לכאריא מישראל ולכל בניי
ישראל כל הענינים והטעמים שיוכלו
להיות בשמחה אמיתית, עיי' שנותן להם
כל המצטרך בגשמיות וברוחניות – שזהו
תוכן הענין ד„בריא מזליי", שה„מזל"י ד-

א. כאשר כמה מישראל (אנשים או
נשים) נפגשים יחדיו, ובפרט כשנפגשים
יחדיו במקום קדוש, בית-הכנסת ובית-
המדרש ובית של צדקה וגמ"ח – מודגש
לכל לראש הענין ד„ברוב עם הדרת
מלך".

ועוד ועיקר – שנעשית שמחתו של
הקב"ה בראותו הקירוב והאחדות של
בניי, כביכול כשמחת האב מהקירוב וה-
אחדות של בניו – כל אחד ואחת מ-
ישראל, האנשים והנשים והטף, שכל אחד
ואחת מהם חשוב כביכול אצל הקב"ה
(אבינו שבשמים) כמו בן יחיד ובת יחידה.

ועיי' נוסף גם בברכתו של הקב"ה
לכאריא מהם בכל המצטרך להם, הן ב-
גשמיות והן ברוחניות, כולל כדי שיוכלו
להיות ויהיו בפועל במעמד ומצב של
שמחה – „ישמח ישראל בעושייו", אשר,
עיי' יתוסף עוד יותר בשמחתו של הקב"ה
– „ישמח ה' במעשיו".

וכל זה הוא בהדגשה יתירה בכינוס זה
– הן מצד תוכן הזמן שבו מתקיים הכינוס,
והן (ועאכר"כ) מצד תוכנו של הכינוס
עצמו, כדלקמן.

ב. כינוס זה מתקיים בסמיכות ליום ה-

(6) תענית כט, סע"א ואלך.

(7) ובהדגשה יתירה בקביעות שנה זו שר"ח
אדר חל ביום חמישי וביום ששי (כפי שהכריזו
בברכת החודש בשבת מברכים) – שמהשמחה דר"ח
אדר („משנכנס אדר" בני הימים דר"ח אדר
שאדר (הסמוך לניסן) הוא לעולם ב' ימים) נכנסים
תיכף להשמחה דיום השבת, „וביום שמחתכם אלו
השבתות" (ספרי בעלותך יוד, יוד) – ג' ימים
רצופים של הוספה מיוחדת בהשמחה דחודש אדר.

(8) גירסת הרא"ש.

(9) כמובן מהמשך הענין – „משנכנס אדר
מרבין בשמחה, אמר רב פפא הילכך בר ישראל
דאית ליי דינא בהדי נכרי . . לימצי נפשי באדר
דבריא מזליי". וראה הערה הבאה.

(10) נוסף על פירוש התוס' (וחדא"ג מהרש"א)

שמאמר זה בא בהמשך למשינ' לפני' (כט, א)
ש„מגלגלין זכות ליום זכאי וחובה ליום חייב" – כי,
פירוש זה מבאר בעיקר החילוק שבין אב לאדר
(„הילכך . . לישמח מיני' באב דריע מזלי' ולימצי
נפשי באדר דבריא מזליי"), ואינו מבאר השייכות
לענין ד„מרבין בשמחה" דוקא.

(11) „מזל" מלשון נוזל (לקרית האינוני עא, ד
ובכ"מ) – שכולל גם ובעיקר הגילוי וההמשכה
הפעולה למטה מטה, כדמוכח מזה שהענין ד„בריא

(י' שהתחיל ביום ד' פ' משפטים, כ"ב שבט –
יארצייט-הילולא של הרבנית הצדקנית מרת חי'
מושקא נ"ע ז"ע (וראה לקמן הערה 60).

(1) משלי יד, כח.

(2) ראה אגיק אדמור"ר מהר"י"צ ח"ג ע' תיג.

ובכ"מ.

(3) כש"ט הוספות סקל"ג.

(4) תהלים קמט, ב.

(5) שם קד, לא.

נמשך המעמד ומצב ד, מרבין בשמחה" ו-
 „בריא מזליי" בכל השנה כולה:

נוסף לכך שבלאה"כ ולפנ"ז, בראש ה-
 שנה, בירך הקב"ה את כאר"א מישאל ב-
 כתיבה וחתומה טובה לשנה טובה ומתוקה,
 שבזה נכלל כפשוט גם שנת שמחה – ה"ז
 מתחדש ומתחזק ובאופן של הוספה וריבוי
 („מרבין בשמחה"), ובמדתו של הקב"ה –
 שתוספתו מרובה על העיקר¹¹, ולפי הישג
 ידו של הקב"ה – „מידו המלאה הפתוחה
 הקדושה והרחבה"¹².

וענין זה מודגש בהיר"ט דחודש אדר –
 פורים¹³:

בימי הפורים מודגשת ביותר ההוספה
 בשמחה („מרבין בשמחה") עד כדי כך ש-
 שמחת פורים היא למעלה מהשמחה דכל
 המועדים – ששמחת המועדים היא במד-
 דה והגבלה¹⁴, משא"כ שמחת פורים היא
 למעלה ממדידה והגבלה, „עד דלא ידע"¹⁵
 (למעלה מהבנה והשגה דשכל, שכל האדם
 ושכל בכלל).

ושמחה זו נמשכת וחודרת ופועלת
 שלימות בכל עניני בניי („בריא מזליי"):
 בענינים הרוחניים – „קיימו וקבלו ה-
 יהודים"¹⁶, „קיימו מה שקיבלו כבר"¹⁷, ש-
 נעשה הקיום על קבלת התורה ב„זמן מתן

בניי" (שממנו נמשך בכל עניניהם) הוא ב-
 אופן של בריאות ותוקף¹⁸ לאמיתתו וב-
 שלימותו.

זאת ועוד:

שמחה זו (בגלל ש„בריא מזליי") היא
 מצד טבע האדם (גם לולי ציווי מיוחד על
 השמחה), וכיון שישנו ציווי „מרבין ב-
 שמחה", מובן, בנוסף על רגש השמחה כ-
 תוצאה מזה שהקב"ה נותן לו כל טוב גשמי
 ורוחני, ה"ה מוסיף בהשמחה גם ובעיקר
 בגלל ציווי הקב"ה „מרבין בשמחה", וב-
 פרט בידעו שע"י השמחה שלו („ישמח
 ישראל בעושיי") נוסף עוד יותר בשמחתו
 של הקב"ה („ישמח ה' במעשיי").

ועי"ז שמקיים הציווי „מרבין בשמחה"
 מוסיף הקב"ה עוד יותר בהמשכת הברכות
 בכל המצטרך לו – „בריא מזליי"¹⁹ כתכ-
 לית השלימות²⁰.

ג. ומחודש אדר (חודש אחד בשנה)²¹

מזליי" נאמר בנוגע ל„בר ישראל דאית לי דינא
 בהדי נכרי כו".

(12) ומודגש ביותר בחודש „אדר" – „אדר
 פירושו תוקף וגבורה, כמו אדיר במרום ה', ובניצה
 פ"ב דט"ו ע"ב הרוצה שנתקיימו נכסיו יטבע בהן
 אדר, שנאמר אדיר במרום ה' כו" ע"ש" (לקוטי
 לרי"צ על פסוקי תנ"ך ומאד"ל ריש ע' צט).

(13) ועפ"ז יומתק המשך וסדר הענינים: „מרבין
 בשמחה . . הילכך . . בריא מזליי" – שע"י קיום
 הציווי „מרבין בשמחה" נוסף עוד יותר בהענין
 ד„בריא מזליי".

(14) ועפ"ז יש לבאר (בפשטות) אופן קיום הציווי
 „מרבין בשמחה" בכל ימי חודש אדר, הוספה וריבוי
 מיום ליום – דכיון שע"י הריבוי בשמחה ביום א'
 דחודש אדר נוסף עוד יותר בברכתו של הקב"ה,
 נעשית השמחה למחרתו באופן של ריבוי גם ביחס
 לה„מרבין בשמחה" ביום שלפנ"ו, ועי"ז נוסף עוד
 יותר בהמשכת הברכה, ובמילא, גם בהשמחה ביום
 שלאח"ו, וכן הלאה.

(15) ובשנת העיבור – שני חדשים, שענינם
 אחד – חודש אדר. – ולהעיר מדברי המשנה

(מגילה ו, ב) „אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא
 כו".

(16) ביר פס"א, ד.

(17) נוסח ברכה הג' דברהמ"ז.

(18) ששייך לכל החודש – „החודש אשר נהפך
 גו' לשמחה" (אסתר ט, כב), שלכו, „כל החודש
 כשר (בדיעבד) למקרא מגילה" (ירושלמי מגילה
 פ"א ה"א. שר"ע ארי"ח סתרפ"ח ס"ז וברמ"א שם).

(19) ראה רמב"ם הל' יו"ט פ"ו הכ"א. טושו"ע
 ואדה"ז ארי"ח ס"ו"ס תקכ"ט.

(20) מגילה ז, ב.

(21) אסתר ט, כז.

(22) שבת פח, א.

כולה, ומזה מובן שגם ההוספה בשמחה כפי שנמשכת וחודרת עד לעניינים גשמיים כפשוטם נמשכת בכל השנה כולה.

ד. ויש להוסיף, שתוכנו של חודש אדר („מרבין בשמחה“ ו„בריא מזלי“) קשור גם עם האחדות של ישראל:

העניינים המיוחדים דפורים (הירט ד- חודש אדר) הוא אחדות ישראל – כמודגש במצוות היום: „משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים“, שתוכנם וענינם להד- גיש בפועל ובגלוי אחדות ישראל³⁰.

ובפרטיות יותר – שגם האחדות שב- „מתנות לאביונים“ היא כמו האחדות ד- „משלוח מנות איש לרעהו“:

ב, „מתנות לאביונים“ – אף שנעשית אחדות בין הנותן והמקבל, ניכר גם החי- 17 ק שבין הנותן להמקבל („אביון“), משא”כ ב, „משלוח מנות איש לרעהו“ – שניהם שוים³¹.

ויש לומר שבהצירוף דשני העניינים „משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאב- יונים“ מרומז שגם ה, „מתנות לאביונים“ הם כמו „משלוח מנות איש לרעהו“ – שנגש אצלו (לא כ”כ הנתינה לאביון, אלא) גם (ובעיקר) התועלת שהוא מקבל ע”י ההת- אחדות עם הזולת, ועד כדוגמת העשיר שגם הוא זקוק לפעמים לקבל מהזולת – עצה טובה, או אפילו ממון, לא מבעי בשעת דחק³², אלא אפילו במצב רגיל, שכשחבירו עוזר לו ע”י הוספת ממון, נוסף

תורתנו“ מתוך רצון ושמחה³³; ובעניינים הגשמיים – „לעשות אותם ימי משתה ו- שמחה ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים“³⁴, שהשמחה נמשכת ומתגלה (גם ובעיקר) בעניינים גשמיים, „משתה“ (שתיית יין, כולל גם החיוב דסעודה³⁵), „משלוח מנות“ („שתי מנות בשר“³⁶ או „שני מיני תבשיל או שני) מיני אוכלין“³⁷) ו- „מתנות“ („מעות“³⁸ או מיני תבשיל או מיני אוכלין“³⁹).

ומזה נמשך גם בכל השנה כולה – ש- הרי הענין ד, „קיימו מה שקבלו כבר“ שייך ונקבע ופועל בקיום התומצ” בכל השנה

23) ובלשון הגמרא (שם) – שבמתן תורה „כפה הקב”ה עליהם את ההר כנגיית . . . מכאן מודעה רבה לאורייתא (שקבלוה באונס – פרש”י) . . . הדור קבלוה בימי אחרושו“ (מאהבת הנס שנעשה להם – פרש”י).

24) שם, כב.

25) טושו”ע או”ח רסתרצ”ה. וברמב”ם הלי מגילה פ”ב ה”ו: „כיצד חובת סעודה זו שיאכל בשר ויתקן סעודה נאה כו” (משא”כ בשרו”ע לא נזכר ע”ד אכילת בשר – ראה נימוקי או”ח לשו”ע שם. וראה הערה הבאה).

26) להעיר מהדגשת „בשר“ בנוגע ל„משלוח מנות“ גם בשו”ע – אף שלא נזכר (בשו”ע) ע”ד אכילת בשר בנוגע לחובת הסעודה.

27) רמב”ם שם. טושו”ע או”ח סתרצ”ה ס”ד.

28) רמב”ם שם ה”ו.

29) ואף שב„מתנות לאביונים“ מודגש הצורך בעידוד וחיווק רוחם, הרי, עיקר קיום המצוה הוא ע”י נתינת ה”מתנות“ (מעות או תבשיל או אוכלין) בגשמיות דוקא.

30) ראה מנחת הלוי (לר”ש אלקבץ) עה”פ אסתר ט, כז. שלי”ה חלק תושבי”כ (שכט, ב). ועוד.

31) ובפרט כש„מחליף עם חבירו, זה שולח לזה סעודתו וזה שולח לזה סעודתו“ (רמב”ם שם ה”ו).

32) שזקוק להלוואה לפי שעה. – ולהעיר, שאף שבאותה שעה נחשב כעני, הרי נתינת ההלוואה (גם במצב זה) היא „גמילות חסדים . . . לעשירים“ (סוכה מט, ב).

*) כמודגש בהנתינה לצדקה. בסבר פנים יפות ובשמחה . . . ומדבר לו דברי תחנונים ונחומים“ (רמב”ם הלי מתנות עניים פ”ה ה”ד) ועד”ו בהחיוב דמתנות לאביונים בפורים – „לשמח לב עניים . . . שהמשמח לב האומללים האלו דומה לשכינה, שנאמר להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים“ (הלי מגילה שם ה”ז).

ועד"ז בזמן הזה, ש"יש ליתן קודם פורים מחצית מן המטבע הקבוע באותו מקום ובאותו זמן זכר למחצית השקל שהיו נוטנין באדר"³⁸ — שבנתינת מחצית השקל לצדקה³⁹, לעזור ולסייע ליהודי ש-זקוק לכך, מודגשת אחדות ישראל.

וע"פ המבואר במדרשי חז"ל שהנס ד-פורים (ביטול גזירת המן באופן ד, ונהפוך הוא"⁴¹) נעשה ע"ז ש, הקדים שקליהם לשקליו, והיינו דתנן באחד באדר משמי-עין על השקלים"⁴² — מודגש יותר שעניני הפורים (וכללות חודש אדר ש, מרבין בשמחה"ו, בריא מזליי"⁴³) נעשים ע"י אחדות ישראל (התוכן דפרשת שקלים).

ו. ומפרשת שקלים (ביום השבת ד-מיני' אזלינן) באים לפרשת תרומה — פרשת שבוע זו⁴⁴, שבחלקה הראשון ה-שייך ליום ראשון⁴⁵ מדובר אודות עשיית המשכן⁴⁶, ועשו לי מקדש ושכנתי בתו-

עוד יותר בהצלחת המסחר (גם בהממון שהי' לו לפני"), ודוגמתו בהנמשל — התו-עלת בפרנסה רוחנית וגשמית שנעשית אצלו ע"י ההתאחדות עם הולת, ועאכר"כ עם כמה מישראל³³.

ועפ"ז י"ל, שהענין ד, מרבין בשמחה"ו, בריא מזליי" (בחודש אדר שעיקרו ימי הפורים) קשור עם ונעשה ע"י אחדות ישראל (המודגשת בימי הפורים) — כיון שע"י אחדותם של ישראל שמתבטאת ב-העזר והסיוע, איש לרעהו" נוסף בכרכו-תיו של הקב"ה בכל המצטרך לכל בניי באופן ד, בריא מזליי", ובמילא, נוסף גם בענין השמחה, "מרבין בשמחה", הן ה-שמחה דבניי על הטוב גשמי ורוחני, והן (השמחה דבניי הקשורה ובאה מצד) שמח-תו של הקב"ה מהקירוב והאחדות דבניי (כנ"ל ס"א).

ה. ויש לקשר זה עם פרשת שקלים — שקורין ברוב השנים³⁴ בשבת הסמוכה ל-ר"ח אדר (שבת מברכים חודש אדר), לפי ש, באחד באדר משמיעין על השקלים³⁵ — שגם בה מודגשת אחדותם של ישראל:

נתינת מחצית השקל (זוה יתנו גו' מחצית השקל גו' העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל"³⁶) היא עבור ענינים כלליים שבהם מתאחדים כל בניי בשוה — הן בנוגע לנתינת מחצית השקל בפעם הראשונה שמהם נעשו אדני המשכן, והן בנוגע לנתינת מחצית השקל בכל שנה כדי "לקנות מהן קרבנות ציבור של כל שנה ושנה"³⁷.

33 ולהעיר, שע"י ההתבוננות בזה נקל עוד יותר לקיים מצות, ואהבת לרעך כמוך", כמוך ממש. 34 מלבד כשר"ח אדר חל בשבת, שאו קורין פרשת שקלים בשבת ר"ח אדר (שו"ע או"ח ר"ס תרפ"ה).

35 ריש מס' שקלים. וש"נ.

36 תשא ל, יג"טו.

37 פרש"י שם, טו.

38 רמ"א או"ח ר"ס תרצד.

39 ויש לומר בהדיק ד, מחצית" — שגם כשנותן סכום גדול ושלם נרגש אצלו שהנתינה שלו אינה אלא, מחצית", וה, מחצית" השני מקבל הוא מהעני (ע"ד האמור לעיל (ס"ד) בפי', משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאבינונים").

40 ראה ב"ב י"ד, ב: ,במה תרום קרן ישראל . . . כפי תשא, ובפרש"י: "קח מהם כופר לצדקה" (נתבאר ב"ד"ה כי תשא תש"א — קונטרס כ"ב שבט שנה זו). ועאכר"כ בזמן הזה — ,בזמן שביהמ"ק קיים אדם שוקל שקלו ומתכפר לו, עכשיו שאין ביהמ"ק קיים אם עושים צדקה כו" (שם ט, ס"ע"ב). וראה בארוכה קונטרס משיחות שי"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח אדר שנה זו, ס"ב ואילך.

41 אסתר ט, א.

42 מגילה יג, ס"ע"ב.

43 נוסף על התחלת קריאתה במנחת שבת דמיני' אזלינן.

44 כידוע שהפרשה נחלקת לשבע חלקים כנגד שבעת ימי השבוע.

45 ושייכותו לשקלים — שממחצית השקל נעשו אדני המשכן, כנ"ל ס"ה.

הקדושה בכל העולם, שהעולם כולו נעשה מקדש להקב"ה – דירה לו ית' ב- תחתונים⁵⁴.

ושליחות זו היא בהדגשה יתירה אצל נשי ישראל⁵⁵ – שכיון שכל אחת מנשי ישראל⁵⁶ היא „עקרת הבית“ (עיקרו של הבית) שבה תלוי הנהגת הבית, כולל ובמיוחד הנהגת בני הבית (הילדים וה- ילדות⁵⁷, וגם דהבעל⁵⁸), הרי, עיקר השלי- חות לעשות את הבית מקדש להקב"ה מוטלת על „עקרת הבית“, ובדרך ממילא יש לה חלק עיקרי גם בהשליחות לעשות העולם כולו מקדש להקב"ה, ע"י המשכת והתפשטות הקדושה מהמקדש שבביתו של כאו"א מישראל.

ז. ונוסף על השליחות הכללית ד- „ועשו לי מקדש“ שמוטלת ונעשית ע"י (כל ישראל, ובפרט) כל נשי ישראל, עקרת הבית – מודגשת עיקרה של שליחות זו אצל אלו שזכו ונבחרו להיות „שלוחות“:

כיון שתכלית ומטרת השליחות ד, „ועשו

(54) ראה תנחומא נשא טו. ועוד. תניא רפ"ו.

ובכ"מ.

(55) להעיר, שגם בנדבת המשכן „ויקחו לי תרומה“ שבביל „ועשו לי מקדש“ קדמו הנשים לאנשים (ראה ויקהל לה, כב וברמב"ן שם).

(56) ועד"ו בנוגע לכל אחת מבנות ישראל שמתחנכת ומתכוננת להיות „עקרת הבית“ בבוא הזמן שתזכה לבנות בית בישראל, כולל גם ע"י העזר והסיוע לאמה בתפקידה כעקרת הבית.

(57) הן אלה שנתברכו כבר (וייתברכו עוד יותר) בבנים ובנות, והן אלו שיתברכו בבנים ובנות בקרוב ממש.

(58) ועד"ו בכללות הענין ד, „עזר כנגדו“, כמארז"ל (יבמות סג, א), „במה אשה עזרתו לאדם . . אדם מביא חטין חטין כוסס (בתמי) . . נמצאת מאירה עיניו ומעמידתו על רגליו“. ועפ"ז י"ל, שעיקר ושלימות הענין ד, „לעשות“, „לתקן“ – שמ- הדוגמאות לזה במדרש (שבעה ערה) (49) „החייטין צריכין להטחין“ – נעשה ע"י האשה.

כס"ו⁴⁶ – שבוה מודגש הקשר והשייכות לתוכנו של כינוס זה, „כינוס השלוחות ה- עולמי“⁴⁷.

ובהקדמה – שבציווי „ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם“ נכללת השליחות של כל אחד ואחת מישראל בעולם:

בבריאת העולם כתיב⁴⁸ „אשר ברא אלקים לעשות“, שפירושו לתקן⁴⁹, היינו, שהקב"ה ברא את העולם באופן שצריך תיקון ושלימות, וזוהי שליחותו של כל אחד ואחת מישראל בעולם (כמארז"ל⁵⁰ „כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם“) – לפעול בו תיקון ושלימות, ועד שע"ז „נעשה“⁵¹ שותף להקב"ה במעשה בראשית⁵².

ותוכן השליחות נכלל בהציווי הכללי „ועשו לי מקדש“ (שנוסף על הציווי ה- פרטי דעשיית המשכן והמקדש, ה"ה רומז וכולל גם כללות העבודה) – החל מה- מקדש שבלב כל אחד ואחת מישראל [כמ- רומז בהמשך הכתוב „ועשו לי מקדש“ ושכנתי בתוכם], „בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כאו"א“⁵³] ומהמקדש שבלב נמשכת ומתפשטת הקדושה בכל הבית, ש- הבית דכאו"א מישראל נעשה מקדש ל- הקב"ה, בית תורה ותפלה וגמ"ח, ומה- מקדש שבבית הפרטי נמשכת ומתפשטת

(46) כה, ח.

(47) בהבא לקמן – ראה גם בהשיחות ע"ד כינוס השלוחים העולמי שנדפסו בספר השליחות (קה"ת תנשא).

(48) בראשית ב, ג.

(49) ראה ב"ר פ"א, ו ובפרש"י (וראה לקמן הערה 58).

(50) סנהדרין לו, סע"א – במשנה.

(51) שבת י"ד, א. ושי"ב.

(52) אף שעבודת האדם („לעשות“, „לתקן“) אינה אלא בכוח של הקב"ה.

(53) ראה אלשיך עה"פ. של"ה טז, א. ועוד.

פעולתן של ה"שלוחות" בכל העולם כולו עולה בחשבון ונחשבת גם לפעולות לכל נשי ישראל⁶¹, ולכן נוטלות חלק גם בשכר פעולתן של ה"שלוחות".

ח. עפ"י יש לבאר גם הקשר והשייכות ד"כינוס השלוחות העולמי" לתוכנו של הזמן שבו מתקיים הכינוס – בסמיכות ל- שבת מברכים חודש אדר, ש"מרבין ב- שמחה" ו"בריא מזלי⁶²:"

נוסף על הדגשת ענין האחדות בכל כינוס של כו"כ מ"שאל"י, אנשים או נשים, ה"ז בהדגשה גדולה ביותר ב"כינוס השלוחות העולמי", שכיון שהמשתתפות בהכינוס באות (ומייצגות כו"כ מנשי ישראל) מכל קצוי תבל, ולא עוד אלא שהן ה"שלוחות" של כל נשי ישראל (כנ"ל ס"ז) – הרי בכינוס שלהן מודגשת ביותר אחדותן של כל נשי ישראל (ועל דין – אחדותם של כל בנ"י, כיון שכל אשה היא עקרת הבית בביתה הפרטי).

61) להעיר ממארו"ל (שהש"ר פ"ב, ח (ב)) "אחד מכם גולה לברכריא ואחד מכם גולה לסמטריא דומה כמו שגליתם כולכם" – שבוה נכלל זכות העבודה דבירור הניצוצות בזמן הגלות, שבשביל זה הגלה הקב"ה את ישראל לבין האומות (ראה פסחים פו, ב. תריא בראשית ו, א. ר"פ לך לך. ובכ"מ).

62) להעיר גם מהשייכות דנשי ישראל לפורים: (א) בהגס דפורים – שעיקר הגם ה" ע"י אשה (תוד"ה שאף – מגילה ד, א), (ב) בהקיום דמ"ת – קיימו מה שקיבלו כבר – שמ"ת ה" תלוי בכך שהנשים יתצו תחילה לקבלה, ש"לכך נאמר כה תאמר לבית יעקב", לנשים תחלה (ראה שמ"ר פכ"ח, ב').

63) להעיר ממארו"ל "כינוס לצדיקים (ועמך כולם צדיקים)" הנאה להן והנאה לעולם" (סנהדרין עא, סע"ב – במשנה).

(*) ושם (לפנ"ז): לנשים תחלה, שהן מזדרזות במצוות, ד"א כדי שיהיו מנהיגות את בניהן לתורה (שהנשים מצויות בבית ומשגיחין תמיד על בניהם – פ"ה המ"ז).

לי מקדש" היא (לא רק בביתו הפרטי של כאו"א מ"שאל, אלא גם) שהעולם כולו יהי' מקדש להקב"ה (דירה לו ית' בתח- תונים), יש צורך שגם הפעולה ד"ועשו לי מקדש" בבית הפרטי ע"י עקרת הבית תהי' ותפעל בעולם כולו – ע"י שה"מקדש" שבבית הפרטי נמצא (לא רק במקומות מסויימים שבהם ישנו ריכוז גדול של בנ"י, אלא גם) במקומות רבים ברחבי ה- עולם כולו ועד לקצוי תבל.

וענין זה נעשה ע"י פעולתן של ה- "שלוחות" בקיום הציווי "ועשו לי מקדש" – לכל לראש – בבית הפרטי שלהן ש- נמצא (גם) בקצוי תבל, ועוד וג"ז עיקר – שפעולתן היא גם בבתי הפרטיים דכל בנ"י שבסביבה שלהן שגם הם יהיו מקדש להקב"ה⁶³, אשר, ע"י נשלמת כללות ה- שליחות דבנ"י בקיום הציווי "ועשו לי מקדש" שהעולם כולו יהי' משכן ומקדש (דירה) להקב"ה.

ועפ"י י"ל בפירושו השם והתואר "שלו- חות" [נוסף על הפירוש הפשוט ע"ש פעול- תן במילוי השליחות של נשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר – שהולכת ונמשכת וביתר שאת וביתר עוז עד לימינו אלה – בהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה, בכל קצוי תבל] – שהן גם ה"שלוחות" של כל נשי ישראל⁶⁴ לפעול באותם המקומות ש- אליהם לא מגיעות כל נשי ישראל (ברחבי העולם כולו עד לקצוי תבל), ועד שזכות

59) ויתירה מזה – הפעולה על אוה"ע בכל עניני טוב, צדק וישר, ע"י קיום מצוות ב"נ, כפס"ד הרבמים (הל' מלכים ספ"ח).
60) כולל ובמיוחד – הנשים של צדיקי ונשיאי ישראל.

(*) להעיר מהשייכות התחלת הכינוס ביום ה"אצ"ייס"הילולא של הרבנית הצדקנית מרת ח'י' מושקא נ"ע ז"ע.

כל בני שבכל קצוי תבל) לארצנו ה-
קדושה, לירושלים עיר הקודש, ולבית
המקדש השלישי – שבו יקויים הציווי
„ועשו לי מקדש“ כפשוטו⁶⁷ ובתכלית ה-
שלימות⁶⁸, ואז ממשיכים במילוי השליחות
דכל אחד ואחת מישראל, והשלוחות ביתר
שאת וביתר עוז, לעשות לו ית' דירה ב-
תחתונים – בתכלית השלימות⁶⁹.

י. ויש לקשר זה עם שליחות נוספת
בנוגע למצות הצדקה, ובאופן ד, כפלים
לתושי⁷⁰ – ליתן לכל אחת מהשלוחות
תחינה שני שטרות של דולר ליתן לצדקה
– כדי:

א) להוסיף עוד יותר בברכותיו של
הקב"ה באופן ד, כפלים לתושי⁷¹ – „כפ-
לים“ במובן הרחב (לא באופן של הגבלה,
ב' פעמים ככה ולא יותר), שכולל תכלית
הריבוי, ונקרא „כפלים“ (רק) להיותו סוג
שני של ברכות, היינו, שנוסף על הברכות
שהקב"ה נתן מעצמו, באתערותא דלעי-
לא, ישנו סוג נוסף בברכותיו של הקב"ה
שנמשכות ע"י עבודת האדם, שהם באופן
נעלה יותר מהברכות שהקב"ה נתן מ-
עצמו,

ב) ועיקר – למהר ולרוז עוד יותר את
הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח

וכיון שע"י אחדות ישראל (ב, כינוס
השלוחות העולמי) נוסף בשמחתו של
הקב"ה, בהמשכת ברכתיו של הקב"ה, וב-
שמחתם של ישראל (כנ"ל ס"א) – ה"ז שייד
במיוחד לתוכנו של חודש אדר ש, מרבין
בשמחה ו, בריא מזלי⁷² (כנ"ל ס"ד).

ט. ויה"ר ש, כינוס השלוחות העולמי
יוסיף בשמחתם של כל בני ובהמשכת
ברכותיו של הקב"ה בכל המצטרך לכל
בני⁷³ בכל מקום שהם⁷⁴, שגם כשנמצאים
עדיין ברגעי הגלות האחרונים, במעמד
ומצב ש, אכתי עבדי אחשורוש אנן⁷⁵, יהי
לכל בני⁷⁶ כל טוב רוחני וגשמי ושמחה
אמיתית (כפי וככל ששייד בזמן הגלות),
ותיכף ומיד ממש – כל טוב רוחני וגשמי
ושמחה אמיתית בתכלית השלימות, בגאו-
לה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ובודאי יקויימו כל הבקשות שבה-
„פדינות“ שנתת – שיובאו על הציון של
כ"ק מ"ח אדמור" נשיא דורנו – שימלא
הקב"ה משאלות לבב כל אחת ואחת מכן
„מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה“,
החל מהצלחה רבה ויתירה בקיום השלי-
חות, שנוסף על קיום השליחות עד עתה,
יתוסף בזה עוד יותר, ביתר שאת וביתר
עוז, „ילכו מחיל אל חיל“⁷⁷, ומתוך שמחה
וטוב לבב, ו, מרבין בשמחה⁷⁸, וכל זה ב-
אופן שלמעלה ממדידה והגבלה – „עד
דלא ידע“.

ועוד והוא העיקר – שמההחלטה טובה
ע"ד ההוספה בקיום השליחות באופן ד-
„ילכו מחיל אל חיל“ באים תיכף ומיד
ל, יראה אל אלקים בציון⁷⁹ – שמסיימים
השליחות בכל קצוי תבל, ובאים (יחד עם

67 „אין מקרא יוצא מידי פשוטו“ (שבת סג, א.
וש"ג) – הן בנוגע לה, מקדש⁸⁰, לא רק מקדש רוחני
בלבו ובביתו של כאו"א מישראל, אלא „מקדש“
גשמי כפשוטו, והן בנוגע ל, ועשו (לי מקדש),
בלשון עתיד, שעשיו קאי על ביהמ"ק השלישי.

68 באופן נעלה יותר מהמשכן ומבית ראשון
ובית שני – „מקדש אדני כוננו ידיר“, בשתי
ידיים, „כשה ימלוך לעולם ועד, לעתיד לבוא שכל
המלוכה שלו“ (בשלח טו, יז ובפרש"י).

69 כמו כללות העבודה דקים התומ"צ שדוקא
לעתיד לבוא תהי בתכלית השלימות – כמצות
רצונך⁸¹ (ראה ת"ח ר"פ ויחי. ובכ"מ).

70 איוב יא, ו.

64 כולל גם אלה שנמצאים בריחוק מקום
גשמי, וגם (ועאכ"כ) בריחוק מקום רוחני.

65 מגילה יד, א.

66 תהלים פד, ח.

חמישי (ל' שבט, א' דר"ח אדר), ואפילו לא עד יום רביעי, ואפילו לא עד יום שלישי, ואפילו לא עד יום שני – כיון שביום ראשון זה⁷³ (ובסמיכות לזמן דתפלת ה' מנחה⁷⁴) באה הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ואז ממשיכים בכל ה' ענינים בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש, בהר הקודש ובבית המקדש, ותי' כף ומיד ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכל אחת מהשלוחות תחינה שני שטרות של דולר לתתם (או חילופם) לצדקה, ובהוספה מ' שלהן].

73) ובפרט כפי שנקרא בכתוב – לא, יום ראשון, ע"ד שאר הימים, יום שני, יום שלישי וכו', אלא, יום אחד (בראשית א, ה), שכולל כל הימים שלאחריו (שלכן נבראו בו כל תולדות השמים והארץ – פרש"י שם, יד. ב, ד).

74) להעיר ש,אליהו (מבשר הגאולה) לא נענה אלא בתפלת המנחה (ברכות ו, ב).

צדקנו, כמארז"ל⁷¹ „גדולה צדקה שמק' רבת את הגאולה” – „אחכה לו בכל יום שיבוא”⁷², לא רק „אחכה . . . בכל יום”, אלא גם (ובעיקר) „שיבוא בכל יום”, ביום זה ממש, וביום זה עצמו – תיכף ומיד ממש, שהרי, גם היציאה מהגלות רגע אחד קודם היא שמחה הכי גדולה.

וכן תהי' לנו – שעוד לפני ה' מרבין בשמחה שמתחיל „משנכנס אדר” (בב' ה' ימים – כפלים לתושי' – דר"ח אדר), תהי' כבר השמחה הכי גדולה שלמעלה ממדי' דה והגבלה כלל גם ביחס לשמחת חודש אדר וימי הפורים – שמחת הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש.

ובפשטות – שלא צריכים להמתין עד יום ששי (א' אדר), ואפילו לא עד יום

71) ב"ב י"ד, א. וראה תניא פל"ז.

72) עיקר הי"ב מ"ג העיקרים.

משיחת ש"פ משפטים, מבה"ח וער"ח אדר ראשון, ה'תשמ"ו

כאָטש יעדער פרט אין תורה אין, זעלבסטפאַרשטענדלעך, אָן ענין יסודי וכללי ונצחי ככל התורה כולה ובכל עניני יהדות, פונדעסטוועגן זעט מען אַז געוויסע פרשיות אין תורה רעדן מער בגלוי וועגן ענינים כלליים ויסודיים.

צווישן זיי זיינען די פרשיות שבתורה פון אָט די וואָכן (מיט וועלכע דער כינוס איז פאַרבונדן) — פ' יתרו, פ' משפטים און פ' תרומה.⁵

אין פ' יתרו ווערט דערציילט וועגן מתן תורה — וואָס איז דער כלל יסוד פון כל התורה והיהדות: בשעת מתן תורה האָט דער אויבערשטער אויס-געקליבן אידן אַלס זיינעם אַ פאַלק, און האָט זיי דעמולט אָפגעגעבן כל התורה כולה וועלכע איז דער וועג-ווייזער פאַר דער הנהגה פון אידן און פון כל העולם כולו עד סוף כל הדורות. און מתן תורה (ווען ס'איז בטל געווארן די

א. דעם שבת קומט פאַר אַ כינוס פון בנות ישראל, וועלכער האָט זיך אָנגע-הויבן בערב שבת קודש, און ווערט פאַרגעזעצט אין דעם שבת, און דער-נאָך ביום ראשון וואָס נאָך שבת.

וויבאַלד אָז יעדער זאָך איז בהשגחה פרטית,² איז פאַרשטאַנדיק, אָז דער כינוס איז פאַרבונדן (בתוכן הענינים) מיט דער צייט ווען ער קומט פאַר, צום אַלעם ערשטן — מיט דער (פרשה אין) תורה פון דער צייט [וואָס דערמיט דאַרף מען לעבן אין דער צייט³, ד.ה. אַז דאָס באַלעבט און גיט אַרויס דער תוכן העבודה פון יעדן אידן אין דער באַ-טרעפנדער צייט], ובעניננו — וויבאַלד אַז דער כינוס קומט פאַר במשך כמה ימים — מיט דריי פרשיות בתורה: פ' יתרו — וואָס משבת פ' יתרו מתברר, יום הששי (התחלת הכינוס), פ' משפטים — די פרשה פון דעם שבת (המשך הכינוס), און פ' תרומה — די פרשה פון יום ראשון (סיום הכינוס).

ב. די ערקלערנונג אין דעם — ובהקדמה:

- (1) כינוס הייב של התלמידות (אַלומנאַטי) ד.מכון תנה.
- (2) ראה כשיט (הוצאת קה"ת) הוספות סקייט ואילך. ועוד.
- (3) כתורת אדה"ז הידועה — היום יום' ב חשון ס' השיחות תשיב ע' 29 ואילך. ועוד.
- (4) ראה זחי' סג, ב. פח, א.

(5) ובכללות יותר — כל ספר שמות הוא ענין כללי: בתחלת הספר (פ' שמות, וארא, בא, בשלח) מסופר ע"ד גלות ויציאת מצרים, ענין כללי בתורה ובעבודת ה', ודוגמת כל הגליות שנקראות ע"ש מצרים (ב"ר פט"ז, ד) — נוסף לזה ש.בהוציאך את העם ממצרים' הוא הכנה לתעבדון את האלקים על החר הזה' (מתן תורה): פ' יתרו ומשפטים — מ"ת: פ' תרומה, תצוה, כי תשא, ויקהל, פקודי — משכן והמשכו, כל ביהמ"ק (רמב"ם הל' ביה"ב בתחלתו). ביאור סדר זה בפרטיות — ראה לקו"ש ח"ג ע' 908 הערה 43. ע' 934 ואילך.

(6) ראה שו"ע אדה"ז ארח סי' ס. סיד.

(7) תורה מלשון הוראה — ראה רד"ק לתהלים יט. ח. ס' השרשים שלו ערך ירה. גוי"א ר"פ בראשית בשם הרד"ק. ובזחי' נג, ב: אמאי אקרי תורה בגין דאורי.

(*) ביאור תואר זה — ראה לקו"ש ח"ד ע' 343 ואילך.

גזירה פון תחתונים לא יעלו לעליונים
און עליונים לא ירדו לתחתונים⁸ האט
אריינגעגעבן דעם כח אין אידן און אין
דער בריאה אז דורך תומצ זאל מען
אויפטאן דעם בירור וזיכוך און אריינ-
ברענגען קדושה אין די דברים גשמיים
פון וועלט, און מאכן א דירה לו ית'
בתחתונים.

פ' משפטים איז א פארזעצונג צו די
עשרת הדברות שבמתן תורה (כפ'
יתרו)⁹ — ווי עס שטייט¹⁰, ואלה
המשפטים גר', „כל מקום שנאמר כו'
ואלה מוסיף על הראשונים, מה
הראשונים מסיני אף אלו מסיני¹¹. און
דערצו: בסיום הפרשה¹² רעדט זיך וועגן
מתן תורה.

און דאס גופא טיילט זיך (מער
בפרטיות) אין דריי דרגות — עבד
כנעני, עבד עברי און אמה העברי,
כמבואר אין דעם דרוש הידוע פון דעם
אלטן רביז¹³ [וועלכן דער ציצ רופט
אין „דרוש נכבד מאד¹⁴"] די דריי
מדריגות עבד כנעני, עבד עברי און
אמה העברי אין עבודת השם — בנפש
האדם.

ובפשטות: פרשת משפטים איז די
ערשטע פרשה נאך מית, אין וועלכער
עס רעדט זיך באריכות וועגן דינים
ומצוות וואס זיינען פארבונדן מיט
דברים וענינים גשמיים וואס תוכנם איז
— בירור וזיכוך גשמיות העולם און
מאכן א דירה לו ית' בתחתונים.

אין פ' תרומה רעדט זיך וועגן דעם
משכן — „ועשו לי מקדש ושכנתי
בתוכם¹⁵ [וואס דערפון לערנט מען

ובפשטות: פרשת משפטים איז די
ערשטע פרשה נאך מית, אין וועלכער
עס רעדט זיך באריכות וועגן דינים
ומצוות וואס זיינען פארבונדן מיט
דברים וענינים גשמיים וואס תוכנם איז
— בירור וזיכוך גשמיות העולם און
מאכן א דירה לו ית' בתחתונים.

14 ר"ה לא, א.
15 משנה וברייתא סוף קידושין.
16 תרא פרשתנו עד, ג ואילך. שה"מ תקס"ה ע'
רמז ואילך. שה"מ להצ"צ מצות דין עבד עברי.
וראה שם בסופו. ועוד.
17 ועפ"ז מובן מ"ש. ואלה המשפטים גר כי
תקנה עבד עברי גר' מיד לאחר פרשת מית, כי
בעבודת עבד עברי מתבטאת התחלת עבודת האדם
לאחר מית — לברר ולזכך גשמיות העולם ולעשותו
לדירה לו ית' (ראה לקו"ש חט"ז ע' 257). ואף שעבד
עברי בפשטות הכתובים הוא הי"ח תוכן מית (שלא
שמע לצייו"ה דלא תגנוב ולי בניי עבדים) — ראה
לקמן הערה 43.

עוד ביאורים בסמיכות הפרשיות — ראה ראב"ע,
רמב"ן, אברבנאל, מדרש לקח טוב עה"פ. הביאור
בזה ע"ד הפשט — בלקו"ש חט"ז ע' 255 ואילך.
18 נדפס בתו"ח שמות ע"א, ב ואילך. עם הגהות
(ושינויים קלים) באוה"ת פרשתנו ע' אקבו ואילך.
וראה דרך חיים שער התפלה פס"ז ואילך. שה"מ
להצ"צ מצות יעד או פדיון אמה עברי (פג, ב
ואילך). ד"ה מזה זו תעריב. ועוד.
19 אוה"ת שם.
20 והוא בלתי רגיל שהצ"צ יכנס וישתמש
בתוארים בנוגע לדרושי אדה"ז.
21 תרומה כה, ח.

ובפשטות: פרשת משפטים איז די
ערשטע פרשה נאך מית, אין וועלכער
עס רעדט זיך באריכות וועגן דינים
ומצוות וואס זיינען פארבונדן מיט
דברים וענינים גשמיים וואס תוכנם איז
— בירור וזיכוך גשמיות העולם און
מאכן א דירה לו ית' בתחתונים.

8 תנחומא וארא טו (באבער — כ). שמות רבה
פ"ב, ג.
9 ראה רמב"ן ריש פרשתנו. ועוד.
10 ריש פרשתנו.
11 פרש"י (ממכילתא) עה"פ.
12 כד, א ואילך (ובפרש"י).
13 ראה שמור" פ"ל, ה (הובא ונת' באוה"ת
פרשתנו ע' אעז"אע"ה). וראה גם ד"ה אלה
המשפטים תשל"ח סוף סיב, ט"ח (נדפס בסה"מ
מלוקט ע' שו ואילך).

ובפרטיות — בעבודת כל יום והחיים: מ"ת איז דער ענין פון הינוג²⁷ בלימוד התורה וקיום המצוות, וואס דינט אלס הכנה ונתינת כח והוראה דורכצופירן די עבודה בפועל פון מאכן א דירה בתחתונים; עבודת העבד באדייט די עבודה בפועל במשך ימי חייו; און משכן באדייט די שלימות העבודה און די פעולה בעוה"צ צו מאכן דארט א משכן ודירה לו ית' — אנהויבנדיק פון מאכן א משכן ודירה לו ית' מביתו הפרטי ומכל עניניו ומחלקו בעולם, כמ"ש²¹, ושכנתי בתוכם, בתוך כאו"א²⁸, ביז — מאכן א משכן בכל העולם — א דירה לו ית' בתחתונים²⁹.

ג. ווי גערעדט פיל מאל האבן אידישע פרויען און טעכטער א היי-ליקע און העכסט-וויכטיקע שלוחות אין דורכפירן דעם אויבערשטן'ס כוונה בבריאת העולם צו מאכן א דירה לו ית' בתחתונים, וואס אין געוויסע הינזיכטן איז זייער ראָלע נאָך וויכטיקער און קומט פריער ווי די פון אידישע מאַנס-ביל.

ווי מ'זעט עס בפשטות אין א בית ודירה פרטית (וואס אין דעם שפיגלט זיך אָפּ, כביכול, כללות הדירה לו ית' בתחתונים), אָז די פרוי איז, ענקרת הבית³⁰, דער עיקר ויסוד פון דער

אָפּ²² דעם ציווי אויף אַלע בתי מקדשות, בית ראשון, שני ושלישין — וואס איז אויך אַ כלל ויסוד אין אידישקייט. און אין דעם משכן איז נשלם געוואָרן די כוונה פון (מ"ת און עבודת עבד עברי כו') דירה בתחתונים — השראת השכינה אין אַ מקום ודברים גשמיים בעולם.

זעט מען, אַז די דריי פרשיות — יתרו, משפטים ותרומה — רעדן וועגן יסודות וכללים עיקריים בתורה ומצוות ויהדות, און — וועגן תכלית כל הבריאה²³: לעשות לו ית' דירה בתחתונים.

און די פרשיות קומען אין איין המשך וסדר אין דער עבודה פון עשיית דירה לו ית' בתחתונים: בפ' יתרו²⁴ רעדט זיך וועגן מתן תורה — ביטול הגזירה און די הכנה ונתינת כח מלמעלה אויף טאָן די עבודה פון לעשות לו ית' דירה בתחתונים; דערנאָך קומט פ' משפטים וואו עס רעדט זיך וועגן עבודת העבד — התחלת עבודה זו בפועל, מצד המטה²⁵; דערנאָך פ' תרומה — וועגן משכן, וואו עס ווערט נשלם די כוונה פון דירה בתחתונים, ושכנתי בתוכם²⁶.

22 ראה רמב"ם הל' ביהבית בתחלתו. וראה לקריש חטי' ע' 302 ואילך. חכ"א ע' 149. וש"נ.
23 תניא רפ"ל.

24 ובתחלת ספר שמות (עד פ' יתרו) מסופר ע"ד גלות וצי"מ — בתור הקדמה והכנה למתן תורה (לקריש ח"ג ע' 908).

25 וראה גם לקריש חטי' ע' 247. ע' 257 הערה 40. ושם שהציוויים בפ' משפטים הם דברים שגם שכלו של אדם מחייבם, היינו עבודה מצד המטה וגדרי השכל של המטה.

26 וי"ל שמ"ת (בפ' יתרו) אתעדליע לפני האתעדלית: עבודת העבד (בפ' משפטים) — אתעדלית: משכן (בפ' תרומה) — אתעדליע הבאה לאחרי אתעדלית (ראה לקריש שה"ש כד, א. ובכ"מ). ולהעיר שג' דרגות אלו ישנן גם במשכן עצמו — ראה לקריש ח"ג ע' 934 ואילך.

27 להעיר שבהר סיני היו בני כתינוק בבית הספר (תוס' שבת קטז, רע"א. ירושלמי תענית פ"ד ה"ה. ועוד).

28 ראה ראשית חכמה שער האהבה פ"ז בתחלתו (ד"ה ושני הפסוקים). אלשיך תרומה עה"פ. שליה חלק תושביכ תרומה שכה, ב. שכו, ב. ועוד.

29 ובפרטיות — עבודת העבד (בפ' משפטים) תוכנה — עשיית משכן פרטי לה' בביתו ועבודתו הפרטים: ועשיית המשכן (בפ' תרומה) — משכן הכללי בעולם (כדלקמן סעיף ז ובהערה 64).

30 ראה ב"ר פ"א, ב. זח"א קנד, א. אה"ת נ"ד ח"ב ע' התעצ ושם ע' התנח ואילך.

די הקדמה צו מ'ת איז געווען „כה תאמר לבית יעקב³³ — „אלו הנשים³⁴, און ערשט דערנאך „ותגיד לבני ישראל³⁵ — „אלו האנשים³⁵. אזוי אויך בא נדבת המשכן שטייט³⁶, ויבואו האנשים על הנשים, פריער די נשים און דערנאך די אנשים³⁷.

און דער טעם אויף קדימת הנשים לאנשים (בא מ'ת און נדבת המשכן) איז (אויך) מצד זייער קדימה במעלה בעבודה זו, כנ"ל:

מ'זעט באַשיינפערלעך אַז אין גע-וויסע פרטים האָט מען אָנפאַרטרויט אידישע פרויען נאָכמער (און פריער פאַר די מענער) מיט דער הויפט אַנ-פירונג אין די יסודות פון אידישקייט, מ'ת און עשיית המשכן, וואָס זיי זיינען דער ענין פון געבן קינדער אַ תורה-חינוך (מתן תורה) און מאַכן פון דער שטוב (וחלקו בעולם — חסין ופשתן, כנ"ל) — אַ משכן לה', (ושכנתי בתוכם) — כללות הענין פון לעשות לו ית' דירה בתחתונים, ווי ערקלערט אויספירלעך אין דער שיחה הידועה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר³⁸.

ד. אזוי אויך אין דער פרשה שביתתיים (פ' משפטים³⁹ שבין פ' יתרו לפ' תרומה) — דער דריטער ענין כללי פון עבודת העבד, און די דריי מדריגות עבד כנעני עבד עברי ואמה עברי, וואָס גייט אויף דער עבודה בפועל פון עשיית

דירה, הן בנוגע להנהגה בענינים הגשמיים בהבית והן בנוגע להנהגה בענינים הרוחניים.

און אין די דריי ענינים ופרטים הנ"ל (בעשיית דירה בתחתונים): מתן תורה — דער ענין פון חינוך הבנים והבנות אָנהייבענדיק פון קטנותם — זעט מען אַז דאָס הענגט אַפּ אינעם גרעסטן טייל, און דאָס איז די הויפט אויפגאַבע פון דער אידישער פרוי. עבודת העבד — די עבודה פון דורכפירן בפועל די דירה לו ית' בגשמיות העולם — זעט מען אַז די אשה נעמט די „חטים“ און „פשתן“ וואָס דער בעל ברענגט אַריין אין שטוב, און גרייט זיי צו — פון דעם פשתן אַ בגד ללבוש און פון די חטים אַ מאכל אדם, פון וועלכן מ'אַקומט חיות און כח צו לעבן און דינען דעם אויבערשטן, בלשון חז"ל⁴⁰, „אדם מביא חטים חטים כוסס פשתן פשתן לובש (בתמי) כו', נמצאת אשתו מאירה עיניו ומעמידתו על רגליו“. משכן — מאַכן פון שטוב אַ משכן לה' — זעט מען אַז די אויפ-פירונג און דער אידישער גייסט פון הויז ווענדט זיך און הענגט אַפּ פון דער פרוי.

וואָס דערפאַר זעט מען אין די דריי אויבנדערמאָנטע יסודות פון אידיש-קייט ועשיית דירה לו ית' (מ'ת, עבודת העבד, משכן⁴²) — די מעלה פון נשי ובנות ישראל לגבי אנשים ובנים:

בא מתן תורה און בא נדבת המשכן ווערן נשים דערמאָנט אין תורה פאַר די אנשים:

(33) יתרו יט, ג.

(34) מכילתא ופרשי עה"פ.

(35) מכילתא שם. ועדיו בפרשי שם.

(36) ויקהל לה, כב.

(37) רמב"ן עה"פ. ועוד. — וראה לעיל ע' 266 ואילך.

(38) לנשי ובנות ישראל בעת ביקורו בריגא יכ"כ

אדר תרצ"ד (לקריז ח"ג תקצא, ב ואילך).

(39) להעיר מקידושין לה, סע"א.

(31) יבמות טג, א (ובפרשי').

(32) ומעלת נשי ישראל מודגשת גם ביצי"ח (הבאה לפני ובהקדמה לג' פרשיות וענינים אלו, כנ"ל הערה 5, 24) כי בזכות נשים צדקניות נגאלו אבותינו ממצרים, כדלקמן בפנים.

ונהיב וחלקו בעולם ע"י תומי"צ, לעשות לו ית' דירה בתחתונים.

און די עבודה טיילט זיך בכללות אין דריי מדרגות בנפש האדם מלמטלמ"ע, מן הקל אל הכבד (הן בעבודתו בכל יום⁴⁴, הן בעבודתו במשך כל ימי חייו): עבד כנעני, עבד עברי, און די העכסטע מדרגה (שלימות העבודה) איז אמה עברי:

„עבד כנעני“ גייט אויף תחלת העבודה (אתכפיא), ווען די נפש הבהמית איז נאך בתקפה, עבדא בהפקירא ניהא לי⁴⁵, און ציט זיך למטה צו תאוות עוה"ז, נאך ער (דער עבד כנעני) איז כופה עצמו און איז עובד ה' במעשה בפועל ממש בסור מרע ועשה טוב⁴⁶ מצד קבלת עול ואימת האדון.

„עבד עברי“ איז א העכערע דרגא בעבודה: ביי אים זיינען שוין מאיר די מדות פון נפש האלקית אין נפש הבהמית, ביז און אויך ביי דער נהיב איז דא א תשוקה לה; זי איז אבער נאך ניט נתהפך געווארן לקדושה, און ער זאל ניט האבן קיין חמדה צו תאוות עוה"ז. ע"ד ווי אן עבד וואס ברענגט אריין אין הויז אלע הצטרכויות פון די בני בית אכילה ושתי; זיי זיינען נאך אבער ניט ראוי

הדירה בתחתונים — זעט מען די מעלה און וויכטיקע שליחות פון נשי ובנות ישראל.

מ'האט פריער גערעדט און אין עבודת העבד עברי שפיגלט זיך אפ כללות עבודת האדם לשמש את קונו אלס אן עבד לה⁴⁷. והביאור:

דער כללות הענין פון מכירת ועבודת העבד ואמה עברי⁴⁸ ברוחניות גייט אויף ירידת הנשמה בגוף בגשמיות העולם⁴⁹, מיט דער כוונה צו זיין אן עבד ואמה לה⁵⁰ לשמש את קונו, לברר ולזכך גופו

(40) כידוע שעבודת האדם צ"ל כמו בחי עבד לה — כמש' (בהר כה, נה). כי לי בניי עבדי"ם, אם כעבדי"ם (פיוט היום הרב עולם). ועוד. וראה תניא פמ"א (ג, א), שכל אדם צ"ל בחי ומדרגות... בחי עבד ובחי בן. וראה המשך תרס"ז ע' קנו. ע' שט ואילך. וראה הערה 42.

(41) כי ימכור איש את קוביה את בתו דא נשמתא קדישא (ישראל) לאמה למיהוי אמה משתעבדא בנייכו כהאי עלמא (זהו פרשתנו צו, סע"ב. וראה שם צד, ב), וכשירדת הנשמה בגוף נקי אמה (תקו"ז בסוף התיקונים תיקון ז (הובא באוה"ת פרשתנו ע' אע"ט. ד"ה וכו' ימכור תרפ"ז)).

(42) ובכללות — ירידת הנשמה היא מעולם האצילות לעולמות בי"ע, דכשהנשמות היו בעולם האצילות קודם ירידתן בבניע נקי בניס לה או בתי (ברתא דמלכא), וכשירדו לבניע שנעשו יש ודבר נפרד נקי עבדים או אמה (אוה"ת שם ע' אקלט"מ. וראה המשך תרס"ז שם).

(43) ומה שעבד ואמה בפשטות הכתובים קאי על עבד ואמה לרב אדם (עבד לעבדים) ולא עבד להקב"ה, ואדרכא — בפשטות הרי"ז מצב של חסרון הבא ע"י מכירת ביד בגניבתו או ע"י מכירת עצמו, היפך מעבד לה, [שלכן רוצעים את אנו — כי אנו זאת ששמעה על הים לא תגנוב והלך וגבגב תרצע, וכפי — במוכר עצמו — און ששמעה על הים כי לי בניי עבדים ולא עבדים לעבדים והלך זה וקנה אדון לעצמו (פרשי' פרשתנו כא, ו), ו]

הנה גם פרט זה (עבדים לעבדים) ישנו בירידת הנשמה למטה בגוף וגשמיות העולם, כמבואר באוה"ת פרשתנו (ריש ע' אקכח) שבחי עבדים לה הנמזים בפרשה זו, ע"כ צ"ל שיש להם התקשרות בגשמיות ג"כ דאליכ היו נקי בני חורין

ומי"ש כאן, עבד או אמה הוא חסרון שאינו כן חורין גמור (ולא כמו, כי לי בניי עבדי"ם וצדיקים הגדולים הנקי עבדים — שהם עבדים למעלותא, עבד לה), כי יש להן תאוות גשמיות וזהו שעבד לרשות אחרי (עבד לעבדים), לגשמיות העולם.

וע"י עבודתו בכיורו וזיכור הנהיב העולם נעשה כן חורין (מעבודתו לגשמיות) ונעשה עבד לה בלבד, והוא אמיתית ענין דבני חורין.

(44) ראה דרושים הג"ל (הערה 18) הביאור בג' דרגות אלו בתפלת כל יום.

(45) גיטין יג, א.

(46) ל' הכתוב — תהלים לד, טו.

נתעלה לבחי' כלה⁵⁵ (מלכות דאצילות), די עבודה בבחי' כלות הנפש, וואס דער-מיט ווערט תכלית הברור והאתהפכא פון דעם גוף וגשמיות העולם (אז אויך בחי' נוגה, וואס איז דא ביי אן אמה בדקות ווערט נתברר ונתהפך לקדושה⁵⁶): און עס ווערט דער יחוד (יעוד) פון כנס' (אידן) מיטן איבער-שטן, יחוד חתן וכלה (ז"א ומלכות), ועי"ז ווערט גילוי כח הא"ס למטה (א הולדה חדשה) — די שלימות פון דירה לו, לעצמותו, ית' בתחתונים.

ה. נאכמער:

דער דין איז, אז „אין אמה העברי' נמכרת אלא למי שיש לה עליו או לבנו קידושין כדי שתהא ראוי ליעוד“⁵⁷ (ועד"ז אינה נמכרת בפרוטה, מפני שצריך לקנותה בדמים שראויין לגרעון כדי שתגרע פדיונה ותצא⁵⁸), ד.ה. אויב מיזוייסט אז מזועט ניט קענען מיעד זיין (אדער פודה זיין) די אמה — טאר מען איר מלכתחילה ניט פארקויפן, ווארום דער תכלית איז — יעוד האמה.

זעט מען דערפון דעם גודל העילוי און כבוד וואס מגיט אפ דוקא צו א בת ישראל:

בכדי צו פארקויפן א מאנסביל לעבדות איז עגנוג — „אם אין לו ונמכר בגנבתו“⁵⁹, און דערביי שטעלט מען ניט קיינע אנדערע תנאים:

לאכילת אדם — זיי זיינען נאך ניט גע-קאכט און געבאקט, ניט געענדערט פון זייער פריערדיקן מהות.

די עבודה פון „אמה עברי'“ איז וואס די תאוות ומדות פון נה"ב ווערן נתהפך לקדושה (אתהפכא) ביז אז זיין תשוקה איז נאך צו אלקות. ע"ד ווי די עבודה פון אן אמה עברי' כפשוטה, וואס איר עיקר עבודה באשטייט (ניט אין ארויס-גיין שאפן די זאכען פאר אכילה ושתי, נאך) פון בישול ואפיית המאכלים וואס מאכט זיי איבער פון א „גראכנ' מהות צו דברים הראויים לאכילה — מאכלים ערבים ומתוקים“⁶⁰, כמ"ש „רעיני — מ"פרנסתי, ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים“⁶¹.

ביז אז עס ווערט די תכלית ושלמות פון אן אמה העברי' — מצות יעוד אמה העברי' (לו אדער לבנו)⁶², וואס דער-מיט ווערט זי אויס אמתו און זי ווערט אשתו — יחוד איש ואשה, וואס דער-מולט (בשעת „איש ואשה זכר“) איז „שכינה ביניהן“⁶³, והתכלית — הולדת בנים, גילוי כח הא"ס למטה⁶⁴.

וברוחניות⁶⁵ — די עלי' פון דער נשמה שהיא בעולם הבריאה (בחי' אמה עברי') אין עולם האצילות, וואס דער-מולט ווערט זי אויס אמה און זי ווערט

(47) ראה יבמות שבהערה 31 (נתק ליעל

בפנים).

(48) שה"ש א, ט. שהשיר עה"פ.

(49) כ"ה בששיר שם. אבל בכ"מ בדא"ח (תוי"א תרומה פ, א. לקרית שה"ש יא, ד. יב, ג. ועוד): פרנסתי (בלי מ"ס).

(50) ראה חז"ג ז, ב. י"ש פקודי רמו תיה.

(51) ראה פרשתנו כא, ז ואילך.

(52) סוטה יז, א.

(53) ראה לקרית שה"ש מ, א. ד"ה שמח תשמח

תרנ"ז (ה"מ תרנ"ז ע' קעז ואילך). ובכ"מ.

(54) דרושים שבהערה 18.

(55) וראה דרך חיים שם פע"ז, העילוי כאשה ובת

לגבי אמה עברי' (גם בפשטות הענינים).

(56) ואם רעה בעיני אדוני אשר לא יעדה —

או, והפדה, כמשנת בדושים הגיל. אלא שבוה

גופא הסדר הוא שמצות יעדה קודמת למצות הפדי

(בכורות יג, א. רמב"ם הל' עבדים פ"ד ה"ז) כי

תכלית השלימות היא — יחוד זו"ה, חתן וכלה.

(57) רמב"ם שם ה"א.

(58) שם ה"ג.

(59) פרשתנו כב, ב.

דעם תכלית הירידה, וואָס זי איז צורך עלי' — יעוד (אָדער פדיון) האמה, דער יחוד פון הקב"ה וכנס"י — שלימות פון דער דירה לעצמותו ית' בתחתונים.

ו. ע"פ הנ"ל איז מובן ווי אויך אין דעם ענין כללי בעבודת ה' שבפ' משפטים (עבודת העבד — די דינים וועגן עבד ואמה העברי') ברענגט זיך ארויס די מעלה פון עבודת נשי ובנות ישראל אין עבודת ה': די שלימות העבודה פון דער נשמה דאָ למטה (כללות ענין דעבד ואמה) לעשות לו ית' דירה בתחתונים בכל הדרגות הנ"ל דריקט זיך אויס דוקא אין אָן אמה העברי' (א בת ישראל), די עבודה פון אתהפכא — מהפך זיין די מדות פון נה"ב און עניני העולם בכלל לקדושה, אָן זיי זאלן ווערן א דירה לו ית'. און דוקא באַ דער אמה עברי' (משא"כ ביי אָן עבד, א מאַנסביל) דריקט זיך אויס שלימות העבודה — יעוד האמה, יחוד זיין (הקב"ה וכנס"י) — דירה לעצמותו ית' בתחתונים. און נאָכמער: דוקא באַ דער אמה העברי' איז דאָ דער תנאי בתחלת המכירה (ירידה) און דער תכלית מוז זיין יעוד (אָדער פדיון) האמה.

וואָס דערפון איז מובן: היות אָן די מעלה שפיגלט זיך אָפּ דוקא אין א בת ישראל (אָן אמה, און ניט א מאַנסביל), באַווייזט עס אָן אין דער עבודה האָט א בת ישראל א מעלה לגבי אָן איש — אָן דוקא נשי ובנות ישראל טוען אויף די שלימות העבודה פון לעשות לו ית' דירה בתחתונים (וואָס דער כח לזה איז געגעבן געוואָרן באַ מ"ת, און דער פולער אויסדריק דערפון איז אין משכן), ווי גערעדט פריער — אָן זיי נעמען די חטים און פשתן וואָס דער בעל ברענגט אַריין אין שטוב, און גרייטן דאָס צו למלבוש ולמאכל אדם, פון וועלכן

משא"כ בנוגע א בת ישראל, במצב וואָס איר פאָטער מעג איר פאַרקויפן אַלס אן אמה העברי' ⁶⁰, שטעלט מען אַ תנאי אָן אויב מ'זועט איר ניט קענען מ'יעד (אָדער פודה) זיין, טאָר ער איר מלכתחילה ניט פאַרקויפן.

דאָס הייסט, אָן אַע"פּ וואָס דער פאָטער איז אָן עני (ולא מצא מה יאכל) ולא נשאר לו כלום לא קרקע ולא מטלטלין ואפילו כסות שעליו — וואָס דוקא דעמולט מעג ער פאַרקויפן זיין טאַכטער' ⁶¹ לזמן קצר בכדי זי זאל אַרויסהעלפן בפרנסה [וואָרום אויב ניט צוליב דעם טעם — וועלכער פאָטער וועט דען פאַרקויפן זיין טאַכטער?!], און אַע"פּ וואָס בלאו הכי איז אָן אמה העברי' יוצאת בסימנים וכו" ⁶² (וואָס דאָס איז אויך אַ מעלה שבה לגבי אָן עבד) — פונדעסטוועגן, איז דאָס נאָך ניט גענוג טעם אָן מ'זאל איר מעגן פאַרקויפן, און מ'דאַרף דערצו זיין זיכער אָן מ'זאל איר קענען מ'יעד זיין. וואָרום אין א בת ישראל דאַרף מען זען בגלוי דעם תכלית אירן — יעוד (אָדער פדיית) האמה, דער ענין החתונה ובנין בית (דירה) בישראל.

דערפון איז אויך מובן בנוגע לאמה העברי' בשרש ורוחניות הענינים: דער „כי ימכור איש את בתו לאמה", ירידת הנשמה בגוף, קען מלכתחילה ניט זיין סיידין אָן מ'זועט גלייך בתחלת הירידה

60) ואין בית דין מוכרים את האשה בגניבתה (סוטה כג. ב. רמב"ם הל' גניבה פי"ג הי"ב).

וגם בנוגע למכירת עצמו — אין אשה יכולה למכור את עצמה לאמה (מכילתא פרשתנו כא. ז. רמב"ם הל' עבדים פי"א הי"ב).

61) רמב"ם שם הי"ב. המקורות — נסמנו באנציקלופדי' תלמודית ערך אמה העברי' ע' לא הערות 47-49.

62) שם הי"ה.

דערנאך בנדבת המשכן — די שלימות בפועל פון דירה בתחתונים, דער משכן בעולם (ניט נאָר בכית פרטי) — האָבן די נשים מקדים געווען, לפני האנשים.

ח. ע"פ המבואר לעיל איז פאָר-שטאַנדיק די שייכות פון דעם כינוס דבנות ישראל וואס קומט פאָר בימים אלו מיט די פרשיות שבתורה פון ימים אלו (פ' יתרו, משפטים, תרומה),

און דער לימוד וואָס מ'קען דערפון אַרויסנעמען בנוגע צו דעם כינוס — איז א צווייענדיקער לימוד:

דער ערשטער לימוד וואָס מ'האָט דערפון איז — די ספעציעלע שליחות ותפקיד פון בנות ישראל אין דעם מאָכן אַ דירה לו ית' בתחתונים, דורך דעם וואָס יעדערע פון זיי וועלן, בעזיה, בקרוב ממש חתונה האָבן און אויפ-שטעלן אַ בית בישראל — אַ משכן לה, כולל דורך משפיע זיין אויף איר מאַן

מ'באָקומט חיות און כח צו לעבן און עובד זיין את ה', בדוגמת המעלה פון עבודת אמה העברי' לגבי עבודת העבד, כנ"ל.

בין התכלית בעבודה זו — יעוד האמה — דער ענין פון חתונה ובנין בית בישראל, ותכלית השלימות — הולדת בנים ובנות; אַז זי ווערט נתעלה פון דער דרגא פון אפי' ובישול לבעלה, און עס ווערט דער יחוד פון איש ואשה, והולדת בנים ובנות⁶³, תכלית השלימות פון לעשות לו ית' דירה בתחתונים.

ז. לויט דעם ביאור הנ"ל איז מובן די שייכות והמשך פון די דריי פרשיות הנ"ל — יתרו משפטים ותרומה — בקשר מיט מעלת נשי ובנות ישראל:

אין די דריי ענינים כלליים (מת, עבודת העבד, משכן) ב'ג' פרשיות אלו איז אונטערשטראַכן מעלת נשי ובנות ישראל, ווייל אידישע פרויען און טעכ-טער נעמען אַ הויפט-אַינטייל אין דער עבודה פון לעשות לו ית' דירה בתחתונים — דער תוכן פון די דריי אויבנדערמאָנטע ענינים: מת, חינוך — די נתינת כח צו דער עבודה פון לעשות לו ית' דירה בתחתונים, וואָס אַלט הקדמה לזה האָט מען גערעדט פריער צו די נשים („כה תאמר לבית יעקב"); דערנאָך אין דער עבודה בפועל — עבודת העבד — ווערט די שלימות העבודה אַנגעדייטעט אין אַ בת ישראל (אמה העברי'), בין דער תכלית השלימות בזה — יעוד⁶⁴ האמה, יחוד איש ואשה (כנס' והקביה), וואָס דע-מולט איז „שכינה ביניהן" — „ושכנתי בתוכם" אין דעם משכן⁶⁵ בבית פרטי זה;

של יעוד — ונועדתי לך שם (תרומה כה, כב), אועד לכם שמה (תצוה כט, מב) — ראה אהיה שם ע' אקמב. וכן במת ה' יעוד (יחוד) הקביה וכנס' — יום חתונתו זה מת (ראה תענית כו, ב במשנה. ויקר' פ"ב, י' במדבר פ"ב, כה. פי"ב, ח בסופו. וראה אהיה שהיש כרך ב ע' שפז. ושי"ג).

יש לומר החילוק ביניהם (וסדר ג' פרשיות אלו): פ' יתרו (מת) — יעוד מלמעמ"ט; פ' משפטים (יעוד אמה העברי') — יעוד מלמעמ"ע, ע"י עבודת האדם (יחוד איש ואשה) במשכן הפרטי; פ' תרומה — יעוד במשכן הכללי, בעולם, חיבור ב' הקיום השראת השכינה למטה (מלמעמ"ט) במקום המשכן שנעשה ע"י עבודת האדם (מלמעמ"ע). וראה גם לעיל הערה 26.

65 ולהעיר גם סוים הכינוס הוא בא' דראש חודש אדר (ראשו) — השייך במיוחד לנשי ובנות ישראל כידוע שנשים משמרות ראש חודש יותר מן האנשים (פדרא' פמ"ה. הובא בטור ארח סתי"ו. ועוד). וראה לקריש ח"פ ע' 315 ואילך ובהנמסר שם. וראה בהנמסר לקמן הערה 70.

63 שבכל א' מהם — ג' שותפין: אב ואם והשם, כביכול (נדה לא, א. ושי"ג).

64 ולהעיר שגם המשכן (ושכנתי בתוכם) היע

ט. דערצו האָט מען אַ צווייטן לימוד — פֿאַר אנשים — וועגן דעם גודל הכבוד וואָס זיי דאַרפֿן אָפּגעבן צו נשי ובנות ישראל, וויסנדיק גודל מעלת נשי ובנות ישראל (כנ"ל באַרוכה), וואָס דערויף (כבוד האשה) האָט מען דעם בולט'ן לימוד פֿון דעם דין הנ"ל בנוגע צו אַן אמה העברי' (אַז אבי' טאַר איר ניט פֿאַרקויפֿן סיידן מ'קען מקיים זיין מצות יעוד).

ווי דער דין איז? — צו חכמים יאה אדם מכבד את אשתו יותר מגופו כו':

ס'איז מובן אַז דער דין רעדט ניט וועגן איינעם וואָס איז מבזה גופו ח"ו, היפך פסק ההלכה⁷¹ אַז „אין לו לאדם רשות על גופו כלל להכות ולא לביישו ולא לצערו בשום צער כו', נאָר מ'מוז מכבד זיין דעם אייגענעם גוף וועלכער איז „קנין הקב"ה"⁷².

ואעפֿ'כ איז דער דין, אַז וויפל אַן אדם איז מכבד את גופו, דאַרף ער מכבד זיין את אשתו יותר מגופו.

דער לימוד דערפֿון איז בפשטות — ביחס איש לאשתו:

אע"פֿ וואָס בכלל איז אַן אשה אַז „עזר כנגדו"⁷³ וטפל לו, פֿונדעסטוועגן דאַרף דער איש איר מכבד זיין ניט נאָר כגופו, ווי ער איז מכבד זיך אַליין, ד.ה. אויך איר אַרויסהעלפֿן אין אירע זאַכן פֿונקט

בכל עניני קדושה ותומצ, און אויפֿ-האַדעווען קינדער מיט אַ חינוך על טהרת הקודש (דער ענין פֿון מתן תורה הפרט').

און אזוי אויך — משפיע זיין אויף דעם גאַנצן אַרום אין הפצת היהדות והפצת המעינות חוצה, דורך זיין אַ דוגמא ח"י ווי אַן אידישע פֿרוי און טאָכ־טער דאַרף זיך אויפֿפירן, וואָס דעמולט וועט זיין — ממנה תראינה וכן תעשינה רבות.

און דערצו האָבן נשי ובנות ישראל אויך די גאָר וויכטיקע שלוחות — צו ברענגען די גאולה האמיתית והשלימה, ווי גערעדט מערערע מאל, אַז כשם ווי באַ יצ"מ איז „בשכר" (בזכות⁷⁴) נשים צדקניות נגאלו אבותינו ממצרים, אזוי איז דאָס אויך בכל דור ודור⁷⁵, און ספּעציעל בדורנו זה, וועלכער איז אַ גלגול פֿון דור יוצאי מצרים⁷⁶.

און מ'זעט בטבע נשי ובנות ישראל, אַז באַ זיי (מער ווי באַ אנשים) לייגט זיך בפשטות צו אַרויסגיין מיד פֿון גלות, און מ'דאַרף זיך מיט זיי ווייניקער אַמפּערן אַז מ'דאַרף שוין איצט אַרויס פֿון גלות ווי מ'דאַרף זיך משתדל זיין מיט אנשים⁷⁷.

66 סוטה יא. ב. שמיר פ"א, יב.

67 במדבר פ"ג, ו.

68 ראה י"ש רות רמז תרו בסופו (ממדוש

ווסא רות): אין הדורות נגאלים אלא בשכר נשים

צדקניות שיש בדור.

69 שער הגלגולים הקדמה כ. לית וספר

הליקוטים (להאריז"ל) שמות ג, ד.

70 להעיר ממשנת בכ"מ שאמונה היא בנשים

יותר מבאנשים (אוהית נ"ך ע' תתקכו. יהל אור ע'

תלה. מאמרי אדה"ז ענינים ע' שפג ואילך. ע' שפג

ואילך. ועד"ז באוהית תשא ע' איתתקפה ואילך

(בביאור ענין ראש חודש שהוא י"ט של נשים

שמשמרות אותו יותר מהאנשים משום שלא רצו

ליתן נזמיהן לבעליהן במעשה העגל). לעיל ע' 267

ובהערות שם). וראה שמיר פכ"ח, ב.

71 רמב"ם הל' אישות פט"ז הי"ט. מיבמות סב, סע"ב.

וראה ב"מ נט, סע"א. שרע אדה"ז חר"מ הל' אונאה

סל"ב: לעולם יאה אדם זהיר בכבוד אשתו שאין

ברכה מצוי בביתו של אדם אלא כשביל אשתו כו'.
72 שרע אדה"ז שם הל' נוקי גוף ונפש ודיניהם

ס"ד.

73 רמב"ם הל' רוצח ושמירת נפש פ"א ה"ד.

רדב"ז הל' סנהדרין ספ"ח.

74 בראשית ב, יח. יבמות שבהערה 31.

מחויבות בהן⁷⁶, און זיינען מחוייב אין כללות הפצת היהדות והפצת המעיונות חוצה⁷⁷.

וכידוע אויך בזכרונות כ"ק מו"ח אדמו"ר דער גודל הכבוד וואס מ'האט אפגעגעבן לנשי ישראל ביחס ללימוד התורה שלהן וכי"ס.

ובפרט אז בזכות עבודת הנשים דוקא וועלן אלע אידן (אויך די אנשים) ארויס-גיין פון גלות, דארפן די אנשים זיכער זיי ארויסהעלפן אין אזא וויכטיקע עבודה.

י. בכדי נאכמער צוגעבן אין די החלטות טובות און די עבודה בפועל וואס וועט ארויסקומען פון דעם כינוס של בנות ישראל — וועט מען אין דעם משתף זיין כל המתוועדים כאן דורך געבן א דבר גשמי — די מזונות (— לקח) פון דער התוועדות.

ויהי רצון אז דער כינוס זאל זיין בהצלחה רבה ומפלגה, און מ'זאל אנה-נעמען פאסיקע החלטות בהתאם להגיל אין אויספירן דער תפקיד קדוש פון נשי ובנות ישראל.

און דורך דעם וואס די נשי ובנות ישראל וועלן אויספירן זייער שליחות, וועלן זיי ברענגען און צואיילען די גאולה, וואס דעמולט וועלן זיין די

ווי ער טוט עס פאר זיך אליין, נאר נאכ-מער — „מכבד את אשתו יוחר מגופו“, ער דארף איר ארויסהעלפן און מעודד זיין וכו' נאכמער וויפל ער טוט פאר זיך אליין. ד.ה. אפילו אויב זיין פרוי וויל האבן הילף אין א זאך וואס ביי אים איז דאס ניט אזויפיל תופס מקום און ער מיינט אז ס'איז א קלייניקייט — דארף ער איר מכבד זיין און ארויסהעלפן אפילו על חשבון עצמו.

עאכריכ ווען עס רעדט זיך (ניט וועגן דברי רשות, נאר) וועגן ענינים טובים וקדושים ותומ"צ — אז די פרוי וויל לערנען תורה כולל תורת החסידות, און וויל ארויסגיין (באופן דצניעות, כפשוט) טאן אין הפצת היהדות והפצת המעיונות חוצה, איז זיכער אז דער מאן דארף מכבד זיין איר רצון (און — יוחר מגופו) און איר מעודד זיין און ארויסהעלפן בכל אופן האפשרי.

ד.ה. אז א"ע"פ וואס בנוגע צו אן אשה זיינען דא הגבלות בנוגע לקיום המצוות ותלמוד תורה („הלכות הצריכות להן כו' וכל מ"ע שאין הזמן גרמא וכל מצות לא תעשה כו"ס⁷⁵) — אבער בנוגע לענינו, מעיונות התורה, תורת החסידות⁷⁶, זיינען נשים מחוייב אין לימוד תורת החסידות⁷⁷ וועלכע רעדט וועגן ידיעת ה', ואהבתו ויראתו וכו' — שגם הנשים

78) „שחיובן תמיד כו" — אגרת המחבר בהקדמת ספר החינוך.

79) נוסף על זה שיש לה שכן כשלומדת הלכות שאינן צריכות להן — ה' ת"ת שם. וראה שיחת אחשיב וכי' תש"מ (בדבר לימוד ספר הרמב"ם) ס"ו (נדפס בהוספות ללקי"ש חכ"ז).

80) ראה ספר הזכרונות ח"ב פרק פ. שם פצ"ג (ובהוספות לשם — נדפס בסוף הספר). סה"מ תש"ט ע' 43 (השני) ואילך.

75) ה' ת"ת לאדה"ו ספ"א. וראה גם ספר חסידים ס"י ש"ג. ב"י אריח סמ"ו. רמ"א י"ד סרמ"ז ס"ו ועוד.

76) כלשונו הבעש"ט באגה"ק שלו הידועה (נדפסה בכש"ט (הוצאת קה"ת) בתחלתו. ובכ"מ) כשיפוצו מעיונותיך.

77) ראה גם אגרות קודש אדמו"ר מהור"י ח"ג ע' תסח ואילך. ח"ד ע' קפו ואילך. ח"ה ע' שלו ואילך. ועוד.

„נישואין“ בין הקב"ה וכנסת ישראל⁸¹,
 שלימות הגילוי פון דירה בתחתונים, און
 סיועט דעמולט נתגלה ווערן גודל
 מעלת הנשים⁸² (כנסי"י) — נקבה
 תסובב גבר⁸³, און „מהרה“ ישמע כו'
 קול חתן (און אויך⁸²) וקול כלה,
 במהרה בימינו ממש, ובשמחה ובטוב
 לבב.

(81) שמור ספט"ו. נת' בלקרית שה"ש מה, א
 ואילך. ועוד.
 (82) ראה תו"א ס"פ ויגש. לקרית שם, ב. ועוד.
 (83) ירמי לא, כד.
 (84) ברכה דחותם ברכות נישואין (ע"פ ירמי לג,
 י"א). וראה מקומות שבהערה 82.

בס"ד. קטע משיחות יום ד' פ' בא, ג' שבט, וש"פ בא, ו' שבט ה'תשנ"ב

אידן, אנשים נשים וטף, און יעדער סוג — לפי ענינו. און מיט ספעציעלע אכט צו די פעולות מיט נשי ובנות ישראל און טף, וואָס נוסף צו זייער אייגענע עבודה קומט דורך דעם צו אויך אין דער עבודה פון כל בני הבית, אויך די אנשים:

... צווישן די מצוות מיוחדות פון נשי ובנות ישראל — איז דער ענין פון הדלקת נרות שבת קודש ויום טוב. וואָס דאָס איז אויך פון די חידושים שבדורנו — אַז ס'איז צוגעקומען בריבוי גדול אין נשי ובנות ישראל וועלכע צינדן נרות שבת קודש וי"ט, און באַלייכטן דורך דעם זייערע הייער און די וועלט מיט „נר מצוה ותורה אור“, ביז באופן פון „אתפריעו כל נהורין“.

כנראה בפשטות, אַז בשעת מ'צינדט אַן אַ ליכט ווערט דער גאַנצער צימער באַלייכטן מיט די ליכטיקייט פון דעם נר. און זייענדיק אַ נר קדוש, אויף וועל-כע מ'האָט געמאַכט אַ ברכה, באַלייכט דאָס דעם גאנצן צימער מיט קדושה — ע"ד דער ענין פון „אתפריעו כל נהורין“.

[משא"כ אַנדערע מצוות, קענען זיי זיין אין אַן אופן אַז איין מצוה איז אַפֿ-געטיילט פון די אַנדערע. וכדיק לזון חז"ל, „מלאין מצוות כרמון“: ער איז טאַקע מלא מצוות, אָבער זיי זיינען אַפֿ-געטיילט איינע פון די צווייטע און פאַר-דעקט מיט אַ שאַלאַכץ המכסית, בדוגמא ווי די גרענינים אין אַ רימון].

ועפ"ז איז אויך מובן, ווי דורך נש"ק פון נשי ובנות ישראל קומט צו אין קיום

... צווישן די פעולות מיוחדות פון דעם בעל ההילולא פון יו"ד שבט — וואָס דערפון דאַרפן זיך אָפּלערנען אַלע אידן פון דעם דור — איז, בקשר מיט נשי ובנות ישראל:

דער בעל ההילולא האָט זיך אָפּגע-געבן מיט יעדער סוג פון אידן לפי ענינו ווי מ'האָט געזען די פנים צהובות ושמחות וואָס דער בעל ההילולא האָט געוווּן צו יעדן אידן, אנשים נשים טף — אנשים לפי ענינם, נשים — לפי ענינו, און טף — לפי ענינם.

אין דעם איז באַשטאַנען איינער פון די חידושים פון נשיא דורנו, אַז בשנותיו האחרונות בפרט האָט ער זיך מוסר נפש געווען אויף הפצת התורה והיהדות — ובמיוחד לימוד התורה וחינוך — פון נשי ובנות ישראל און פון טף בישראל (וואָס דאָס איז אַ חידוש פאַר אַ נשיא ב-ישראל).

והגם אַז מ'געפינט דוגמתו באַ גדולי ישראל בשנים שלפנ"ז [כידוע פון זייערע מכתבים וכיו"ב], איז דאָס ניט נתקבל געוואָרן ביי אַלעמען, און אפילו באַ די באַ וועמען ס'איז נתקבל געוואָרן איז דאָס געווען מיט כמה הגבלות: משא"כ די פעולות בזה פון דעם בעל ההילולא זיינען נתפשט געוואָרן און האָבן דערגרייכט בריבוי מקומות בער-לם, והולך ומתפשט, און דורך דעם איז צוגעקומען שלא בערך אין לימוד ה-תורה פון נשי ובנות וטף בישראל.

דערפון האָט מען די הוראה — אַז דער חיזוק הפעולות בקשר מיט יו"ד שבט דאַרף זיין מיט אַלע סוגים צווישן

אין זיי אַרײַנגעגעבען דורך זייער
חינוך, וואָס דורך „זרעה בחיים“ אין „אף
היא בחיים“.

ובכללות – אַז דורך דעם זאָל
צוקומען נאָכמער אין דעם גילוי הנשמה
בבחי' שושנה, וועלכע איז מקבל פון
דעם אויבערשטן הנקרא שושן, ביז אַז
עס ווערט די התאחדות גמורה פון
„ישראל וקובי"ה כולא חד“.

ג. ויהי רצון, אַז דורך עצם קבלת
ההחלטות בקשר מיט יו"ד שבט – כולל,
אַז יעדערער איז זיך משתתף אין אַלע
פעולות ומנהגים פאַרבונדן מיט יו"ד
שבט, אָנהייבנדיק פון דער התוועדות
וואָס מ'מאַכט בכל מקום ביים זון, און
בשבוע שלפניו ושלאחריו –

זאָל נאָך פאַר דעם זיין „הקיצו ורננו
שוכני עפר“, און דער בעל ההילולא
בראשנו, ותיכף ומיד ממש, אין דעם
ממש'דיקן פירוש פון „ממש“ – כידוע'
אַז צדיקים קמים בתחה"מ מיד, און
מ'פראוועט מיט אים צוזאַמען דעם יום
ההילולא,

און תיכף ומיד ממש ווערט „בשלח
פרעה את העם“⁵, ובני ישראל יוצאים
ביד רמה" – אַז מ'גייט אַרויס פון גלות
און מ'גייט אין ארץ הקודש, אין
ירושלים עיר הקודש, להר הקודש, ל-
בית המקדש השלישי, ולקדש הקדשים,

ה' ימלוך לעולם ועד⁶.

המצוות פון כל בני ביתם, אויך דער
מאן און די זין. וכפשוטו הענין: הדלקת
נרות שבת איז די פתיחה וואָס פירט
אַרײַן דעם גאַנצן שבת פאַר כל בני בית,
און ערשט דערנאָך קומען די תפלות
שבת און קידוש פון די אנשים. ועד"ז
בכללות יותר – ווי די גמרא זאָגט אַז
דורך הדלקת נרות שבת קודש, איז מען
זוכה צו בנים תלמידי חכמים, „דכתיב
כי נר מצוה ותורה אור . . ע"י נר מצוה
דשבת . . בא אור דתורה“.

ויש לומר אַז דאָס איז אויך מרומז
אין דער גימטריא פון „נר“ – רמ"ח
מצוות עשה דורכגענומען און אָנגעפירט
מיט די צוויי קוים פון אהבה ויראה.

ב. ובכללות – איז דער לימוד דער-
פון, אַז די עבודה פון א אידן דאַרף זיין
באופן פון „אתפריעו כל נהורין“, אַז זיין
גאַנצע מציאות איז דורכגענומען מיט
„נר מצוה ותורה אור“, און ער טוט די
עבודה מיט א נשמה בריאה אין א גוף
בריא, בדוגמא ווי א כהן גדול וואָס איז
שלם אין אַלץ.

און אפילו אויב ס'איז דאָ ח"ו א
הפסק וירידה „ברגע קטן עזבתיך“, אַז
עס פעלט אַ טאַטע אָדער אַ מאַמע ר"ל
(וויבאַלד אַז די גאולה איז נאָך ניט גע-
קומען בפועל) – איז דאָס ירידה צורך
עלי, נאָר בכדי צוקומען צו א העכערער
דרגא אין דעם גילוי פון „בא אל
פרעה“, סיי אין דער נשמה, ועוד ועיקר
– אין אירע בני בית, די זיין און בעיקר
די טעכטער, אַז זיי זאָלן זעען ממלא
וממשיך זיין טאָן די עבודה וואָס זי
וואַלט געטאָן בחיים, ברוח וואָס זי האָט

(5) ראה תענית ה, ב.

(6) ראה זח"ג קז, א. סה"מ תקס"ח ע' צ. וראה

ספר הליקוטים דא"ח צ"צ ערך שושנה. וש"נ.

(7) זח"א קמ, א.

(8) ר"פ בשלח.

(9) שם יד, ח.

(10) שם טו, יח.

(2) שבת כג, ב.

(3) פרש"י שם.

(4) ישע"י נד, ז.

בס"ד. משיחות ש"פ בא, ו' שבט, וש"פ בשלח, י"ג שבט ה'תשנ"ב.
 – ע"ד מעלת נשי ובנות ישראל תחיינה בדורנו זה –

כמ"ש, "ויבאו האנשים על הנשים", "ש-
 הן היו שם בראשונה והאנשים נטפלו
 להן".

ונוסף על הקדימה בזמן, גם (ובעיקר)
 קדימה בתוכן ובמעלה: במתן-תורה –
 שהנשים לא רצו ליתן ולא נתנו זהבם
 לעשיית העגל¹⁰ (שלא השתתפו בחטא
 העגל שהוא ההיפך דמ"ת, ובנדבת ה-
 משכן¹¹ – כמ"ש¹², "וכל הנשים גו' טוו
 את העזים", "היא היתה אומנות יתירה
 שמעל גבי העזים טווין אותו"¹³).

ועוד ועתה והוא העיקר¹⁴ – שייכותן
 המיוחדת להגאולה:

(8) ויקהל לה, כב.

(9) רמב"ן עה"פ.

(10) פרד"א פמ"ה. ועוד.

(11) נוסף לכך שהזהב שלא רצו ליתן לעשיית
 העגל – נתגוהו ובשמחה לעשיית המשכן (שבזה
 מודגש יותר סירובן ליתן לעשיית העגל).

(12) שם, כז.

(13) "למען יהי' בטווי זהר נוסף כי בהרבה מן
 הפשוטים ימעט קצת מטוב איכותם כאשר יעקרו
 ממקום גדולם" (ספורנו עה"פ), וכן המעלה ד, שהרה
 גמורה (ע"ז) שהיה' הטווי' בעלל חי דלא שייך
 טומאה כלל מחיים" (חז"אג מהרשי"א לשבת צת, ב).
 ועייל, שעיי' היתה נדבת המשכן ממין החז, כמעלת
 קרבן ממין החי' לגבי קרבן ממין הצומח (ראה
 לקריש חט"ז ע' 452).

(14) שהרי הטעם דקדימתן במ"ת ובנדבת ה-
 משכן שייך גם בכל הדורות שלפנ"ו.

א. מהחידושים דכ"ק מ"ח אדמו"ר
 נשיא דורנו, בעל ההילולא דעשירי ב-
 שבט – התעסקותו והתמסרותו לפעול
 ולהשפיע גם על נשי ובנות ישראל
 בעניני יהדות, תורה ומצוותי' (כולל ובי-
 מיוחד תורת החסידות), ויתירה מזה,
 שפעולתו בזה היתה ע"י הדגשת מעלתן
 המיוחדת של נשי ישראל, שכל אחת מהן
 היא "עקרת הבית", ובכחה וביכלתה
 לפעול על כל בני הבית, גם הבנים וה-
 בעל³.

והמקור לזה – כמבואר בשיחתו ה-
 ידועה ע"ד קדימת הנשים לאנשים בעני-
 נים עיקריים דכלל ישראל:

במתן-תורה – כמ"ש, "כה תאמר ל-
 בית יעקב", "אלו הנשים", ואח"כ, "ותגיד
 לבני ישראל", "האנשים". ובנדבת המשכן
 ("ועשו' לי מקדש ושכנתי בתוכם") –

(1) אף שבדורות שלפנ"ו היתה עיקר ההת-
 עסקות עם האנשים, ובאמצעותם באה ההשפעה גם
 לנשים.

(2) כיון שבלימוד תורת החסידות תלוי קיום
 המצוות העיקריות שחיובן תמידי – אמונת ה' ויחודו,
 אהבתו ויראתו כו'.

(3) ובלשון חז"ל – "נשים במאי זכיין באקרוי
 בנייהו לבי כנישתא כו' ונטרין לגברייהו כו"
 (ברכות ז, א. וש"נ).

(4) לקי"ד ח"ג בסופו (תקעא, ב ואל"ך).

(5) יתרו יט, ג ובמכילתא ופרשי' עה"פ.

(6) תרומה כה, ח.

(7) כולל גם הדיוק ד, ושכנתי בתוכם", בתוכו
 לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד" (כמובא
 גם בהמשך ההילולא (בתחלת)).

(*) ויתירה מזה – שבקרבן כפשוטו בטלה חיותו
 קודם ההקרבה ע"ג המזבח, משאי"כ בנדוד, שה-
 "קרבן" הוא כהבאת הנדבה, ובעת ההבאה ה' חי
 (אלא שאי"כ גזוהו לזרוך עשיית המשכן).

(*) כולל גם כל אחת (ראה סד"ה ועשו לי
 מקדש חט"ז. תשמ"ז).

ב. ויש לומר, שענין זה מודגש גם בקשר ובשייכות ליום ההילולא שלו – גמר ושלמות עבודתו בחיים חיותו ב- עלמא דיין:

המאמר שנתן כ"ק מו"ח אדמו"ר ללמ- דו בעשירי בשבט ה'ש"ת (יום ההילולא שלו), ד"ה באתי לגני אחותי כלה, הוא, בקשר ל"יאצ"ט כבוד אמו וזנתו הרבנית הצדקנית מרת רבקה ניע זי"ע²² (ביר"ד שבט), והמשכו בד"ה היושבת בגנים, הוא בקשר ל"יאצ"ט כבוד אמו הרבנית ה- צדקנית מרת שטערנא שרה ניע זי"ע²³ (בי"ג שבט²⁴) – שבוה מודגש הקשר והשייכות דההילולא שלו (גמר ושלמות עבודתו) עם היאצ"ט של נשים צד- קניות בישראל (זנתו ואמו²⁵), נשותיהם של נשיאי ישראל (אדמו"ר מהר"ש ו- אדמו"ר מהורש"ב).

ומודגש גם בהתחלת המאמר – „באתי לגני אחותי כלה²⁶ – המעלה וה- חביבות של כנסת ישראל („אחותי כלה“) אצל הקב"ה²⁷, ודוגמתו בכנס" עצמה, מעלת וחביבות הנשים, כידוע שהקב"ה וכנס" הם בדוגמת איש ואשה²⁸.

וכן בתוכן המאמר – „באתי לגני . .

אמרו חז"ל¹⁵, „בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל מ- מצרים“, ועד"ו בנוגע לגאולה העתידה לבוא, עלי' נאמר¹⁶, „כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות“, שתהי' בשכר נשים צדקניות שבאותו הדור, כמארז"ל¹⁷ „אין הדורות נגאלים אלא בשכר נשים צדקניות שיש בדור“. ובפרט ע"פ ה- מבואר בכתבי האריז"ל¹⁸ שדור הגאולה העתידה הוא גלגול של הדור שיצא ממצרים, ועפ"ז, הנשים הצדקניות שב- דורנו שבזכותן נגאלים, הן הן הנשים הצדקניות שבזכותן יצאו ממצרים.

וכיון שדורנו זה הוא דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, כ- דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ש- כבר נשלמו כל עניני העבודה ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו – השתדל כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו לפעול ולהשפיע ביותר על הנשים, כדי למהר ולזרז את הגאולה בזכותן של נשים צדקניות שבדורנו.

ולהוסיף, שמעלתן של נשי ישראל מודגשת (לא רק בהבאת הגאולה, אלא גם ובעיקר) בהגאולה עצמה – כידוע ו- מבואר בספרי קבלה וחסידות¹⁹ שלעתיד לבוא תגלה מעלת ספירת המלכות (מקבל, אשה) ששרשה למעלה מכל ה- ספירות (משפיע, איש), כמ"ש „נקבה ת- סובב גבר²⁰“, „אשת חיל עטרת בעלה²¹“.

(15) סוטה יא, ריש ע"ב.

(16) מיכה ג, טו.

(17) יל"ש רות רמז תרו בסופו (ממדרש זוטא רות).

(18) שער הגלגולים הקדמה כ. לקוטי תורה

וספר הליקוטים שמות ג, ד.

(19) ראה תר"א ס"פ ויגש. לקו"ת שה"ש מח, ב. ובכ"מ.

(20) ירמ"י לא, כא.

(21) משלי יב, ד.

(22) לשון הכותרת למאמר (סה"מ תשי" ריש ע'

111).

(23) לשון הכותרת למאמר (שם ריש ע' 119).

(24) בשנת תשי"ב – לפני חמישים שנה (וראה

לקמן הערה 109).

(25) ולהעיר, שהיאצ"ט של בתו, הרבנית ה-

צדקנית מרת ח"י מושקא, הוא בתוך עשרה ימים

לי"ג שבט – כ"ב שבט.

(26) שה"ש ה, א.

(27) ועד"ו בהתחלת המאמר „היושבת בגנים

חברים מקשיבים לקולך השמיעני" – מעלת כנס"י

לגבי המלאכים שבאים לשמוע קולה של כנס"י

בכתי כנסיות ובתי מדרשות.

(28) ועל זה מיוסד כל שיר השירים.

שושנים³⁴, „לטלק³⁵ את הצדיקים שב- ישראל³⁶ (אשר השלימו נפשם בתורה ובמצוות³⁷). ועוד ועיקר, שה„סילוק“ הוא בשביל עלי גדולה יותר (באיז-ערוך) שתהי בעולם התחי, „הקיצו ורננו שוכני עפר³⁸, והצדיקים („שושנים“) בראשם, נשמות בגופים בעוה“ז הגשמי, שבו יהי הגילוי דעיקר שכינה, דירה לו ית' בתח- תונים, בגאולה האמיתית והשלימה³⁹.

ג. ויש לקשר זה גם עם פרשת ה- שבוע (ובפרט שההסתלקות היתה ביום הש"ק שבו קורין כל הפרשה כולה) – פרשת בא⁴⁰:

בפירוש „בא אל פרעה“ איתא בזהר⁴¹

והקב"ה (בזמן הגלות) נקרא בשם „שושן“ (ראה שה"מ תקס"ח ע' צ. לקוטי לוי"צ לוח"ב ע' מד).
(35) שהש"ר עה"פ. ועוד.

(36) ולהעיר מהשיבוט ד„שושנים“ ליאציט של הרבנית הצדקנית מרת רבקה – כדאיתא במדרש (שהש"ר שבהערה 34) „למה היא (רבקה) דומה כשושנה בין החוחים. ולהוסיף ע"ד הרמז – שה- אותיות „ששנה“ ישנם בשמה של הרבנית הצדקנית מרת שטערנא שרה.

(37) פ"י יפה קול ידיי משה שם.

(38) ישע"י כו, יט.

(39) להעיר ממארז"ל (שהש"ר שבהערה 34) „מה שושנה זו אינה אלא לריח, כך לא נבראו הצדיקים אלא לגאולתן של ישראל. מה שושנה זו מתוקנת לשבתות וימים טובים כך ישראל מתוקנים לגאולה של מחר“ (יום שכולו שבת וכולו טוב).

(40) נוסף לכך שפרשת בא היא הפרשה דיציאת מצרים – ש„בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים“ (כנ"ל ס"א).

(41) ח"ב לד, א.

לגני לגנוני למקום שהי עיקרי בתחלה, דעיקר שכינה בתחתונים היתה, המשכת וגילוי אלקות למטה להיות לו ית' דירה בתחתונים ע"י העבודה דכנס"י – שבענין זה יש מעלה מיוחדת אצל נשי ישראל²⁹, כידוע³⁰ שאצל האמהות מוד- גשת הירידה לברר עניני העולם יותר מאשר אצל האבות שמצד עצמם הם למעלה מהעולם, ופעולתם (של האבות) בעולם באופן המתאים היא ע"י האמהות דוקא³¹.

בסגנון אחר קצת: גמר ושלימות עבו- דתו של נשיא הדור (ביום ההילולא שלו) הוא גם גמר ושלימות עבודת הדור כולו (שהרי „הנשיא הוא הכל³²“), וכיון שדור זה הוא דור האחרון, ה"ז גמר ושלימות כללות העבודה דכנסת ישראל (אשה) לעשות לו ית' דירה בתחתונים („באתי לגני. . עיקר שכינה בתחתונים“).

ולהוסיף, שבנוגע לכללות הענין דסילוקן של צדיקים (יארציט והילולא) בגמר ושלימות עבודתם נאמר „דודי³³ ירד לגנו (ע"ד „באתי לגני“) גו' ללקוט

(29) להעיר שהמשכת השכינה למטה („באתי לגני“) היתה ע"י מתן-תורה ועשיית המשכן (כמבואר בהמשך הענין) – שבשניהם קדמו הנשים לאנשים (כנ"ל ס"א).

(30) ראה שה"ש תשמ"ט ח"א ס"ע 84 ואילך. ושי"נ.

(31) וטעם הדבר – כיון ששרשם של האמהות הוא למעלה מהאבות, ע"ד סוף מעשה במחשבה תחלה, כפי שיתגלה לעתיד לבוא ש„נבקה תסובב גבר“, „אשת חיל עטרת בעלה“ (וראה לקמן ס"ז).

(32) פרש"י חוקת כא, כא.

(33) שה"ש ו, ב.

(34) כידוע שכנסת ישראל נקראת בשם „שו- שנה“ – „כשושנה בין החוחים כן רעיית בין הבנות“ (שה"ש ב, ב. וראה שהש"ר עה"פ. ספר הלקוטים (דאי"ח להצ"צ) ערך שושנה (ע' קצו ואילך). ושי"ג).

(*) „שמות אלקים, במילוי יודי"ן ש', וברבוע ר', פשוט פ"ו, והנקודות דשם אלקים הם ע', ביחד הוא תרנ"ו, מספר שוש"ן“ (רשימת אמו"ר ע"ד שמו המאסד והגלות – נדפסה בתחלת לקוטי לוי"צ לוח"א. ועוד).

המצוות, כידוע⁴⁷ שרמ"ח מ"ע (רמ"ח אברין דמלכא) עם ב' ידים (ב' הקוין ה- כלליים דאהבה ויראה)⁴⁸ שעל ידם נעשה קיום המצוות בשלימות⁴⁹ בגימטריא "נר".

ולהעיר, שמצות הדלקת נר שבת היא בכניסת השבת, ויתירה מזה, שכניסת וקבלת השבת היא ע"י הדלקת נר שבת (לפני תפלת ערבית דהבעל)⁵⁰ – שבזה מודגש הסך-הכל דכללות העבודה בכל ימי השבוע להאיר את העולם ב"נר מצוה ותורה אור".

ועד"ז בנוגע לכללות עבודתו של נשיא דורנו (כללות העבודה דכנס"י בדורנו) בעניני "נר מצוה ותורה אור" – שהסך-הכל (גמר ושלמות) הוא (א) ביום הש"ק⁵¹, שכניסתו ע"י הדלקת נר שבת, (ב) ובשבת פרשת בא אל פרעה, "דאתפריעו ואתגליין מיני כל נהורין".

ועוד ועיקר – שזוהי ההכנה לתכלית השלימות ד"נר מצוה ותורה אור" (כ- מצות רצונך⁵²) באופן "דאתפריעו ואתגליין מיני כל נהורין" – כפי שיתגלה לעתיד לבוא, "ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"⁵³.

ד. ויש להוסיף, שמעלתן של נשי

"דעייל לי קב"ה (למשה) אדרין בתר אדרין כו", ודוגמתו בנוגע לפרעה ד- קדושה, "דעייל לי קב"ה (למשה) אדרין בתר אדרין" להדרגא הכי נעלית ד- "אתפריעו ואתגליין מיני כל נהורין"⁴².

ובזה מרומז הקשר והשייכות להסתלקות של נשיא הדור, משה רבינו שב- דור⁴³ – עלייתו לדרגא הכי נעלית ד"אתפריעו ואתגליין מיני כל נהורין" בעת ההסתלקות⁴⁴.

ועוד ועיקר – ש"אתפריעו ואתגליין מיני כל נהורין" ("בא אל פרעה") הוא הסך-הכל דכללות העבודה בחיים חיותו בעלמא דין להאיר את העולם ע"י ה- עבודה בעניני התומ"צ, "נר מצוה ותורה אור"⁴⁵.

וגם בענין זה מודגשת השייכות לנשי ישראל – שהרי אחת המצוות העיקריות שניתנו לנשי ישראל היא מצות נר שבת ויו"ט, "נר מצוה (ותורה אור)"⁴⁶ גם ב- פועל ובגלוי, מצוה כללית שכוללת כל

(42) זח"א רי, א. וראה בארוכה קונטרס משיחות

ג' שבט ושי"פ בא שנה זו.

(43) ראה תקי"ז תס"ט. ב"ר פנ"ז, ז.

(44) ולהעיר, שענין ההסתלקות אינו סילוק ח"ו,

שהרי, "צדיקיא דאתפטר אשתכח בכולהו עלמין (גם בזה העולם המעשה) יתיר מבחיוה" (זח"ג ע"א, ב. תניא אנא גהיך סז"ך וביאורה), כי אם, כלשון הזהר (ראה זח"ב קכח, ב), אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין (כמונא במאמר ההילולא), שהוא בחי' גילוי אור הסוכ"ע . . בבחי' רוממות" (תוי"א ס"פ ויקהל, עיי"ש).

(45) משלי ו, כג.

(46) ראה זח"ב קסו, א: "נר מצוה, מאי נר, דא

נר דאיהי מצוה דנשין זכין ב"י ואיהי נר דשבת". ולהעיר משבת כג, ב: "הרגיל בנר הוויין לי בנים תלמידי חכמים", דכתיב כי נר מצוה ותורה אור, ע"י נר מצוה דשבת . . בא אור דתורה" (פרש"י שם).

(47) זח"ב שם, ב. וראה לקו"ת לג, ג. שלח מד,

ד. ובכ"מ.

(48) נוסף לכך שאהבה ויראה הם ב' מצוות

פרטיות מרמ"ח מ"ע.

(49) שעל ידם "פראח לעילא" (תקו"ז ת"י כה),

ב. תניא פ"מ. ובכ"מ.

(50) ראה שו"ע אדה"א א"ח סרס"ג ס"ז. ושי"נ.

(51) להעיר, שדוד מת בשבת (שבת ל, סע"א

ואילך).

(52) ראה תוי"ח ר"פ יח"י. המשך וככה תרל"ז

פ"ז ואילך. ועוד.

(53) תמיד בסופה.

שנים לפני לידת משה), ולאח"ז (ועיי'ז)
העמיד הקב"ה גואל זו מרים⁶³.

ויש לומר הביאור בדברי המדרש
„גואל זו מרים על שם המירור“ (דלכ-
אורה מירור וגאולה הם ענינים הפכיים)
— שהגאולה היתה עיי'ז שמרים הרגישה
וכאבה ביותר את מרירות הגלות.

ובהקדם דרשת חז"ל⁶⁴ על הפסוק
„ותקח מרים הנביאה אחות אהרן גו"י,
„אחות אהרן ולא אחות משה . . . שהיתה
מתנבאה כשהיא אחות אהרן (ועדיין לא
נולד משה) ואומרת עתידה אמי שתלד
בן שיושיע את ישראל . . . וכיון שהשלי-
כוהו ליאור עמד אבי' וטפחה על ראשה
אמר לה בתי היכן נבואתך, היינו ד-
כתיב⁶⁵ ותתצב אחותו מרחוק לדעה (מה
יעשה לו), לדעת מה יהא בסוף נבואתה“
— שנבואתה של מרים היתה על הגאולה
„(ישיע את ישראל)“, ומאז היתה מצפה
בכליון עינים מתי תתקיים נבואתה
„(ותתצב גו' מרחוק . . . לדעת מה יהא
בסוף נבואתה)“, וככל שנתמשך הגלות
התמרמרה על אריכות הגלות, ועד כדי
כך שהמרירות על הגלות מודגשת ב-
שמה שמורה על מהותה „(מרים על שם
המירור)“.

ועיי' המרירות על הגלות „(מרים על

(63) ולהעיר מ"ש ביוכבד ומרים, „ועש להם
בתים“, „כהונה ולוי“ מיוכבד ומלכות ממרים (שם,
כא ובפרש"י), „יד בא ממרים“ (שמיר' פ"א, יז),
ונמצא, שגם הגאולה העתידה לבוא עיי' משיח
צדקנו, מורע דוד, היא עיי' מרים.

(64) מגילה י"א, א. וש"נ.

(65) שמות ב, ד.

ישראל מודגשת גם בפרשת בשלח —
כהקביעות בכמה שנים שיום ההילולא
חל בשבוע דפרשת בשלח⁶⁶:

בפרשת בשלח מסופר אודות שירת
הים — „אז ישיר משה ובני ישראל
וגו"י⁶⁷, ולאח"ז „ותקח⁶⁸ מרים הנביאה
אחות אהרן את התף בידה ותצאן כל
הנשים אחר' בתופים ובמחולות ותען
לָהֶם מרים שירו לה' וגו"י⁶⁹, שבזה מוד-
גשת מעלת הנשים על האנשים, שהשירה
שלהן היתה מתוך שמחה יתירה, „בתופים
ובמחולות“, ועד כדי כך, ש„מובטחות
היו צדקניות שבדור שהקב"ה עושה להם
נסים והוציאו תופים ממצרים⁷⁰“.

ובביאור טעם הדבר ששירת הנשים
(מרים) היתה בשמחה גדולה יותר — יש
לומר⁷¹:

איתא במדרש⁷² ש„מרים על שם ה-
מירור“, שעיקר קושי השעבוד באופן
ד„וימררו את חייהם גו' בפרך“⁷³ הי'
משנולדה מרים (במשך פ"ג⁷⁴ שנה, חמש

(54) ולהעיר שהמאמר השני דהמשך ההילולא
ניתן לייג שבט שחל בפרשת בשלח.

(55) טו, א.

(56) שם, כ"ב.

(57) להעיר משמיר' פכ"ג, ז: „קדמו שרים אלו
ישראל אחר נוגנים אלו המלאכים בתוך עלמות
תופפות אלו הנשים שהן קלסו באמצע כדכתיב
ותקח מרים הנביאה, היינו, ששירת הנשים היתה
לפני שירת המלאכים, והמלאכים הקשיבו לשירת
האנשים והנשים — ע"ד „חברים מקשיבים לקולך
גו"י“.

(58) פרש"י עה"פ.

(59) ראה גם לקר"ש ח"א ע' 139 ואילך.

(60) שמיר' רפכ"ו. שהשיר פ"ב, יא.

(61) שמות א, יד.

(62) כמנין שם אלקים שממנו נמשך ההסתר

פנים (אוה"ת שמות ס"ע. ועוד).

(*) ראה שהשיר פ"ז, ה (ב); הרועים בשושנים
. . . מרים ויוכבד הן הן חיותיהן של ישראל והיו
רועות את ישראל שלכם רך כשושנים“.

(*) „וביל"ש כהלים רמו חשצט — ב' דעות בזה.

אימת מצרים מעליהם⁷², נתקיימה נבואתה של מרים על גאולת ישראל ב- שלימות, ובמילא היתה גם השמחה על הגאולה בשלימות, „בתופים ובמחולות“.

ה. ומעלת הנשים בשירת מרים (ב- תופים ובמחולות) מודגשת עוד יותר בהפטרה (סיום הפרשה) – „ותשרי דבורה“⁷⁴:

אע"פ שבפרשה עצמה קורין שירת האנשים (משה ובני⁷⁵) וגם שירת הנשים (מרים ונשי ישראל) מ"מ, לא מפטירין בשירת אנשים (כבשביעי של פסח שמפ- טירין בשירת דוד⁷⁶), אלא בשירת נשים (שירת דבורה). ומהטעמים לזה⁷⁷ – כיון ששירת הנשים (מרים) היתה באופן נעלה יותר משירת האנשים, „בתופים ובמחולות“ (כניל).

וע"פ הידוע שההפטרה קשורה עם ענין הגלות (ש, גזרו שמד על ישראל ש- לא יקראו בתורה וקראו בנביאים מענין הפרשה⁷⁸) – יש לומר, שהדגשת מעלת הנשים בהפטרה („ותשר דבורה“) עיקרה בנוגע לזמן הגלות⁷⁹, היינו, מעלת עבד- דתן של נשי ישראל הצדקניות (ע"ד

שם המירור⁸⁰) והצפי והתשוקה להגאולה („ותצב גו' לדעה מה יעשה לו“) זכו ישראל להגאולה („העמיד הקב"ה גואל זו מרים“), שאז נתקיימה נבואתה של מרים.

[ולהוסיף, שענין זה מודגש גם ב- רחל⁸¹ – שכאשר בני גלו מארץ ישראל, אל, „יצאתי רחל על קברה“ ובוכה ומבקשת עליהם רחמים, שנאמר⁸² קול ברמה נשמע גו' (רחל מבכה על בני מאנה להנחם גו'), והקב"ה משיבה יש שכר לפעולתך נאום ה' וגו' ושבו בנים לגבולם⁸³].

ולפי ערך גודל המרירות על הגלות („מרים על שם המירור“) היתה גודל השמחה על הגאולה („לפום צערא אגרא⁸⁴“) – „ותקח מרים גו' את התף ב- ידה גו' ותצאן כל הנשים אחרי בתופים ובמחולות“.

ועפ"ז יומתק שנבואתה של מרים על הגאולה נאמרה בכתוב בשירת הים – „ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התף בידה גו' ותצאן כל הנשים אחרי בתו- פים ובמחולות“ – כי, כש, וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים“ ובטלה

72 ראה לקו"ש ח"ז ע' 270. וש"נ.

73 שופטים ה, א.

74 ולאח"י מוסיף גם „וברק בן אבינועם“, לפי

שדבורה עיקר המעשה“ (פי הרד"ק עה"פ).

75 מגילה לא, א.

76 ראה לקו"ד ח"ד תשא, א. ושם (בסיום

הענין): הכל בזכות האשה, הכל ה' מן העפר.

77 ש"ע אדה"א אר"ת ר"ס רפד.

78 ולהעיר שבשירת דבורה נאמר „צדקת

פרונו בישראל“ (שם, יא), שרומם על כללות ענין

הגלות, כדרשת חז"ל (פסחים פו, ב), „צדקה עשה

הקב"ה בישראל שפירן לבין האומות“. ועוד ועיקר

– שעייז באים לשלימות הגאולה באופן ד, פרזות

(פרזות) תשב ירושלים“ (זכרי ב, ח. וראה אה"ת

בשלח ע' תרע ואילך).

66 ולהעיר שכנסת ישראל נקראת ע"ש רחל

(תניא פמ"ה. ובכ"מ).

67 פרשי ויחי מח, ז. וראה בארוכה לקו"ש

ויחי תשמ"ט.

68 ויתירה מזה – שמטרה נפשה שלא להקבר

עם יעקב (ושאר האבות והאמהות), אלא „בדרך

אפרת היא בית לחם“, כדי „שתהא לעזרה לבני

כשיגלה אותם בנזרדון והיו עוברים דרך שם, יצאת

רחל על קברה ובוכה ומבקשת עליהם רחמים“.

69 ירמי' לא, יד ואילך.

70 ולהעיר, שהגאולה היא ע"י דוד – רגל

הרביעי שבמרכבה (זחיא רמח, ב. ועוד), שזוה גם

ענינה של רחל (מארא א, פד. ועוד).

71 אבות פיה מכ"א.

למקדש שעשתה דבורה שהאירו את ה-
מקדש והעולם כולו, ממנו אורה יוצאה
לעולם⁸⁶.

(ב) והיא יושבת תחת תומר דבורה⁸⁷,
„מאי⁸² שנא תחת תומר . . משום יחוד⁸⁸
(שהוא גבוה ואין לו צל (אין לו ענפים
למטה⁸⁹) ואין אדם יכול להתייחד עם
עמה כמו בבית“) — מעלת הצניעות „כל
כבודה בת מלך פניה⁹⁰“, וכמודגש גם
בשירת דבורה: „מנשים באוהל תבו-
ר⁹¹“, „מאן נשים שבאוהל שרה רבקה
רחל ולא⁹²“, שזהו היסוד שעליו נשען
קיום כל בית ישראל.

ועפ"ז יש לכאר גם סיום ההפטרה
„ותשקוט הארץ ארבעים שנה⁹³“, אע"פ
ש„אין זה מדברי דבורה אלא מדברי
כותב הספר⁹⁴ — שבזה מרומז שע"י

ובדוגמת דבורה) בזמן הגלות, שבשכרן
ובזכותן יוצאים מן הגלות אל הגאולה⁹⁵.

ו. ובפרטיות יותר — שבהתחלת ה-
הפטרה⁸⁰ מרומזים הענינים העיקריים
שבעבודת נשי ישראל שבזכותן באה
הגאולה:

(א) „ודבורה אשה נביאה אשת לפי-
דות⁸¹“, „מאי⁸² אשת לפידות שהיתה
עושה פתילות למקדש⁸³ „(משכן שילה).
ודוגמתו בה „מקדש שבביתו של כא"א
מישראל — פעולתן של נשי ובנות ישר-
אל בהדלקת נר שבת⁸⁴ (וי"ט) להאיר⁸⁵
את הבית כולו, ועל ידו את הסביבה
כולה והעולם כולו, בדוגמת הפתילות

(79) להעיר ששירת דבורה היא על נצחון
המלחמה — תוכן כללות מעשינו ועבודתינו כל זמן
משך הגלות „צדקת פרונו בישראל“ (נצח
ההעלמות וההסתרים כ"י, שע"ז נעשה שלימות
התענוג והשמחה למעלה, שמתגלה בהגאולה, ש-
זהו"ע „הנצח זו ירושלים“ (נתבאר בארוכה באוה"ת
שם) — ולהעיר מביאר ענין הנצח בהמשך ה-
הילולא (פ"א ואילך).

(80) כמנהגנו שמתחילים מ„ודבורה אשה נביאה
גו" (ספר המנהגים ח"ב ס"ע 32).

(81) שם ד, ד.

(82) מגילה יד, א ובפרש"י (בהמשך הסוגיא ע"ד
נבואת מרים).

(83) „ובזה זכתה לנבואה ולאור התורה שהיתה
שופטת את ישראל“ (חז"אג מהרש"א שם). וראה
הערה הבאה.

(84) „נר מצוה“ שעל ידו זוכים לאור דתורה“
(כ"גיל הערה 46) — ע"ד שדבורה זכתה „לאור
התורה“ (ככהערה הקודמת).

(85) ומרומז בשם „אשת לפידות“ — „כלפיד
אש“ (מצו"ד עה"פ).

(86) ירושלמי ברכות פ"ד סה"ה. ועוד.

(87) שם, ה.

(88) ושם: „ד"א מה תמר זה אין לו אלא לב אחד
אף ישראל שבאותו הדור לא ה' להם אלא לב אחד
לאביהן שבשמיים“. ובחז"אג מהרש"א: „לב אחד
של גזעו הולך ביותר מלמטה למעלה, שא"כ שאר
אילנות דגם הענפים יש להם לב, והן נוטים לכאן
ולכאן“ — די"ל שבזה מודגש הקשר עם הפירוש
הראשון ש„התומר אין לו ענפים מלמטה“.

(89) חז"אג מהרש"א שם. וראה הערה הקודמת.

(90) תהלים מה, יד.

(91) שם ה, כד.

(92) נזיר כג, ב. ושי"ג. — ובפרש"י עה"פ: „שרה
שנאמר בה הנה באוהל, רבקה שנאמר בה ויביאה
יצחק האוהל, רחל ולא שנאמר בהן יוצא מאוהל
לאה וגו'“.

(93) שם, לא.

(94) פרש"י עה"פ.

(*) ולהעיר מהשינוי „ששנה“ — „מה שושנה
זו . . לבה מכוון למעלה, כך ישראל . . לבס מכוון
כלפי אביהם שבשמיים“ (שהש"ר שבהערה 34).

(*) ולהעיר מהכפל ד„אנכי“ בשירת דבורה —
מצד מעלת התשובה (ראה לקו"ת דרושי ש"ש סה, ב
ואילך. אוה"ת נ"ך (כ"ך ב) ע' תשמו ואילך).

ביתר שאת וביתר עוז בכל עניני ה-
עבודה של נשי ישראל, שהנהגתן תהי'
ברוחן של הרבניות הצדקניות (נשותיהם
של הנשיאים) בעלות היאצ"ט, שעי"ז
נעשה גם המשך החיים של הרבניות
הצדקניות, "מהי" זרען בחיים אף הן
בחיים¹⁰⁰, ועוד ועיקר, שכיון שבזכותן
של נשים צדקניות שבדורנו באה ה-
גאולה האמיתית והשלימה, אזי "הן ב-
חיים" (גם ובעיקר) כפשוטו ממש, ובפרט
שצדיקים וצדקניות קמים לתחי'¹⁰¹
("הקיצו ורננו¹⁰² שוכני עפר") מיד¹⁰³.

ובהדגשה יתירה בשנה זו – ה'תשנ"ב,
ר"ת – ההולך ומתפרסם יותר ויותר –
הי' תהי' שנת נפלאות בכל, בכל מכל כל
– שבה מודגשת מעלת האבות (שנאמר

הנהגתן של נשי ישראל הצדקניות ב-
דרכה של דבורה, זוכים למעמד ומצב
ד, ותשקוט הארץ", ועד לתכלית השלי-
מות ד, ותשקוט הארץ" בהכניסה לארץ
ישראל⁹⁵ בשלימותה (ארץ עשר אומות⁹⁶)
בגאולה האמיתית והשלימה הקשורה עם
„ארבעים שנה", מ"ם סתומה ד, לסרבה"י
המשרה ולשלום אין קץ⁹⁸.

ז. ובכנה"ל יש לימוד והוראה ונתי-
נת-כח בעבודתן של נשי ובנות ישראל
בדורנו זה:

יום ההילולא של כ"ק מ"ח אדמו"ר
(כולל גם הימים הסמוכים לפניו ול-
אחריו), שהוא גם יום ההילולא של אמו
זקנתו, ובסמיכות אליו גם יום ההילולא
של אמו, הוא זמן מסוגל ביותר להוספה

99) ע"פ תענית ה, ב.

100) ועד"ז בפטירת אשה מישראל, רח"ל,
שכאשר „זרעה בחיים", שממשיכים בחיים אמיתיים
דתומצ' כפי שנתחנכו על ידה, כולל ובמיוחד ע"י
הפעולות הנוספות בעניני צדקה וחסד עושים
לעילוי שמתה, אוי „היא בחיים", ועוד ועיקר, ועי"ז
ממהרים ומזרזים ופועלים תיכף ש„היא בחיים"
כפשוטו ממש, בתחיית המתים (ככפנים).

101) להעיר מהשייכות לפרשת בשלח – „מניין
לתחיית המתים מן התורה, שנאמר אז ישיר . . שר
לא נאמר אלא ישיר", „משמע לעתיד" (סנהדרין
צא, ב בפרש"י). וראה הערה הבאה.

102) רינה (שירה) על שלימות הגאולה בתחיית
המתים. – וי"ל שנרמז גם ב„אז ישיר", „משמע
לעתיד", שקאי (גם) על השירה ד„שוכני עפר"
כשקמים לתחי', „הקיצו ורננו".

103) ראה וחי'א קמ, א.

95) להעיר שמעלתן של נשי ישראל מודגשת
גם בהכניסה לארץ – „שהן היו מחבכות את הארץ"
(פרש"י פינחס כו, טד).

ולהעיר מהשייכות לחמשה עשר שבט, ראש
השנה לאילן – שבו מודגשת חביבותה של ארץ
ישראל בהמנהג דאכילת פירות שנשתבחה בהם
ארץ ישראל, „ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון
ארץ זית שמן ודבש" (תמרים").

96) ראה לך לך טו, יט ובפרש"י.

97) ישעי' ט, ו, וראה ספר הערכים חב"ד
מערכת אותיות התורה אות מ"ם (ב) ס"ע רב ואילך.
וש"נ.

98) ועפ"ז יומתק מ"ש בהמשך הכתובים (שם ו,
ח) „וישלח ה' איש נביא אל בני ישראל ויאמר להם
כה אמר ה' אלקי ישראל אנכי העליתי אתכם
ממצרים וגו'", „שזה הנביא הי' פינחס . . הוא אליהו
. . שהשיי' יביאחו בימי הגאולה . . הנה אנכי שולח
לכם את אלי' הנביא וגו'" (פי' הרלב"ג שם ה, לא).

*) הערת המו"ל: ביום ועש"ק פ' בא היתה
הלוויית הרבנית ריזל (שושנה) ע"ה גוטניק (ונראש
המלווים – יבדלח"ט – כ"ק אדמו"ר שליט"א).
וכנראה, שכוונת הדברים (ואולי גם הרמז בהמוכר
לעיל ע"ד שושנה) היתה לאמורע זה.

*) ולהעיר מהשייכות לתומך דבורה – ש'
תומר" הוא אילן של תמרים (דבש תמרים).
ולהוסיף, שגם „דבורה" שייכת לדבש (אף שאין זה
דבש תמרים, אלא דבש דבורים).

נסים והוציאו תופים ממצרים, כך גם ב-
הגאולה מגלות זה האחרון, שנשי ישראל
הצדקניות צריכות להיות מובטחות ובר-
ודאי מובטחות הן שתיכף ומיד ממש באה
הגאולה האמיתית והשלימה, ועד שמת-
חילות תיכף (ברגעי הגלות האחרונים)
בהשירה¹¹¹ ובתופים ובמחולות, על בוא
הגאולה האמיתית והשלימה!

ובפרטיות יותר: ביחד עם התפלה,
הבקשה והדרישה מהקב"ה שיביא את
הגאולה תיכף ומיד ממש, שהיא מתוך
רגש של צער ומרירות («מרים על שם
המירור») על אריכות הגלות, שבאה
לידי ביטוי בהצעה מקרב ולב עמוק
«עד מתי, עד מתי, עד מתי! ... חדרות
הן (גם ובעיקר) ברגש השמחה, ושמחה
גדולה ביותר שבאה לידי ביטוי בה-
שירה, מצד גודל הבטחון ש,הנה זה
(המלך המשיח) בא¹¹¹, וכבר בא!

ועוד והוא העיקר — שתיכף ומיד
ממש שרים כל בני, האנשים והנשים
והטף, את השירה העשירית דלעתיד
לבוא, שתהי' בלשון זכר («כל השירות
כולן קרואות בלשון נקבה, כשם שה-
נקבה יולדת כך התשועות שעברו הי'
אחריהם שעבוד, אבל התשועה העתידה
להיות אין אחרי' שעבוד לכך קרואה
בלשון זכר»), «שירו לה' שיר חדש¹¹²».

בהם «בכל מכל כל» ש,הטעימן הקב"ה
מעין העולם הבא¹⁰⁴, כולל ובמיוחד
בהדגשת מעלת האמהות («כל¹⁰⁵ אשר
תאמר אליך שרה שמע בקולה¹⁰⁶»), מעין
ודוגמת השלימות דלעתיד לבוא ש,נקבה
תסובב גבר», «אשת חיל עטרת
בעלה¹⁰⁷».

ולהוסיף, ששנת הניב (תשנ"ב) קשורה
במיוחד עם «גן» (נ"ב עם הכולל בגימט-
ריא גי'108) — «באתי לגני¹⁰⁹, שהשלי-
מות בזה היא בגאולה האמיתית וה-
שלימה שאז יהי' הגילוי דעיקר שכינה
(דירה לו ית') בתחתונים.

ח. והוראה מיוחדת ועיקרית בנוגע
לענין השירה — כמודגש בשירת מרים
ושירת דבורה:

כשם שביציאת מצרים, מובטחות היו
צדקניות שבדור שהקב"ה עושה להם

(104) כ"ב טו, סעי'ב ואילך.

(105) ויומתק יותר — שגם כדיבור לאברהם ע"ד
מעלת שרה נאמר «כז', דייל, שבזה מרומז שמעלת
שרה על אברהם היא בכלל זה שהטעימו הקב"ה
מעין העוה"ב («אברהם דחבתי ב'י בכל'»).

(106) וירא כא, יב.

(107) ראה לקוית שה"ש טו, ג. אוה"ת חיי שרה

קכג, ב.

(108) נוסף לכך שממנה באים לשנת הגין.

(109) ולהעיר, ששנה זו היא שנת היובל
(חמישים שנה) ליאצ"ט של הרבנית הצדקנית מרת
שטערנא שרה נ"ע ז"ע (שלקראת היאצ"ט ניתן
המאמר ד"ה היושבת בגנים בהמשך ההילולא) —
ש,יובל קשור עם גאולה (ראה לקוית דרושי ר"ה
ס, ב. ושי').

(110) בתכלית הצניעות, כמובן, כהלימוד מ-
דבורה (כנ"ל ס"ז).

(111) שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ.

(112) מכילתא בשלח טו, א. וראה בארוכה
קנטרס משיחות י"א שבט וש"פ בשלח ס"ז.

(ציון וועט צעאקערט ווערן ווי אַ פעלד) און אין זכר׳ שטייט געשריבן „עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים“ (עס וועלן נאָך זיצן זקנים און זקנות אין די גאַסן פון ירושלים) — ביז ס׳איז ניט מקויים געוואָרן די נבואה פון אורי׳ האָב איך מורא געהאַט ס׳זאָל ניט מקויים ווערן די נבואה פון זכר׳, איצטער, אַז עס איז מקויים די נבואה פון אורי׳, איז כידוע אַז עס ווערט מקויים די נבואה פון זכר׳ (בגאולה העתידה במהרה בימינו אמן).

פרעגט זיך די קשיא: זכר׳ הנביא דערציילט אונז, אַז ירושלים וועט נאָך אויפגעבויט ווערן על תילה און זקנים וועלן זיצן אין די גאַסן פון ירושלים: אָבער וואָס מיינט עס, אַז איך פרויען וועלן זיצן אין די ירושלים׳ער גאַסן — דאָס איז לכאורה דער היפך פון „כל כבודה בת מלך פנימה“ (דער כבוד פון אַ אידישער פרוי איז צו זיין אין איר היים, און ניט געפינען זיך אין גאַס)?

ענלעך דערצו קען מען פרעגן איך אין דער נבואה פון ירמ׳ הנביא וועגן דער גאולה העתידה: „עוד ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים (מען וועט נאָך הערן אין די שטעט פון יהודא און אין די גאַסן פון ירושלים) . . קול חתן וקול כלה“ — דער קול פון אַ פרוי אין די גאַסען איז דאָך דער היפך פון צניעות?

קען מען עס פאַרשטיין לויט דער ערקלערונג פון תוספות, אַז די נבואה „עוד ישבו זקנים וזקנות“ איז געזאָגט געוואָרן אויף דעם זמן פון נאָך תחיית המתים, — און אין דער צייט איז „גם אויביו ישרים עמו“, אַז איך דער יצר הרע וועט שלום מאַכן מיטן רצון פון אַ אידן צו דינען דעם אויבערשטן. וועט במילא דאָן ניט נויטיק זיין די איצטיקע באַוואַרעניש פון „כבודה בת מלך פנימה“ און עס וועלן קענען מקויים ווערן די נבואות „עוד ישבו זקנים וזקנות בערי ירושלים“; „עוד ישמע . . קול חתן וקול כלה“.

. . . אָנהויבנדיק נאָך ווען ער איז געווען אין רוסלאַנד — און שטאַרק פאַרברייטערט נאָך זיין אַרויספארן פון דאָרט — האָט דער רבי דער שווער ניט אויפגעהערט צו באַמיען זיך אַז וואָס מער ענינים פון אידישקייט און תורה זאָלן איבערגעזעצט ווערט אין שפראַכן וואָס זיינען פאַרשטאַנדיק צו וואָס מער אידישע פרויען: אַז מען זאָל עס פאַר-שפרייטן אויף דעם מעגלעך ברייטסטן אופן בכדי צו דערגרייכן וואָס מער אידישע טעכטער.

די כוונה פונעם רבי׳ן דעם שווער איז דערביי געווען, אַז אויך די פרויען זאָלן קענען נעמען אַן אַקטיוון אַנטייל אין פאַרשפרייטן די קוואַלן פון תורה און חסידות, און מקרב זיין זיך און אַנדערע אידישע פרויען צו דעם אויבערשטן: אַז זיי זאלן דאָס טאָן מיט לעבעדיקייט און אין אַן אופן פון „מוסיף והולך ואור“ — מאַכן ליכטיקער און ליכטיקער, ביי מ׳וועט מאַכן ליכטיק די גאַנצע וועלט און גיין אַנטקעגן משיח צדקנו.

(משיחות אדר״ח תמוז תשל״א —

לקו׳ ש״ח ע׳ ו׳ 320)

די גמרא דערציילט „כיון שהגיעו להר הבית“, ווען זיי (רבן גמליאל, רבי אליעזר בן עזרי׳, רבי יהושע און רבי עקיבא) זיינען צוגעקומען צום הר הבית (דעם אָרט פון בית המקדש), האָבן זיי געזען אַ פוקס וואָס איז אַרויסגעגאַנגען פון (דעם אָרט פון) בית קדשי הקדשים, האָבן זיי (די ערשטע דריי תנאים) אַנגע-הויבן וויינען און רבי עקיבא האָט אַנגע-קוואַלן. האָבן זיי צו אים געזאָגט פאַר-וואָס קוועלסטו? האָט ער צו זיי געזאָגט וכו׳ וכו׳ אין דער נבואה פון אורי׳ שטייט געשריבן כו׳ „ציון שדה תחרש“

די היים אַליין איז ניט ביכולת גענוג זיי דערמיט צו באַזאָרגן — און אַזוי אַרום אויפברענגען צוקונפטיקע אידישע פרומע דורות.

אויך בנוגע די טעטיקייטן פון פרויען אויפן געביט פון אַרבעט פאַר אידיש-קייט און תורה-חינוך, איז דאָס אַ זאך וואָס איז דערמוטיקט און געשטאַרקט געוואָרן דורך די גדולי הדור; אַזוי איז עס אויך געווען אין שייכות צו דער אַראַגאַנזירונג פון פרויען-גרופען — אין אַ וועג פון צניעות און איבערגעבנקייט. און אַזוי ווי דער זכות און די אויפ-טואונגען פון אידישע פרויען האָט אין זיינער צייט געבראַכט צו דער אויס-לייזונג פון די אידן אין מצרים, אַזוי וועלן זייערע פעולות טובות אויך איצט העלפן ברענגען די גאולה שלימה.

דער שכר פון אַ מצוה איז ענלעך צו דער מצוה גופא וואָס מ'איז מקיים. בכדי צו באַקומען אַט די צוגעזאָגטע באַלוינונג פון „ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים“ (א באַלוינונג וואָס נעמט אַריין די פרויען צוגלייך מיט די מענער) מוז די באַשעפטיקונג און די מצות זיין אין אַן ענלעכן אופן צו דעם דאָזיקן שכר.

און דאָס איז היינט דער תפקיד און די אויפגאַבע פון אידישע פרויען: זיי גיבן אַוועק זייער צייט און מי צו דורכ-פירן די וויכטיקע אידישקייט-פליכטן — און אין אַן אופן פון צניעות — דורך „רחובות ירושלים“, דורך אַ „ירושלים“ וואָס יעדער איינער קען און דאַרף אויפבויען פאַר זיך: די אַרבעט זאָל גע-טאָן ווערן מיט „יראה שלם“ (— ירו-שלים), מיט דער גאַנצקייט פון יראת שמים; און צוזאַמען מיט דעם זאָל די אַרבעט געפירט ווערן „בהרחבה“ (רחו-בות), מיט ברייטקייט — וואָס דורך דעם וועט מען מצליח זיין און אויך צוגרייטן דעם וועג פאַר משיח צדקנו.

* * *

דאָס אַלץ איז געזאַגט געוואָרן וועגן דער צוקונפט. יעדער זאך וואָס מיר לערנען האָט דאָך אַבער אויך אַ גע-וויסע לערע פאַר אונז: יעדער ענין אין תורה קען און דאַרף געבן אַ הוראה אויך אין אונזער לעבן.

עס זיינען פאַראַן אַזעלכע וואָס פּרעגן: פאַרוואָס גיט מען זיך היינט אַפּ אַזוי פיל מיט חינוך הבנות — און אין אַזאַ פאַרנעם וואָס מ'האַט ניט געזען אין די פריערדיקע דורות — וויבאַלד אַז דערצו פאַדערט זיך, אַז די אידישע טאַכטער מוז, אין אַ געוויסער מאָס, אַרויסגיין פון „פנימה“, בכדי צו באַקו-מען אַט דעם חינוך אין אַ בית הספר לבנות?

נאָך מער, אידישע פרויען זיינען היינט באַשעפטיקט אין דער אַרבעט ל-טובת הכלל, פאַר תורה און אידישקייט, און זיי דאַרפן אַפּט אַרויסטרעטן פון די ד' אמות פון זייער „כבודה פנימה“ שטח בכדי צו דורכפירן אַט די אַרבעט, מיט הצלחה.

מיר זעען אַבער פאַרט, אַז דאָס איז איינגעפירט געוואָרן אין פריערדיגען דור אויף די אַנווייזונגען פון די גדולי הדור, די אמת'ע גדולי הדור, און עס זיינען לויט זייערע הוראות געגרינדעט געוואָרן בתי ספר לבנות ישראל, אויף אַן ענליכן אופן ווי ישיבות פאַר בני ישראל (מיט אַן אַנדער סדר לימודים) — כאָטש אַזאַ חינוך הבנות איז פאַרבונדן מיט זייער אַרויסגיין פון דער היים אין בית ספר.

נאָך ווען עס האַנדלט זיך וועגן „עת לעשות לה“, אַ צייט פון נויט און אידישקייט און מקדש זיין שם שמים, אין אַזאַ „עת לעשות לה“ נעמען אָן די גדולי התורה ספעציעלע מיטלען אום דאָס דורכצופירן. די גדולי הדור האָבן געזען און געפילט די דרינגענדיגע נויט צו איינאַרדנען בתי חינוך פאַר אידישע טעכטער, בכדי צו געבן זיי דאָרט אַט די פרום-אידישע תורה-דערציאונג וואָס

לויט די דינים פון צניעות אין דער פול-
סטער מאָס.

דאָס אַלץ לערנט אונז: די פרויען
דאַרפן אַרויסגיין „ברחובות ירושלים“,
כדי צו דערגרייכן זייער ציל פאַר תורה
און אידישקייט — דאָס מוז אָבער געטאַן
ווערן מיט צניעות, וואָס דאָס וועט
דערנענטערן די צייט פון דער גאולה
שלימה און דעם קיום הנבואה פון „עוד
ישבו זקנים וקנות ברחובות ירושלים“.

(משיחות יו"ד שבט תשכ"ה —
לקו"ש חכ"א ע' 379-81)

. . . אין דער פרשה וואָס מען האָט
געלערנט אין טאָג פון יום הילולא . . .
רעדט זיך וועגן שירת מרים, די דאָזיקע
שירה פון מרים איז — לויט דעם ילקוט
ראובני — געווען ניט דורך געזאַנג אויף
אַ קול, נאָר, צוזאַמען מיט די אַנדערע
אידישע פרויען, האָט מרים געלויבט
דעם אויבערשטן דורך אַ כלי-זמר:
„ותקח מרים הנביאה את התוף בידה“, —
און מרים האָט גענומען דעם פּוּיק אין
איר האַנט.

כאָטש דאָס איז געווען פאַר מתן-
תורה, האָט מען זיך שוין דאָן געפירט

פרשת בשלח

אויף דעם האָט דער אַלטער רבי
דערציילט אַ לאַנגן סיפור (געדרוקט
אין דער אויבנדערמאָנטער שיחה) און
ער האָט אויסגעפירט, אַז ווען די
אידן זיינען אַרויס פון מצרים און
געגאַנגען אין ים אין דער טריקעניש
און געזאַגט שירה האָבן די פרויען
אויך געזאַגט שירה, אָבער דערצו
נאָך „בתופים ובמחולות“, מיט שמחה.
דערפאַר איז די הפטורה פון שבת
שירה — ותשר דבורה. (הכל הי'
מן העפר, ספירת המלכות).

ב. אין פלוג איז ניט פאַרשטאַנדיק,
פאַרוואָס טאַקע איז די שירה וואָס
עס האָבן געזונגען משה ובני ישראל
— די מאַנסבילן — ניט געווען
מיט אַזאַ שמחה ווי די שירה פון
מרים און כל הנשים — די פרויען?

נאָר דער טעם אויף דעם — אין
פשטות, ווייל בשעת מען באַקומט אַ
זאָך אַן האַרעוואַניע און אַן צער, קען
מען בשום אופן ניט פילן די זעלבע

א. מיט צוואַנציק יאָר צוריק —
אַחרון של פסח חצרת, האָט כ"ק
מ"ח אדמו"ר גערעדט אין אַ שיחה (')
בנוגע דער הפטורה פון דעם שבת.

ער האָט דאָן דערציילט אין נאָמען
פון זיין עלטער-זיידן — דעם צמח
צדק, אַז זיין זיידע — דער אַלטער
רבי, האָט אַמאָל געפרעגט די קשיא,
פאַרוואָס איז די הפטורה פון שבת
שירה דוקא ותשר דבורה, אַ שירה
פון אַ פרוי, און ניט די שירה פון
דוד, ווי דאָס איז די הפטורה פון
שביעי של פסח. אין פרשת בשלח
איז דאָ די שירה פון מאַנסבילן:
אַז ישיר משה גוי, און אויך איז דאָ
די שירה פון פרויען: ותקח מרים
גוי את התוף בידה ותצאן כל הנשים
גוי בתופים ובמחולות, ותען להם
מרים שירו לה' כי גאה גאה. היינט
פאַרוואָס איז די הפטורה דוקא די
שירה פון אַ פרוי, ותשר דבורה?

(1) לקוטי דבורים ליקוט לח.

די שמחה פון די אידישע פרויען געווען פיל גרעסער ווי די שמחה פון די מענער.

ג. ווי אלע סיפורים פון תורה, אזוי אויך דער סיפור פון יציאת מצרים, וועגן דער שירה מיט דער שמחה „בתופים ובמחולות“ פון מרים'ען מיט די אידישע פרויען — זיינען זיי אלע אַ הוראה אויף אלע דורות, אויך אויף אונזער דור.

און דאָס איז אויך מרומז אין פסוק: ותצאן כל הנשים אחר'י — אלע אידישע פרויען עד סוף כל הדורות, גייען נאָך נאָך מרים'ען און זאָגן, שירו לה' כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה ביים.

ג-טלעכקייט און הייליקייט איז גאה, הויך וואָס העכער קען ניט געבן, און זאָכן וואָס זיינען פאַרקערט פון הייליקייט, וואָס האָבן מלחמה מיט הייליקייט — סוס ורוכבו, איז רמה ביים, טיף נידעריק אין ים. ניט סתם נידעריק, נאָר רמה ביים, גאָר אַ שטאַרק וואָרף אין ים, נידעריק וואָס נידעריקער קען ניט זיין.

ד. מען האָט שוין אַמאָל גערעדט אַ די גזירה פון כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, איז די נקודה פון איר, איר אינהאַלט — פאַראַן אין יעדן דור און אין יעדער מדינה, אויך אין אונזער דור און אין אונזער מדינה'.

בשעת עס ווערט געבאַרן אַ אידיש קינד, וואָס דער אידישער לעבנס־סדר איז, אַז באַלד ווי אַ קינד ווערט

שמחה, ווי בשעת מען האָט געלייגט אויף דעם גרויס מי און דורכגע-גאַנגען שווערע מלחמות, און לפום צעראַ אַגראַ'י, וואָס גרעסער עס איז געווען פריער די יגיעה און צער — אַלץ גרעסער איז דערנאָך די שמחה, בשעת אידן האָבן געזונגען שירה דערפאַר וואָס פרעה מיט די מצריים זיינען דערטרונקען געוואָרן אין ים און זיי זיינען אַרויס פון גלות מצרים, האָבן משה רבנו מיט אלע אידישע מענער ניט געקענט פילן דערביי אַזאַ שמחה ווי מרים מיט אלע אידישע פרויען.

וואָרום דאָס שווערסטע פון גלות מצרים און די ערגסטע גזירות זיינען געקומען נאָכדעם ווי מרים איז גע-באַרן געוואָרן, און די שווערסטע גזירה איז געווען — כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו.

— אלע שוועריקייטן וואָס זיינען געווען פריער, ווען אידן האָבן גע-אַרבעט „בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך“, זיינען ניט געקומען צו דער גזירה פון אַריינוואַרפן גיי-גע-באַרענע קינדער אין טייך —

נאָכדעם איז דאָך אויך געקומען — ווי חז"ל דערציילן' — די גזירה אַז פרעה זאל זיך באַדן אין די בלוט פון אידישע קינדער.

אַ מוטער לעבט דאָס אַלץ איבער מער ווי אַ פאַטער, דערפאַר איז אויך בשעת מען איז פטור געוואָרן פון פרעה'ן מיט זיינע גזירות, איז

(2) אבות פרק ה משנה כא.

(3) שכית רבה א, לד.

(4) זע אויך אייבן, עמוד 112 און ווייטער.

בחסד וברחמים, אין אן אופן פון כבוד ומנוחה.

וואָס נאָר דאָס (פאַרבינדן זיך מיט דעם אויבערשטן) איז די איינציקע וועג פון אַ אידן צו פרנסה.

— וואָרום אויב אַפילו ביי גוים איז זייער פרנסה אַפּהענגיק פון טייך נילוס-געזעצן, איז אָבער ביי אידן שטייט, ואתם הדבקים בהוי' אלקיכם חיים כולכם היום¹, דורך דעם וואָס אידן פאַרבינדן זיך מיט דעם אויב-בערשטן, דורך דעם לעבן זיי, און דורך דעם האָבן זיי אויך פרנסה, וואָרום מאן דיהיב חיי יהיב מזוני — דער אויבערשטער וואָס ער גיט לעבן גיט ער אויך פרנסה, אים מיט זיין פרוי און קינדער —

איז אַנשטאַט דעם, נעמט מען די קינדער און מען וואַרפט זיי אַריין אין טייך, וואָס רייסט זיי אָפּ ניט נאָר פון דעם רוחניות'דיקן לעבן נאָר אויך פון לעבן אין איינפאַכן זין, וואָרום, ווי געזאָגט פריער: די איינ-ציקע וועג וואָס אידן האָבן אויף לעבן און פרנסה איז דורך פאַרבינדן זיך מיט דעם אויבערשטן.

ה. און אַזוי ווי אין דעם גלות וואָס איז געווען פאַר מתן תורה, וואָס דאָס איז גלות מצרים, זיינען די אַלע פריערדיקע גזירות ניט גע-קומען צו דער גזירה פון כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, אַזוי אויך אין דעם איצטיקן גלות, קומען ניט די אַלע גזירות וואָס דער יצר הרע מאַכט אויף דערוואַקסענע מענטשן — צו דער גזירה וואָס דער יצר הרע מאַכט אויף קליינע קינדער.

בשעת, אָבער, מען ווערט ניט נת-

געבאָרן הויבט מען אים גלייך אָן געבן אַ דערציאונג פון תורה ומצוות, קומט צוגיין פרעה מלך מצרים, ד. ה. די בעל-הבתי'שקייט פון דער לאַנד, און טענה'ט: עס ווערט געבאָרן אַ אינגל, וואָס מיט דער צייט וועט ער חתונה האָבן און דאַרפן זיין דער צושטעלער פון פרנסה אין הויז, דאַרף מען אים שוין פון קינדווייז אָן אַריינ-וואַרפן אין טייך וואָס גיט פרנסה (די גאַנצע שפייז און פרנסה פון מצרים איז געווען אַפּהענגיק פון דעם יאָר — טייך נילוס) עס זאָל זיך טונקען און זיין דערטרונקען אין טייך.

אי, וואָס וועט זיין מיט תורה ומצוות, אויף דעם ענטפערט פרעה, איז פאַראַן „סאַנדעי“ (זונטיק), וואָס סאָג-דעי איז דער באַנק געשלאָסן, די קלייטן געשלאָסן, א. א. וו. די נאַכט פריער דאַרף מען שלעפן דעם קינד אין מאווי און אין אַלדע יאָרן, אָבער אינדערפרי, אַזוי ווי די עלטערן ווילן שלאָפן ביז צוועלף אַזייגער, אַרט זיי ניט אַז דער קינד וועט גיין אין „סאַנדעי“ סקול² און לערנען דאַרטן, און ניט נאָר זינגען און טאַנצן נאָר אַפילו עברי און חומש, זיי — די עלטערן — וועלן קענען רואיק שלאָפן, און זיין גאָר טיף פאַרזונקן אין שלאָף ברוחניות.

דערנאָך — איינס אַזייגער נאָך האַלבן טאָג, וועט מען האַדעווען דעם קינד מיט טעלעוויזשאַן, מאווי און בייזאָל — מיט דעם טייך נילוס, וואָס לויט זייער מיינונג, גיט ער פרנסה.

אַנשטאַט דעם וואָס מען דאַרף דעם קינד פאַרבינדן, באַלד פון קינדווייז אָן, מיט דעם אויבערשטן, וואָס ער שפייזט די גאַנצע וועלט בטובו בחן

(5) דברים ז, ד.

ער וועט קומען צוגיין און הייסן טאן אן עבירה, וועט מען אים ניט פאלגן, טוט ער זיך אן אין א זיידענער זופצעע און זאגט אז ער האט א גרויסע ישיבה און ער דארף אויף איר געלט. דערפאר זאל מען אריינגעבן די קינדער אין „פאבליק-סקול“ און אין „סאָנדיע-סקול“, וועט ער דע-מאלט קענען בויען א גרויסע ישיבה פאר מלאכים.

בשעת מען כאפט זיך באצייטנס אז די עצה שטאמט פון פרעה'ן, פון דעם קלוגיגן וואס זאגט הבה נתחכמה לו — פן ירבה — (כ"ק אדמור"ר שליט"א הפסיק ואמר: אבער דער אמת איז אז כן ירבה וכן יפרוץ) — פון דעם וואס וויל אז עס זאל ניט בלייבן קיין שריד ופליט, ר"ל, פון אידישקייט, פון אידישע נשמות און דורך דעם אויך ניט פון אידישע גופים,

און מען נעמט זיך מיט דער איי-דישער שטארקייט אויף מבטל זיין די גזירה, מען הערט אויף צו זוכן תכליתים צו פינף יאָר, צו זיבן יאָר, צו דרייצן יאָר און צו אַכצן יאָר, און מען האָט אמונה און בטחון אין דעם אויבערשטן.

וואָרום רבות מחשבות בלב איש, (און זיי ברענגען קיין נוצן ניט, ווייל זיי זיינען רבות און ניט קיין יחיד, יחידו של עולם,

און) ועצת הוי' היא תקום (היא לשון יחיד), וואָרום דער אויבערשטער איז אַ בעל-הבית ניט נאָר אויפן הימל נאָר אויך אויף דער ערד, אין דעם אָרט וואו זי געפינט זיך מיט איר מאַן און מיט אירע קינדער, איז וויסנדיק דאָס, איז ניט נאָר וואָס זי ווערט ניט נתפעל פון איר

פעל פון פרעה'ן, מען ווערט ניט נתפעל פון די „גוטע פריינט“ — פון דער שכניטע פון „נעקסט דאָר“, וואָס זי טענה'ט: ווי אזוי נעמסטו דיין קינד און שיקסט אים אין אַ חדר, אין אַ ישיבה וואָס מען לערנט דאָרטן אַ תורה, וואָס איז אַלט דריי מיט אַ האַלב טויזנט יאָר, אַ תורה וואָס איז געגעבן געוואָרן אין אַ מדבר שממה — דעזערט — און אין אַ צייט וואָס ס'איז נאָך ניט געווען קיין ראַדיאָ, קיין טעלעפאָן און אַפילו אַ „פייפער“ אינדערפרי צו מודה אני איז אויך ניט געווען.

דעמאלט — טענה'ט זי — האָט מען געקענט אַנגיין מיט אזאָ דער-ציאונג. אַבער איצטער, בשעת מיר געפינען זיך אין „טווענטי'ס סענ-טשורי“ און מיר האָבן זוכה געווען צו „פראַגרעס“ און צו „קאָלטשער“ — איצטער קען מען ניט זיין „אַלד-פעשאַנד“.

נאָך מער, אַמאָל טוט זיך אַן פרעה אין אַ קלייד פון קדושה און טענה'ט: אזוי ווי דו ווילסט אַז דיין קינד זאל געבן אַ סך געלט אויף צדקה בכלל און אויף ישיבות בפרט, דאָרפסטו דאָך זען אַז ער זאל זיין אַ גביר, טאָ וואָרף אים אַריין אין טייך פון פרנסה, מאַך אים אזוי ווי אַלע „דושאָן'ס“ און „מייקלי'ס“ — אשר לאַ להוי' המה, און דעמאלט קענסטו האָבן אַ האַפענונג אַז ער וועט געבן געלט אויף ישיבות און חדרים. — לפועל זעט מען אַז נאָר פרעה האָט פרנסה דערפון. אידן האָבן דער-פון גאַרנישט —

דאָרף מען וויסן דעם אמת, אַז די גזירה קומט פון דעם זעלבן פרעה, נאָר אזוי ווי ער ווייס דאָך אַז בשעת

די פרשה פון קבלת התורה, וואָרום מען קען זאָגן, בנינו ערבים בעדינו א.

ז. דערמיט וועט מען אויך פאַר-שטיין וואָס עס שטייט אין מדרש (תנחומא) אויפן פסוק ותען להם מרים, וואָס אין פלוג איז ניט פאַרשטאַנדיק דער לשון להם, וואָס דאָס איז אַ לשון זכר, צו פרויען האָט ער דאָך געדאַרפט זאָגן להן?

דערציילט ער אויף דעם אין מדרש, אַז בשעת די אידן זיינען דורכגע-גאַנגען דעם ים און געזאָגט שירה, האָבן די מלאכים דעמאָלט אויך גע-וואָלט זאָגן שירה. האָט דער אוי-בערשטער געזאָגט צו די מלאכים: פריער וועלן אידן זאָגן שירה און ערשט דאָן וועט איר זאָגן שירה.

— דערמיט דערקלערט דער מדרש דעם לשון ישיר משה, ניט שר לשון עבר נאָר ישיר לשון ציווי, וואָרום דאָס איז געווען אַ ציווי פון דעם אויבערשטן: ישיר משה ובני ישראל און דערנאָך די מלאכים —

נאָכדעם בשעת מרים מיט די פרוי-ען האָבן געזאָגט שירה, האָבן די מלאכים ווידער גע'טענה'ט, פאַר משה ובני ישראל האָבן מיר אָפגעטראָטן דעם וועג, אָבער איצט זאָלן מיר זאָגן שירה פאַר די פרויען. לויט איין דיעה אין מדרש, האָט מען זיי נאָכ-געגעבן. אָבער לויט אַ צווייטער דיעה, פירט אויס דער מדרש, אַז אויך די שירה פון די פרויען איז געווען פאַר דער שירה פון די מלאכים.

אָבער אויך לויטן סלקא דעתך פון מדרש, אַז די מלאכים האָבן ניט געוואָרט אויף דער שירה פון די

שכנ'טע, נאָר אדרבה זי פועל'ט נאָך אויף איר שכנ'טע, אַז זי זאָל אויך ראַטעווען אירע קינדער פון די הענט פון פרעה. און מען שטעלט אויף צענדליקער טויזנטער אידישע קינדער, וואָס זאָלן גיין אַנטקעגן משיח צדקנו, במהרה בימינו.

ו. און אַזוי ווי דעמאָלט, בשעת מען איז פטור געוואָרן פון פרעה'ן, אין די צייטן פון משה רבינו מיט מרים'ען, איז די שמחה פון די פרוי-ען געווען פיל גרעסער ווי די שמחה פון די מענער, וואָרום אויך די גזירה האָבן די מוטערס איבערגעלעבט מער ווי די פאָטערס, די זעלבע זאָך איז אויך איצטער, אַז סיי די גזירה פון פרעה'ן, ובמילא אויך די שמחה וועל-כע קומט בשעת מען ווערט פטור פון דער גזירה, פילן זיך מער ביי די אידישע פרויען.

דעם גרעסטן טייל פון דעם טאָג, געפינט זיך דאָך דער מאָן ניט אין הויז און אָפילו די צייט וואָס ער איז אין הויז, אויך דעמאָלט גיט ער זיך ניט אָפ אַזוי פיל מיט דער דערציאונג פון די קינדער, ווי די פרוי.

דאָקעגן די אידישע פרוי, זי האָט מלחמה מיט פרעה'ן, ווי פאַרשטעלט ער זאָל ניט זיין, און מיט וואָס פאַר אַ פאַרם „גוטע פריינטשאַפט“ ער זאָל ניט קומען צו איר.

און דאָן איז זיכער אַז זי איז מנצח און פירט אויס אַז — הוי' (תורה און אידישקייט, איז) גאה גאה (און דאָס פאַרקערטע) סוס ורוכבו — רמה בים, און דאָס פירט זיך אויס מיט שמחה, בתופים ובמחולות, און מען גייט איבער צו פרשת יתרו.

און נאך מערער, ווי ער זאגט אין מדרש: למדת חיבתם של ישראל לפני המקום, אז דער אויבערשטער האט ניט געווארט אויפן תביאמו ותטעמו בהר נחלתך, וואס דאס איז דער בית המקדש, בית עולמים, נאך זייענדיק נאך אין מדבר האט ער געזאגט: ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

אזוי אויך איצטער, אז די ביסל געציילטע טעג וואס זיינען געבליבן ביו משיח'ן, איז דורכדעם וואס מען וועט ניט נתפעל ווערן פון די גזירות, און מען וועט אויפשטעלן זרע ברוך הוי', איז ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, אז דער אויבערשטער וועט רוען אין יעדער אידישער הויז, און וויבאלד אז השי"ת רוט דארטן, איז דאך זעלבסטפארשטענדלעך, אז דארטן וועט זיין פרנסה בהרחבה, געזונט בהרחבה און אמת'ער נחת פון קינדער און קינדס-קינדער לאורך ימים ושנים טובות.

(משיחת י"ד שבת, תשנ"א)

כפ' השבוע (פ' פינחס) מצינו חיבת הארץ שהיתה להנשים, וכהסיפור דבנות צלפחד.

גם במתן תורה ועשיית המשכן מצינו קדימת הנשים לאנשים, כמ"ש כה תאמר לבית יעקב ותגד לבני ישראל . . . ויבואו האנשים על הנשים.

ג' ענינים אלו - מ"ת, עשיית המשכן, וכניסה לא"י - הם המשך אחד. התחלת כל הדברים הוא מ"ת כמאמר אסתכל באורייתא וברא עלמא, הרי שהתחלת כל הדברים הוא קבלת התורה שקדמה לעולם ולטבע, תכלית כל הדברים הוא

פרויען, האָבן אָבער די מלאכים ניט געקענט זאָגן שירה ביו מרים האָט זיי געגעבן רשות, און דאָס איז ותען להם מרים, להם לשון זכר, דאָס מיינט דער רשות וואָס מרים האָט געגעבן צו די מלאכים אויף זאָגן שירה.

זעט מען דערפון אויך די גרויס-קייט פון דער שירה פון די פרויען, אז דאָס רירט אָן ניט נאָר אין עולמות התחתונים נאָר אויך אין עולמות העליונים. זייער שירה קומט נאָך פריער און העכער פון שירת המלאכים.

ח. דאָס אויבנגעזאָגטע איז אַ הוראה צו יעדער אידן, אַז ס'איז ניטאָ וואָס צו שרעקן זיך, ניט פאַר פּרעה'ן, ניט פאַרן נילוס און ניט פאַר די גזירות, אויב מען גייט נאָר מיט דער אמת'ער אידישער שטאַרקייט, קען מען זיך געפינען אין מצרים, און עס זאל דאַרטן זיין פּרעה מלך מצרים, מיט אַלע גזירות, און פּונ-דעסטוועגן האָט עס כלל ניט צוטאָן צו זיינע קינדער: ער וועט פירן זיינע קינדער אין דרך התורה, וואָס דאָס איז די וועג וואָס עס ברענגט זיי צום לעבן, ניט נאָר לעבן אין עולם-הבא נאָר אויך לעבן אין עולם-הזה, ער וועט פירן די קינדער אין דעם וועג וואָס זיי וועלן זאָגן: זה אֱלֹהֵי וְאֲנוּהוּ אֱלֹהֵי אֲבֵי וְאֲרוּמִמְנָהוּ, זיי וועלן גיין אין דעם זעלבן וועג אין וועלכן עס גייען די עלטערן.

וואָס דאָס איז דאָך דער אמת'ער נחת וואָס עס קען זיין פון קינדער, און דעמאָלט, איז ווי מען זאָגט ווייטער אין דער שירה: תביאמו ותטעמו בהר נחלתך, אַז מען איז זוכה צו בנין בית המקדש השלישי במהרה בימינו.

תמיד עיני הוי' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, תלוי בהן דוקא. ע"י חיבובן את הענין אשר עיני ה"א בה תמיד היינו אשר בכל עניניהן יורגש אלקות, עי"ז הן פועלות לא רק על הנהגת ביתן כ"א גם על הנהגת בעליהן וגם מחוץ לבית, אשר בכל מקום שימצא הבעל, גם בעסקיו במסחרו והדומה, יתנהג באופן הבא ע"י ההתבוננות אשר הוי' נצב עליו כו' ומביט עליו ובוהן כליות ולב אם עובדו כראוי (תניא פמ"א) — תמיד עיני הוי' אלקיך בה.

וע"י הנהגה זו דהמשכת אלקות בכל העינים, עי"ז מיתוספת ברכה גם כפשוטה בגשמיות, כמ"ש לא אירא רע כי אתה עמדי, שמתבטלים כל המניעות ועכובים — לא אירא רע — ועוד יותר אשר הקב"ה נותן לו את פרנסתו באופן דמנוחה והרחבה — על מי מנוחות ינהלני גו' כוסי רוי' — שע"י ההרחבה ברוחניות נמשכת גם הרחבה בגשמיות בבני חיי ומזוני ריחא.

(משוחות י"ב תמוז ה'תש"ז —
לקו"ש ח"ד ע' 30-1329)

לעשות לו ית' דירה בתחתונים והר"ע הכניסה לארץ אשר עיני הוי' אלקיך בה, דעם היות אשר בא"י התחיל סדר הטבע, הלי"ט מלאכות החורש כו' ועובדין דחול, מ"מ הרי בכל העינים צ"ל נרגש אלקות, תמיד עיני ה"א בה. והממוצע בין התורה וא"י הוא בנין המשכן מזהב כסף ונחושת וכו', ובמשכן מקום הארון אינו מן המדה, מקום וכלי מקום כאחד.

ובכל ג' דברים אלו מצינו שהיתה להנשים זכות מיוחדת בהם, עד כדי כך אשר על ידם דוקא הוא קיום כל העינים גם לאנשים, כמ"ש גבי מ"ת (התחלת כל הדברים וקיומם) כה תאמר לבית יעקב ותגד לבני ישראל, דע"י שהקדים תחלה את בית יעקב עי"ז מתקיימת גם בבני ישראל'.

ההוראה מזה לנשי ישראל בכל מקום וכל זמן הוא:

כל ענין ארץ ישראל, ארץ אשר

(1) שמריר במקומו, פכ"ח, ב.

אגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א

... במכילתא – הובא בפירש"י עה"ת שמות (יט, ג) – שהקדים הקב"ה בית יעקב אלו הנשים לבני זכרים. ובשמ"ר רפכ"ח הטעם שהן מזדרזות במצות, ד"א כדי שיהו מנהיגות את בניהן לתורה. ועי' שיחת כ"ק מר"ח אדמו"ר (שליט"א), ריגא תרצ"ד, בזה*.

וכן לענין השכר ארז"ל ברכות (יז, א) גדולה הבטחה שהבטיחון הקב"ה לנשים יותר מן האנשים.

ובפרט בזמננו עקבתא דמשיחא הנה עיקר העבודה הוא עבודת הצדקה וכמ"ש באגה"ק ס"ט ואין ישראל נגאלין אלא בצדקה, ואמרו"ל (תענית כג, ב) דבזה יתרון לנשים דיהבי רפתא על האנשים דיהבי זוזא.

וביאור מארו"ל בתענית בעבודה י"ל בדא"פ, דהנה אופן הפעולה עם זולתו – וגם עם נה"ב שלו עצמו – יכול להיות בשנים:

א) קודם כל מחפש תחבולות שיעשה חברו כל המוטל עליו בירידתו בשליחותא דמלכא בעלמן דין, ולו שיהי' בקב"ע מצד חברו, דהיינו אף שעדין אינו מבין הכרח הדבר, ואין לו אהוי"ר (עיי' רמב"ם הל' תשובה פ"י סוף ה"א: שמחנכין אותן לעבוד מיראה עד שתרבה דעתן ועיבדו מאהבה). ומובן שמי שהוא בעצמו בעל קב"ע האָט ער אַ חוש והמשכה לאופן כזה, ובנקל ימצא ה"אותיות" בדבור ובמעשה שיכולות להשפיע על חברו. ועוד אופן

ב) שמתחיל בהשתדלות להסביר לחברו גדולת הבורא ואהבתו ויראתו וכו', עד שעיי"ז יבוא חברו מעצמו להכרה הישרה ולקיום התומ"צ. ומובן שאופן זה חביב על אלו שהם בעלי מוחין, משכילים, שהנהגתם היא ע"פ הטו"ד בדעת חזק בל ישונה.

וזהו מרז"ל בתענית: דכשבא עני, אין עני אלא בדעת, וצ"ל כמאמר הנביא הלוא פרוס לרעב לחמך גו' כי תראה ערום וכסיתו. ופי' כ"ק מר"ח אדמו"ר (שליט"א) – שיחת פורים תרצ"א, קונטרס י"ג – אַז מ'זעט אַ אידן אַ נאַקעטען אַן ציצית און אָהן תפלין וכסיתו. והוא ע"פ תדב"א"ר פכ"ז וז"ל כי תראה ערום וכסיתו כיצד אלא אם ראית אדם שאין בו ד"ת הכניסהו לביתך ולמדהו ק"ש ותפלה ולמדהו פסוק א' בכ"י או הלכה א' וזוהו במצות לפי שאין לך ערום בישראל אלא מי שאין בו תומ"צ והוא דומה למי שהוא ערום. הנה אם העני פוגש באיש, שאיש דרכו וטבעו לילך בחוץ ובמרחקים ולסחור בכסף וזהב שלו, וכמבואר הענין בעבודה בדרושי פ' וישב, הנה גם להעני נותן זוזא, אהוי"ר. וכיון שזוהו גדפין – וכמש"פ בסש"ב ספ"מ – והתכלית היא העבודה מאהבה, עדיין יש להעני טורח עד שיקנה סעודתו.

אבל אם פוגש באשה, דכל מה שקנתה אשה קנה בעלה, בוועליך עושיך ה'

צבאות שמו — וכמש"פ בתו"א ד"ה לא תהי' דהאהוי"ר הם מתת אלקים כו' — וכמו עבד דכל מה שקנה כו', ועבודתה אינה אלא שעושה רצון בעלה, קב"ע, שגם האהוי"ר הם עד"ז, הנה נותנת להעני ג"כ ריפתא המוכן לסעודה, דמצד קב"ע יכול להיות גם בהעני שלא בהדרגה כלל. — ולהעיר מלקו"ת ס"פ וזאת הברכה, גם מסד"ה וד' אמר המכסה — דהמשך רס"ז — בפ"י בינה יתרה ניתנה באשה יותר מבאיש.

ומס"נ קב"ע וקיום המצות בפו"מ זהו ג"כ ממעלת הרגל ודור דעקבתא דמשיחא — עיין שיחת כ' כסלו צ"ד אות ט'.

ויה"ר שנזכה כלנו ב"ב להיעוד הנה אני לוקח את בניי מבין הגוים גו' ועבדי דוד מלך עליהם, מעשה גדול (תו"א דרושי ויגש. ועבדי דוד תרצ"ט), אשת חיל עטרת בעלה.

בברכת לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה.

(ממכתב כ"ד טבת תשג"ה — אגרות קודש ח"א ע' ער"ח)

ב"ה, יום חמישי לסדר ועשו לי מקדש
ושכנתי בתוכם, ה'תשי"ד
ברוקלין, נ"י.

ארגון נשי ובנות חב"ד
ה' עליהן תחיינה
סניף י:

ברכה ושלום!

. . . בא דער געלעגנהייט וויל איך נאָכאַמאַל אונטערשטרייכען דעם געוואַלדיקען זכות און די ספעציעלע כוחות וואָס דער אויבערשטער האָט געגעבען פרויען זיי זאָלן אויפשטעלן די הויז, אָז עס זאָל זיין אַן אמת אידישע הויז, און זיך אָפגעבן מיט דער דערציאונג פון די קינדער — נוסף אויף די אַנדערע מצוות בכלל.

אין די טעג און אין די וואָכן ווען מ'לייענט אין דער תורה די סדרות וועלכע זיינען פאַרבונדן מיטן אויפשטעלן דעם משכן ומקדש, ווערט דאָרטן אונטערשטראַכן, אָז די פרויען זיינען געווען די ערשטע און די איבערגעגעבענסטע אין דער הייליקער אַרבעט.

בויען אַ מקדש, דערקלערן די הייליקע ספרים, איז דאָ באַ יעדן אידן, מאָן אָדער פרוי, — דאָס איז די אייגענע הויז, וואָס יעדע אידישע הויז דאָרף זיין אַ מקדש צום אויבערשטן. און די גרעסטע טייל פון אויפשטעלן אַט דעם מקדש

געהערט צו דער פרוי, ווי עס ווערט דערקלערט בפרטיות אין די רייד צו פרויען,
פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע, וואָס איז דאָ בייגעלייגט.

עס ווערט אויך דערקלערט אין מערערע ערטער אין גמרא און זהר, אַז די
פאַרשטאַרקונג אין דרכי הצניעות פון דער פרוי איז אַ זיכערער וועג אויף געזונט,
פרנסה און אַ סאך נחת, אמת'ן נחת, פון קינדער אין קינדס קינדער. דאָס הענגט אָפּ
אין יעדער איינער פון אייך, צו טאָן אין דעם אַליין, און אויך זעהן, אַז אייערע גוטע
פריינט, קרובים און באַקאַנטע, זאָלן אויך וויסן פון די גרויסע מעגלעכקייטן וואָס
זיי האָבן, און די הצלחה וואָס איז דערמיט פאַרבונדן.

און דער איבערשטער זאָל העלפן, אַז יעדע איינע פון אייך זאָל טאָן אין דעם
לויט אירע פולע מעגלעכקייטן, און דאָן וועט דער איבערשטער זיכער ממלא זיין
זיין הבטחה צו געבען געזונט, פרנסה און אמת'ן נחת אין אַ פולער מאָס.

המחכה לבשורות טובות ומברך כל אחת ואחת עם בני ביתה שיחיו בגשמיות
וברוחניות.

(אגרות-קודש ח"ח ע' רג"ד)

(2) לקו"ד ח"ג בסופו (נדפסה לעיל ע' 5 ואילך).

ב"ה, י"ב אדר ב', ה'תש"ד
ברוקלין, נ.י.

צו די אידישע פרויען און טעכטער און צו נשי ובנות
חב"ד בפרט
ה' עליהן תחינה

ברכה ושלום!

אין די קומענדיגע טעג וועלכע פאַרבינדן פורים מיט פסח, דאַרף זיך יעדע
אידישע פרוי און טאָכטער אַריינטראַכטן אין דעם וויכטיגען חלק וואָס די אידישע
פרוי האָט געהאַט אין די דאָזיגע ימים טובים, און וואָס מען דאַרף זיך דערפון
אַפּלערנען.

דער יום-טוב פורים, ווי אויך דער יום-טוב פסח, זיינען מחייב די אידישע פרוי
אַפּצוהיטן די ספּעציעלע מצוות וועלכע זיינען פאַרבונדן מיט די דאָזיגע ימים-טובים
(ווי מגילה, הגדה וכו'), דערפאַר ווייל די אידישע פרוי האָט געהאַט אַ ספּעציעלן
פאַרדינסט און חלק אין די נסים וועלכע האָבן פאַסירט בימים ההם בזמן הזה.

די מגילה (מגילת אסתר) דערציילט אונז דייטלעך ווי אַזוי אסתר האָט
געהאַלפן ברענגען דעם גרויסן נס פאַר כלל ישראל, און אויף איר נאָמען ווערט
אַנגערופן דער תענית פאַר פורים און די מגילה.

וועגן די גרויסע פארדינסטן פון די אידישע פרויען אין צוזאמענהאנג מיט פסח, זמן חירותנו, ווערט דערציילט אויספירלעך אין מדרש. אין יענע שווערע צייטן פון גלות מצרים זיינען די אידישע פרויען געווען די וועלכע האָבן אויפגעהאלטן דעם מוט און בטחון פון די מענער און האָבן אויפגעהאָדעוועט דורות פון טרייע אידן, וועלכע האָבן זוכה געווען צו באַקומען די תורה אויפן באַרג סיני און די אייביקע נחלה, ארצנו הקדושה תבנה ותכונן על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו.

דער אופן ווי אזוי די אידישע פרויען און טעכטער האָבן בייגעטראָגען צו די גרויסע נסים פון די דערמאָנטע ימים-טובים איז ניט געווען דער זעלבער:

אין פּאַל פון פסח — איז די השפעה און ווירקונג פון די פרויען געווען אָנגעווענדעט הויפטזעכלעך אויף דער היים, כל כבודה בת מלך פנימה, דורך צניעות און משפחה לעבן.

אין פּאַל פון פורים — האָט זיך געפאָדערט אַז די אידישע פרוי זאָל לויט דער דרישה און גענויע אָנווייזונגען פון גדולי התורה והיראה אויסניצען אין פולער מאָס איר מצב און השפעה אינגאַנצען לטובת איר פּאַלק, און זי האָט עס געטאָן מיט מסירות נפש בפועל, איינשטעלנדיק איר לעבן לטובת דעם קיום פון אונזער פּאַלק.

די צוויי ימים-טובים — פורים אין פסח — זיינען אייביקע צוויי עדות, אַז די אידישע פרוי, סיי אין דערהיים סיי אין דרויסן ווען די אומשטענדן פאָדערן עס, איז איבערגעגעבן מיט לייב און לעבן פאַר תורה און מצוות, טהרת המשפחה, און חינוך הכשר פון די קינדער — די סאַמע יסודות פון דעם קיום און גאולה פון אונזער פּאַלק.

אידישע פרויען און טעכטער! טוט נאָך דעם ביישפיל פון די נשים צדקניות פון אַלע דורות, וואָרום אויף אייך און אין אייערע הענט ליגט, אין אַ גרויסער מאָס, דער גורל פון אונזער פּאַלק.

און אַז מ'גיט זיך אָפּ מיט אַן אמת צו דערפילן די ג-טלעכע פליכטן, העלפט דער אויבערשטער, ווי ער האָט געהאַלפן אסתר'ן, און אַלע שוועריקייטן פאַרשווינדן און ער שיקט זיינע ג-טלעכע ברכות בבני חיי ומזוני ריחא, ובכל טוב גשמי ורוחני.

בברכה.

(אגרות קודש ע' ערב רענ)

ב"ה, ראש חדש שבט, ה'תשט"ז
ברוקלין, נ"י.

אגודת נשי ובנות חב"ד
סניף . . .
ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלום!

אין צוזאמנהאנג מיט דעם יארצייט, הילולא-טאָג, פון דעם שווער כ"ק אדמו"ר
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, דעם צענטן שבט, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה, ווענדע
איך מיך מיט דעם פּאָלגענדעם פּאַרשלאַג:

איך בין זיכער, אַז עס איז איבעריג מאריך צו זיין וועגען דעם שעת הכושר
ועת רצון, וואָס דער טאָג שטעלט מיט זיך פּאַר פּאַר אַלע אַנ"ש און חסידים, וואָס,
זעלבסטפּאַרשטענדליך, זיינען נשי ובנות חב"ד בכלל זה.

עס זיינען באַוואוסט די האַפּונגען פון כ"ק מו"ח אדמו"ר און זיין שטרעבונג, אַז
נשי ובנות חב"ד זאָלען נעמען אַן אַקטיווען אַנטייל אין דער אַרבעט פון
פּאַרשטאַרקען און פּאַרברייטערען די חסידישע לעבענספירונג און די חסידישע
ערצייהונג – באַ זיך אין הויז – און אויך אין דער גאַנצער סביבה (אומגעבונג),

וואָס דאָס איז אויך געווען איינע פון די הויפט סיבות, וואָס ער האָט, נאָך מיט
פילע יאָהרען צוריק, אַנגעהייבען אַרויסגעבען שיחות און לקוטי דבורים אין אידיש
דוקא,

וואָס אין זיי געפינען זיך ידיעות, אַנווייזונגען און הנהגות אויך פּאַר נשי ובנות
חב"ד, ענינים וועלכע זיינען אַ יסוד אין אַ חסידישען לעבן בפרט און אין אַ אידישען
לעבן בכלל.

דברי צדיקים זיינען חיים וקיימים לעד – אייביג.

וויבאַלד דאָס איז געווען זיין שטרעבונג און האַפּונג, ווירקט דאָס אויך
איצטער, אַז ווען מען גרייט צו די פּאַסענדע צנורות וכלים, ווערט געגעבען פון
אויבען אַ ספעציעלע הצלחה, אַז די אַרבעט זאָל זיין מיט גרויס ערפּאָלג.

דערפּאַר לייג איך פּאַר:

אין דעם הילולא-טאָג – עשרה בשבט – (אַדער אין אַ פּאַסענדען טאָג –
נאָעהענט צו דעם טאָג), זאָלען זיך אַלע חברות פון אייער סניף צוזאַמענקלייבן,

– אויך זאָל מען איינלאַדען פרויען ניט חברות, אָבער וואָס אידישקייט איז זיי
נאָענט און טייער –

מען זאָל פּאַרלערנען פּאַר די פּאַרזאַמעלטע, צוגעפּאַסטע שטעלען פון די
כתבים ושיחות פון כ"ק מו"ח אדמו"ר, ווי אויך דערציילען פון זיין לעבן און מסירות
נפש פּאַר אידישקייט תורה ומצות, און דאָס זאָל אויסגעניצט ווערען און מיטהעלפען
אין דעם הויפט ציל פון דעם צוזאַמענקומען זיך,

אַ צוגאַב אין תוספות-התעוררות און אַנשטריינגונג אין דער אַרבעט פון אגודת

נשי ובנות חב"ד אייף די פערשידענע געביטען פון החזקת היהדות בכלל והפצת החסידות הדרכותי' ומנהגי' בפרט. און ספעציעל — אין די ענינים וועלכע זיינען נוגע נשי ובנות חב"ד ביחוד, וועגען וועלכע עס איז שוין געשריבען געוואָרען מעהרערע מאל.

און דער אויבערשטער זאל העלפען, אז אַלע גוטע החלטות (באַשלוסען) זאל אַראָפּקומען אין אַ פּוּעל — אין טאַהט זאַכען, און דאָס זאל זיין אַן שוועריקייטן און מיט פּיל הצלחה.

בברכה — המחכה לבשו"ט.

(אגרות הקודש ע' רפ"ה)

ביה, מוצאי שבת קדש במדבר, ה'תשי"ז
ברוקלין, נ.י.

צו דער יערלעכער קאָנווענשאַן פון אגודת נשי ובנות
חב"ד דאה"ב וקנדה
ה' עליהן תחינה

ברכה ושלום!

דערמיט שיק איך מיין באַגריסונג און ברכה צו אַלע אָנטיילנעמערינס און מיטגלידערינס פון אגודת נשי ובנות חב"ד צו דער געלעגנהייט פון דער יערלעכער צוזאַמענקונפט. השם יתברך זאל העלפען פאַרווירקלעכען אַלע לעבנסוויכטיקע פּלענער פון דער קאָנווענשאַן אין כּסדר-וואַקסנדע אויפטאונגען און וואָס מער פאַרצווייגטער טעטיקייט. וואָרום דער תּכלית פון מחשבה (געדאַנק) און דיבור (רייד) איז דאָך מעשה בפועל.

אין איינקלאַנג מיט דעם באַקאַנטען וואָרט פון כ"ק אדמו"ר הזקן, דער גרינדער פון חב"ד, וואָס איר טראַגט אייך דעם נאָמען, אז „מען דאַרף לעבען מיט דער צייט“, דאָס הייסט, מיט דעם אינהאַלט פון דער פרשה פון דער וואָך, זאל אייער צוזאַמענקונפט אַריינברענגען לעבען און לעבעדיקייט פון דעם קוואַל פון לעבען, תּורתנו תּורת חיים, ווי ס'איז באַלויכטען פון חסידות, דברי אלקים חיים, אין אייער אַרבעט בכלל, און אין דער אַרבעט לויט די אָנווייזונגען און רמזים פון די פרשות-השבוע בפרט.

איינער פון די ענינים פון די סדרות במדבר און נשא, צווישען וועלכע די קאָנווענשאַן קומט פאַר, איז דער געמיינזאַמער ענין — וועגען דעם משכן אין מדבר און וועגען די פליכטען וועלכע זיינען פאַרטיילט געוואָרען אין צוזאַמענהאַנג מיטן בריינגען דעם משכן פון אָרט צו אָרט.

דאָס אונטערשטרייכט, אז אפילו ווען אידען געפינען זיך אין אַ מדבר האַבען

זיי דעם כוח אויפצושטעלען אַ מקום קדוש, אַ משכן, פֿאַר דער ג-טלעכער שכינה צו רוען צווישן אידען בכלל און אין יעדען אידען בפרט.

פונקט ווי ס'איז פֿאַראַן אַ מדבר אין אַ קערפערלעכען זין — אַ וויסטעניש, וואו עס הערשען עקסטרעמע קלימאטישע עלעמענטען און אַלערליי מזיקים, אַזוי איז אויך פֿאַראַן אַ גייסטיקער מדבר וואו עס הערשען די שעדלעכסטע גייסטיקע אידייען, און דאָס קען אויך זיין אין אַ לאַנד וואָס איז אין גשמיות אַ בליענדער גאָרטען.

לערענט אונז די תורה הקדושה, אַז געפינענדיק זיך אין אַ גייסטיקען מדבר, קען מען, דאָרף מען און מוז מען אויפשטעלען אַ מקדש, טראָגען עס און גיין פֿאַראַיס אין די ג-טלעכע שכינה טריט, ביז מען קומט צו דער ג-ט געבענטשטער הייליגער לאַנד, צו דער אמת'ער און פולער גאולה על ידי משיח צדקנו.

דאָס איז אַן אַנווייזונג פֿאַר אַלע אידען, אָבער באַזונדערס פֿאַר אידישע פרויען, וואָרום ס'איז דאָך באַוואוסט, אַז ביים בויען דעם משכן האָבען זיך די פרויען אָפגערופען די ערשטע, נאָך פריער פֿאַר די מענער.

אין דעם גייסטיקען מדבר פון געוויסע קרייזן וואָס עס הערשט באַ זיי אַ וויסטעניש און פוסטקייט אין אידישקייט בכלל, שוין אָפגערעדט פון חסידישען אָרט לעבען בפרט, האָט איר דעם גרויסען און אייביקען זכות צו זיין צווישן די ערשטע אין אויפשטעלען דאָ בכלל און אויך באַ זיי אַ משכן לו יתברך, און איך האָף אַז איר וועט דערפילען די אייער לעבנס-פליכט מיט איבערגעבענהייט און לעבעדיקייט.

ספעציעל וויל איך ציען די אויפמערקזאָמקייט צו דער נויטווענדיקייט אָפצוגעבען זיך ניט נאָר מיט דערוואַקסענע, נאָר אויך מיט גאָר יונגע קינדערלאַך, וואָרום, ווי מען זעט באַשיינפערלעך, אַז מען הויבט אַן דערציען אַ קינד אין אַ געוויסע ריכטונג פון גאַנץ פרי אַן — איז מען געזיכערט מיט פיל מער הצלחה און מיט גרעסערע און בעסערע פירות.

מיט דער ברכה איר זאָלט מצליח זיין אין אייער אַרבעט, וואָס דאָס וועט צוגעבען אויך אין דעם איבערשטענס ברכת בענינים הפרטים.

און, אין נוסח הברכה פון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע — אַ יעדערער פון אונז בתוך כלל ישראל זאָל מקבל זיין די תורה מיט שמחה און בפנימיות.

(אגרות קודש ע' קסב'ג)

ב"ה, ח' שבט, ה'תש"י
ברוקלין.

. . . צום יום ההילולא, יאָרצייט, פון שווער כ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע פרייטאָג ערב שבת קודש פרשת שירה, וויל איך ווידער אַמאָל ערמוטיגען און מערער זיין יעדערע פון די נשי ובנות חב"ד תחינה, בתוך כלל ישראל, צו פאַרשטאַרקען זייער אַרבעט פאַר אידישקייט בכלל, און לויט דער פּראָגראַם און אין די ראַמען פון אייער סניף בפרט. פאַרשטאַרקען און אויך פאַרגרעסערן – לויט די אומשטענדן פון אונזער צייט, די לעצטע שעות פון פינצטערן און ביטערן גלות, עקבתא דמשיחא, וועלכע פאַרלאַנגט אַ פאַרברייטערונג און פאַרטיפונג פון דער אַרבעט פאַר אידישקייט, דורכגעלויכטען און דורכגעדערונגען מיט חסידישע ליכט און וואַרימקייט.

און ווי אין אַלע וויכטיגע מאַמענטען פון אונזער געשיכטע, אַזוי אויך איצט, דאַרפן אידישע פרויען, לויט די אופנים און וועגן פון תורתנו הקדושה, נעמען אין דעם אַן אַקטיווען אַנטייל.

אויך פון דער סדרה פון דעם טאָג, פון פרשת שירה, לערנען מיט עס אָפּ. דער אַבשלוס פון דער שירה – וואָס אַלעס גייט דאָך לויטן סיום – איז די שירה פון מרים הנביאה. די שירה פון מרים בשמחה און כל הנשים פאַרפאַלקאָמט דעם ישיר משה ובני ישראל*.

דערמיט גיט די תורה הקדושה אַן אַנווייזונג פאַר די אידישע פרויען פון אַלע דורות, אַז די אידישע פרוי האָט אַ גרויסע פאַראַנטוואָרטלעכקייט און זכות אין די הייליקסטע מאַמענטען און וויכטיקסטע געשעענישען אין דער געשיכטע פון אונזער פאַלק.

קריעת ים-סוף איז געווען אַ צוגרייטונג צו קבלת התורה און צו דער ג-ט-לעכער אַנטפלעקונג ביים באַרג סיני. די אידישע פרויען האָבען געהאַט אַ וויכטיגען חלק אין דער צוגרייטונג.

אויך היינט שטייען מיר אויפן וועג צו דער ג-טלעכער אַנטפלעקונג, על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו. די צוגרייטונג דערצו איז דורך תורה און מצוות אין דער באַלויכטונג פון חסידות.

די ריכטיגע אַריינטראַכטונג אין דעם גרויסען זכות און גרויסער אחריות וועט זיכער געבען יעדער איינער פון אייך די נויטיגע דערמוטיקונג צו פאַרגרעסערען אייער אַרבעט מיט שמחה און מיט חסידישער וואַרימקייט און ליכטיקייט. יעדע איינע באַ זיך אין שטוב און אין דער סביבה אַרום.

און דערמיט ברענגט איר אויך אַראָפּ די ג-טלעכע ברכות מצליח צו זיין אין אייער ענינים פרטיים.

(אגרות קודש ע' רסד"ט)

* ערקלערט אויך אין דער שיחה פון אחרון של פסח, תר"ח (ליקוט לח).

ב"ה, ערב שבת קדש מברכים החדש סיון, תש"כ,
ברוקלין, נ.י.

צו די עסקנים און פריינט פון די בית רבקה שולעס -
אין אלגעמיין, און צו די אַנטיילנעמער אין דעם
אַכצענטען יערלעכן באַנקעט פון די בית רבקה
שולעס - בפרט,
ה' עליהם יחי

שלום וברכה!

הייאר קומט פאַר דער יערלעכער באַנקעט פון בית רבקה אויף מאָרגן נאָך
שבת מברכים החדש סיון, דער חודש פון קבלת התורה, און געציילטע טעג פאַר דעם
200סטען יאַרצייט פון דער הסתלקות-הילולא פון דעם בעל שם טוב ז"ל, דעם
ערשטן טאָג שבועות, זמן מתן תורתנו.

די צוויי מאַמענטן - מתן תורה און די הסתלקות פון בעל שם טוב - האָבן אַ
ספעציעלע באַדייטונג פאַר די בית רבקה מוסדות מיט זייערע עסקנים, עסקניות און
פריינט, נעמענדיק אין אַכט, אַז אין תורה בכלל און אין תורת החסידות בפרט,
פאַרנעמט די אידישע פרוי אַ גאָר וויכטיקן אַרט.

בשעת מתן תורה, האָט דער אויבערשטער געהייסן משה רבינו זיך ווענדן
צוערשט צו די פרויען און דערנאָך צו די מענער (כה תאמר לבית יעקב - דאָס מיינט
מען די פרויען - וחגד לבני ישראל - די מענער). די אידישע פרוי און מאַמע, אַלס
עקרת הבית, האָט די גרויסע פאַראַנטוואָרטלעכקייט און דעם גרויסן זכות צו
פאַרשטאַרקן און פאַרזיכערן די תורה ומצוות יסודות פון דער אידישער היים.

אויך אין דער אַנטפלעקונג און אַנטוויקלונג פון תורת החסידות און פון דער
חסידישער באַוועגונג האָט די אידישע פרוי און מאַמע פאַרנומען אַ גאָר וויכטיקן
אַרט, ווי עס איז באַוואוסט אַלעמען וועלכע זיינען באַקאַנט מיטן לעבן און שאַפן פון
די גרינדער פון חסידות און חסידות חב"ד. אַלס אַ לעבעדיקן מוסטער איז גענוג צו
דערמאָנען די געשיכטע פון רחל, די באַבע פון דעם אַלטן רבי'ן, דער גרינדער פון
חב"ד, בעל התניא והשולחן ערוך, ווי עס ווערט דערציילט אין דעם ערשט-
דערשינען (אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם 200סטען יאַרצייט) צווייטן חלק פון די
זכרונות פון כ"ק מר"ח אדמו"ר, דער גרינדער פון די מוסדות בית רבקה.

די שיטה פון חב"ד און די פאַרזיכערונג פון דער צוקונפט פון כלל ישראל
פאַדערן, אז אידישע טעכטער זאָלן באַקומען אַ גרינטלעכע אידיש-חסידישע
דערציאונג, און די בית רבקה שולעס זיינען די מוסדות וועלכע פירן דורך די
דאָזיקע כוונה.

אַלע וועלכע העלפן שטיצן און אויסברייטערן די בית רבקה מוסדות האָבן
דעריבער אַ גרויסן חלק אין הפצת המעיינות - די פאַרשפרייטונג פון די קוואַלן פון
תורה ומצוות באַלויכטן מיט דער אינערלעכער ליכטיקייט און לעבעדיקייט פון
חסידות - וואָס דאָס איז אויך די צוגרייטונג צו דער גאולה שלימה ואמתית על ידי
משיח צדקנו. יעדע נייע אַנשטרענגונג אין דער ריכטונג עפנט נייע קוואַלן פון דעם

אויבערשטנס'ס ברכות אין אַלץ וואָס מען נויטיקט זיך, בגשמיות וברוחניות גם יחד.
בברכה לבשורות טובות ולקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

(אגרות קודש ח"י"ט ע' שי"ב)

ב"ה, כ"ה אייר, ה'תש"כ
ברוקלין, נ"י.

צו אַלע חברות פון אגודת נשי ובנות חב"ד איבעראַל,
און צו די אַנטיילנעמער אין דער פינפטער יערלעכער
קאָנווענשאָן בפרט,
ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלום!

צו דער געלעגנהייט, און דורך דער פאַרמיטלונג, פון דער יערלעכער
קאָנווענשאָן פון אגודת נשי ובנות חב"ד, שיק איך מיין ברכה צו יעדערער פון אייך,
מיט אַן אינערלעכער תפילה פאַר אייער הצלחה'דיגער אַרבעט אויף אַלע געביטן
פון אייער פּראָגראַם, און ספעציעל פאַר ווייטיגייענדע דערגרייכונגען פון דער
פאַרשטייענדער קאָנווענשאָן.

נעכטן האָבן מיר געבענטשט דעם חודש סיון. דער צענטראַלער פונקט פון דעם
חודש איז דער יום-טוב שבועות, זמן מתן תורתנו.

דער אויבערשטער האָט אונז געגעבן אַ תורה תמימה, אַ גאַנצע תורה. ווי
חכמינו, זכרונם לברכה, דריקן זיך אויס (כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש — נאמר
למשה בסיני), אַז אַלץ וואָס עס ווערט אויפגעטאַן אין תורה אין אַלע דורות איז שוין
געגעבן געוואָרן צו משה רבינו ביים באַרג סיני.

זעלבסטפאַרשטענדלעך, אַז דאָס נעמט אַריין אַלע טיילן פון דער תורה הק'
וואָס זיינען אַנטפלעקט געוואָרן פון דור צו דור, בפרט פנימיות התורה, די
אינערלעכע ליכטיקייט פון דער תורה, וואָס איז אַנטפלעקט געוואָרן פאַר יחידים
דורך רבי שמעון בן יוחאי, וועמענס יאַרצייט-הילולא איז ל"ג בעומר, און וואָס איז
שפעטער ברייט פאַרשפּרייט געוואָרן צווישן אַלע אידן אָנהויבנדיק פון דעם בעל
שם טוב, זכרונם לברכה, וועמענס יאַרצייט-הילולא איז דעם ערשטן טאָג שבועות,
זמן מתן תורתנו.

הייַאָר ווערט צוויי הונדערט יאָר פון דער הסתלקות-הילולא פון דעם בעל שם
טוב, און פאַלט אויך אויס אין דעם זעלבן טאָג פון דער וואָך — מיטוואָך, דער
ליכטיגער טאָג פון מעשה-בראשית, ווען די ליכטער האָבן גענומען שיינען פון הימל.
ווי דער אַלטער רבי, דער גרינדער פון חב"ד, זאָגט אויף דעם טאָג — נטלו המאורות
און נתלו המאורות. דאָס הייסט, אַז אין דעם טאָג האָט דער בעל שם טוב פאַרענדיקט

זיין נשמה שליחות און זיין הייליגע נשמה האָט זיך אומגעקערט צום באַשעפער, אָבער גלייכצייטיק האָט זיין ליכטיקייט גענומען פאַרשפּרייטן זיך שטאַרקער און ברייטער, דורך זיינע תלמידים און תלמידי-תלמידים, און יעדן יאָר אין דעם טאָג עפענען זיך נייע קוואַלן פון זיין ליכטיקייט, וואָס ציען זיך פון די טיפּסטע וואַרצלען פון זיין ג-טלעכער נשמה.

די אַנטפלעקונג פון תורה בכלל, און פון תורת החסידות און חסידות חב"ד בפרט, האָט אַ ספעציעלע באַדייטונג פאַר דער אידישער פרוי. ווי כ"ק מר"ח אדמו"ר האָט מערערע מאל, דורך וואָרט און שריפט, אונטערשטראַכן דעם באַזונדערס וויכטיגען אָרט וואָס אידישע פרויען בכלל, און נשי ובנות חב"ד בפרט, פאַרנעמען אין אידישן לעבן. „אַלץ וואָס ס'איז הייליג און טייער דעם ג-טלעכן אידישן פּאָלק, די גרינדונג פון דער אידישער היים, די דערציאונג פון די קינדער, די כשרות און קדושה פון דער היים, די קדושה פון שבת, אַלץ האָט דער אויבערשטער געגעבן און אַנפאַרטרויט דער אידישער פרוי. די פרוי וואָס דערפילט איר פליכט און לעבנס-אויפגאַבע אין פאַמיליען-לעבן, אין דער אַנפירונג פון דער הויז, די דערציאונג פון די קינדער על פי תורה — אויף איר ווערט געזאָגט אין דער תורה: חכמות נשים בנתה ביתה — יעדע פון די קלוגע פרויען בויט איר היים“.

פרויען און טעכטער פון חב"ד האָבן די ספעציעלע פליכט צו שטיין אין דער ערשטער ריי פון יעדער טעטיקייט צו פאַרשטאַרקן אידישקייט בכלל און די הויז-פירונג בפרט.

דורך דעם וואָס יעדערע פון אייך וועט בויען איר אייגענע היים, און העלפן אויפריכטן די היימען פון אידישע שכנים ארום, אויף די אייביגע יסודות פון תורה ומצוות, דורכגעדרונגען מיט דער ליכטיקייט און וואַרימקייט פון חסידות, ווערט אויפגעריכטעט דאס גאַנצע בית ישראל, און עס ווערט צוגעגרייט דער באַדן פאַר משיח צדקנו, לויט דעם באַקאַנטן בריוו פון בעל שם טוב, אָ ווען עס וועט דערפילט ווערן יפוצו מעינותיך חוצה — ווען די קוואַלן פון בעל שם טוב, זיינע אָנווייזונגען, לערנונגען און פירונגען, וועלן פאַרשפּרייט ווערן אפילו „אינדורויסן“, וועט קומען די גאולה שלימה, על ידי משיח צדקנו.

* * *

דער אויבערשטער זאָל בענטשן אייער ארבעט, איר זאָלט זי דורכפירן מיט פיל הצלחה אין אַלע הינזיכטן, און באַגליקן יעדער איינער פון אייך, מיט די בני בית, שיחיו, אויך אין די פרטיות'דיגע ענינים, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בברכה הצלחה מופלגה ולבשורות טובות.

(אגרות-קודש ח"ט ע' שיב"ד)

ב"ה, ל"ג בעומר, ה'תשכ"א
ברוקלין, נ"י.

די יערליכע קאָנווענשאַן פון נשי ובנות חב"ד שתל"ט"א איז האַיאָר באַשטימט אויף די טעג גלייך נאָך ל"ג בעומר — הילולא (דער יאַרצייט) טאָג פון רבי שמעון בן יוחאי און וועט זיכער שטייען אונטער דעם רושם. איינער פון די גרעסטע תנאים — האָט זיך אָבער ר' שמעון בן יוחאי אויסגעטיילט דערמיט, וואָס ער האָט דעם סתים ופנימיות התורה — דאָס פאַרבאַרגענע און די אינערלעכע ליכטיקייט און אינהאַלט פון תורה — געלערנט און אַנטפלעקט דורך דעם זוהר, תיקוני זוהר א. ז. וו. פנימיות התורה, איז פאַרבונדען מיט פנימיות ישראל — מיט דער אינערלעכ-קייט פון אַ אידן, פון דער אידישער נשמה — און שאַפט די אינערלעכע פאַרבינדונג פון אַ אידן מיט ג-טליכקייט — ווי ר' שמעון בן יוחאי זאָגט אין זוהר און עס ווערט ברייט ערקלערט אין חסידות חב"ד.

די פנימיות פון אַ אידן — דאָס פינטעלע איד — איז גאַנץ באַ אַלע אידן, ווי זיין אויסערליכער צושטאַנד זאָל ניט זיין און וואָס די אויסערליכע אומשטענדען זאָלן ניט זיין. מען מוז אָבער דערוועקען דאָס פינטעלע איד, סיי ביי זיך און סיי באַ אַלע אַרום זיך, אַזוי — אַז דאָס אינערלעכע זאָל אַנטפלעקט ווערן, באַווירקן און פולקאָם באַהערשן דאָס אויסערלעכע ביז אין אַלע פרטים פון טאָג טעגלעכן לעבן. דאָס איז פון די הויפט אויפגאַבן פון חסידים בכלל און פון חסיד-חב"ד בפרט.

* * *

אין דער פאַרווירקליכונג פון דער דאָזיגער אויפגאַבע פאַרנעמען נשי ובנות חב"ד אַ גאָר וויכטיקן אָרט. ווייל די ג-טלעכע השגחה האָט באַשאַנקען אידישע פרויען מיט ספעציעלע אייגענשאַפטן און מעגלעכקייטן וועלכע קענען און דאַרפן גענוצט ווערן פאַר דעם צוועק.

די פרוי איז די עקרת הבית און איז פאַראַנטוואָרטלעך פאַר דער אינערליכער ליכטיקייט און אידישער וואַרימקייט פון דער היים, אַזוי אַז די אידישע היים זאָל זיין געשיצט פון די אידישקייט-פרעמדע און אידישקייט-פיינדליכע ווינטן וועלכע בלאָזן אין דער אויסערליכער וועלט.

דערצו איז אַ פרוי באַשאַנקען מיט אַ גרעסערער און אויסדריקלעכער מאָס פון געפילען און האַרציקייט, און זי איז דעריבער צוגעפאַסט צו דערוועקען און אַרויסרופען די אייגענשאַפטע אינערלעכע געפילען פון אהבת השם, אהבת התורה און אהבת ישראל.

* *

די אַנטפלעקונג פון פנימיות ביז אַז די פנימיות באַהערשט דאָס אויסערליכע און ביז איז טאָג טעגלעכן לעבן — בריינגט דעם שכר מדה כנגד מדה (באַצאָלט — אין דעם זעלבן וועג) אַז דאָס אינערליכע און באַהאלטענע פון דער ג-טלעכע השגחה, וואָס איז דאָך גוטסקייט אַליין, זאָל אַנטפלעקט ווערן ביז אין אַלע

באדערפענישן פון טאָג טעגלעכן לעבן — געזונט פרנסה און נחת פון קינדער — דאָס פאַרבאָרגענע גוטע זאָל אַראָפקומען אין טוב הנראה והנגלה . . .

(לקו"ש ח"ז ע' 339-40)

ב"ה, ראש חודש שבט, ה'תש"ל
ברוקלין, נ.י.

אין אַנבליק פון דעם יאָרצייט-הילולא פון כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל אין דעם צענטען טאָג פון דעם חודש, וואָס די קביעות דעם יאָר איז ווי דאָס איז געווען אין טאָג פון הסתלקות מיט 20 יאָר צוריק, ביום השבת קדש פ' בא —

איז זיכער איבעריג צו אונטערשטרייכן, אַז דער צוועק פון דערמאָנען און אָפהיטן אַז אַנדענקונגס-טאָג באַ אידן איז צו ווערן דורכגעדרונגען מיט דעם אינהאַלט און גייסט פון דעם טאָג, אַזוי אַז דאָס זאָל זיך אָפּשפיגלען אַלע טעג פון יאָר, אין דער טאָג-טעגלעכער הנהגה בפועל ממש. אַזוי אויך אין דעם פּאַל פון דעם יאָרצייט-הילולא, איז די כונה דערפון צו ווערן באַגייסטערט מיט דער ליכטיקייט און השפּעה פון בעל ההילולא, אַז דאָס זאָל דערוועקן אין יעדן איינעם און איינע פון אונז אַ פאַרשטאַרקונג אין די טעטיקייטן וועלכע ווערט אָנגעפירט אין זיין גייסט און אין האַלטן זיך פעסטער אין זיינע וועגן, ווי ער האָט אונז געלערנט און אָנגעוויזן מיט זיין אייגענעם מוסטערהאַפטן לעבן און זיינע אייגענע טעטיקייטן.

ספּעציעל בנוגע אידישע פּרויען און טעכטער בכלל, און נשי ובנות חב"ד בפרט, איז דאָך באַקאַנט ווי שטאַרק ער האָט זיך אינטערסירט פאַר זייערטוועגן, צו באַלייכטן זייער לעבן און געבן זיי צו פאַרשטיין די טייערקייט פון זייער ראַלע אַלס עקרת הבית — ניט נאָר אַלס די זיילן פון אַ בית בישראל, זייער אייגענע אידישע היים, נאָר אויך אַלס די וועלכע בויען און פאַרזיכערן די צוקונפט פון כל בית ישראל, פון גאַנצן אידישן פּאַלק, אויף די יסודות פון תורה און מצוות. דערביי האָט ער אונטערשטראַכן די גרויסע אחריות און גרויסע זכות וואָס דאָס גיט זיי, ספּעציעל אין אונזער צייט — ווי דאס איז צו זען פון זיינע שיחות קודש און זיינע פעולות אין געביט פון חינוך הבנות וכו'.

נאָך מער. אַנווייזענדיג די ריכטונג ווי אויך די פליכטן וואָס מ'דאַרף דורכפירן אין לעבן, האָט ער אויך אונטערשטראַכן די נויטווענדיקייט, אַז די אַלע ענינים און טעטיקייטן זאָלן דורכגעפירט ווערן מיט לעבעדיקייט און שמחה, מיט חסידישער ליכטיקייט און וואַרעמקייט, וואָס דאָס גיט צו אַ גרעסערע מאָס הצלחה אין דער כמות און אין דער איכות פון די פעולות, סיי מצד די וועלכע טוען אין דעם און סיי מצד די פאַר וועמען זיי טוען, וואַרום דאָן ווערן אַלע ענינים געטאָן און אויפגענומען מיט האַרציקייט, לויט ווי אונזערע חכמים זאָגן: דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל

הלב – הארציקע ווערטער האָבן אַ האַרציקן אָפּקלאַנג – און גייען ניט פאַרפּאַלן. און נאָך אַ נקודה אין דעם, אַז די פעולות וועלכע ווערן געטאַן מיט וואַרעמקייט, לעבעדיקייט און פרייד, גיבן אַ גרעסערע מאַס אינערלעכע באַפרידיקונג צו די טוערס, און דאָס רופט אַרויס באַ זיי אַ פאַרשטאַרקטן רצון צו גיין מחיל אל חיל און מאַכן אַלץ ליכטיקער און ליכטיקער . . .

(לקו"ש ח"א ע' 294-5)

ב"ה, יום ד' פ' תרומה, התשל"ד
ברוקלין, נ.י.

לכל המשתתפות בכנס ארצי של נשי ובנות חב"ד
בארצנו הק' תוב"ב על ידי משיח צדקנו
ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלום!

בנועם נתקבלה הידיעה על דבר הכנס, ויהי רצון שיהי' בהצלחה רבה בכל עניינו ופרטיו.

ידוע פתגם רבנו הזקן בעל התניא והשו"ע, אשר יהודי צריך לחיות ברוח הזמן – כלומר הזמן האמתי שעל פי תורתנו תורת אמת, וביתר דיוק – ברוח פרשת השבוע וההוראות שבה, הוראות נצחיות לכל דור ולכל מקום.

ובעמדנו ערב פ' ויקחו לי תרומה, וגם הכנס מתקיים בסמיכות לה, ידוע פירוש ענין "תרומה", כפשוטו – הפרשה ונדבה לענין של תורה ומצוה וצדקה, ובנידון הפרשה – נתינה לצרכי המשכן וכליו. ובפנימיות יותר, תרומה מלשון "הרמה", ושני הפירושים עולים בקנה אחד, שעל ידי נתינה לענין של תורה וצדקה הרי מרימים את הזהב ואת הכסף וכו' מחומריותם ומגשמיותם ומעלים אותם לגבוה, למדרגת רוחניות וקדושה. ועל פי פתגם הידוע של רבנו הזקן אשר השי"ת נותן ליהודי גשמיות והיהודי עושה מגשמיות רוחניות.

והנה עשית המשכן וכליו הי' המפעל והמבצע הציבורי הראשון שאחר מתן תורה וקבלת הלוחות השניות, והתורה מספרת לנו שהנשים נזדרזו והקדימו נדבותיהן וביתר מסירה ונתינה אפילו מהאנשים, וכלשון הכתוב שהעיד על זה: ויבואו האנשים על הנשים (אחר הנשים שהקדימו להם).

וההוראה בזה ברורה, אשר בכל ענין הנוגע לכל עמנו בני ישראל, ובכל פעולה גדולה ומצוה רבת, ניתנו לנשי ובנות ישראל כוחות ואפשרויות מיוחדות, לא רק להשתתף בהם, אלא גם להיות מהזרזים לדבר מצוה ודוגמא ומופת לרבים.

ובימינו אלה אין לך מצוה גדולה יותר הנוגעת לכל קיום עם ישראל כהחזקת והפצת היהדות, ובפרט – ביסוס חיי המשפחה על יסודות התורה והמצוה, קירוב בני

ובנות ישראל לאביהם שבשמים להכשירם להיות משכן לו ית', וכלשון הכתוב ושכנתי בתוכם – בתוך כל אחד ואחת מהם, שכל זה הוא ג"כ צדקה ברוחניות. וכמדובר כמה פעמים, תפקיד וזכות מיוחדים בזה לנשי ובנות ישראל לעשות ולפעול גדולות ונצורות ולהיות דוגמא חי' ומופת לרבים.

ויהי רצון שהכנס יהי' בהצלחה מרובה בכל העינים, ומעשה הוא העיקר, שההתעוררות וההחלטות יצאו לפועל ממש, ויהי רצון שתשרה שכילה במעשה ידיהן, והרי הן גם הצנורות והכלים לברכות ה' להן ולבני ביתן שיחיו בכל המצטרך.

בברכה לבשורות טובות.

(לקו"ש חי"א ע' 314-5)

